

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ

Ειδική έκθεση αριθ. 20

2012

ISSN 1831-0826

ΕΙΝΑΙ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΗ Η ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΕΡΓΩΝ
ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΑΣΤΙΚΩΝ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ ΜΕΣΩ
ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΩΝ ΜΕΤΡΩΝ ΩΣ ΤΡΟΠΟΣ ΒΟΗΘΕΙΑΣ ΠΡΟΣ
ΤΑ ΚΡΑΤΗ ΜΕΛΗ ΩΣΤΕ ΝΑ ΕΠΙΤΥΧΟΥΝ ΤΟΥΣ ΣΤΟΧΟΥΣ
ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ ΤΗΣ ΕΕ;

Ειδική έκθεση αριθ. 20 // 2012

ΕΙΝΑΙ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΗ
Η ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΕΡΓΩΝ
ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΑΣΤΙΚΩΝ
ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ ΜΕΣΩ ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΩΝ
ΜΕΤΡΩΝ ΩΣ ΤΡΟΠΟΣ ΒΟΗΘΕΙΑΣ ΠΡΟΣ
ΤΑ ΚΡΑΤΗ ΜΕΛΗ ΩΣΤΕ ΝΑ ΕΠΙΤΥΧΟΥΝ
ΤΟΥΣ ΣΤΟΧΟΥΣ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ
ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ ΤΗΣ ΕΕ;

(υποβαλλόμενη δυνάμει του άρθρου 287, παράγραφος 4, δεύτερο εδάφιο, ΣΛΕΕ)

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ
12, rue Alcide De Gasperi
1615 Luxembourg
LUXEMBOURG

Τηλ. +352 4398-1
Φαξ +352 4398-46410
E-mail: eca-info@eca.europa.eu
Internet: <http://eca.europa.eu>

Ειδική έκθεση αριθ. 20 // 2012

Περισσότερες πληροφορίες για την Ευρωπαϊκή Ένωση παρέχονται από το διαδίκτυο (<http://europa.eu>).

Δελτίο καταλογογράφησης υπάρχει στο τέλος του τεύχους.
Λουξεμβούργο: Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 2012

ISBN 978-92-9241-004-9
doi:10.2865/40428

© Ευρωπαϊκή Ένωση, 2012
Επιτρέπεται η αναπαραγωγή με αναφορά της πηγής.

Printed in Luxembourg

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Σημεία

ΓΛΩΣΣΑΡΙΟ

I-IV ΣΥΝΟΨΗ

1-13 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1-9 **ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΣΤΙΚΩΝ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ ΣΤΗΝ ΕΕ**

10-13 **ΣΥΓΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΤΩΝ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΣΤΕΡΕΩΝ ΑΣΤΙΚΩΝ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ ΜΕΣΩ ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΩΝ ΜΕΤΡΩΝ ΤΗΣ ΕΕ**

14-19 **ΕΜΒΕΛΕΙΑ ΚΑΙ ΤΡΟΠΟΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗΣ ΤΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ**

20-68 **ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ**

20-34 **ΥΠΗΡΞΑΝ ΕΠΙΤΥΧΕΙΣ ΟΙ ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΑΣΤΙΚΩΝ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ;**

23-28 Η ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ ΠΟΙΚΙΛΛΕΙ, ΑΛΛΑ ΟΣΕΣ ΛΑΜΒΑΝΑΝ ΑΔΙΑΧΩΡΙΣΤΑ ΑΠΟΒΛΗΤΑ ΕΙΧΑΝ ΜΕΙΩΜΕΝΕΣ ΕΠΙΔΟΣΕΙΣ

29-34 ΣΧΕΔΟΝ ΟΛΕΣ ΟΙ ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΠΛΗΡΟΥΣΑΝ ΤΙΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ, ΑΛΛΑ ΠΑΝΩ ΑΠΟ ΤΑ ΔΥΟ ΤΡΙΤΑ ΤΩΝ ΧΩΡΩΝ ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΗΣ ΤΑΦΗΣ ΔΕΝ ΔΙΕΘΕΤΑΝ ΤΗΝ ΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΗ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΓΓΥΗΣΗ ΓΙΑ ΔΑΠΑΝΕΣ ΠΑΥΣΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΚΑΙ ΜΕΤΕΠΕΙΤΑ ΜΕΡΙΜΝΑΣ

35-44 **ΕΠΕΤΕΥΧΘΗΣΑΝ ΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ ΤΗΣ ΕΕ ΣΕ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ;**

37-38 ΑΣΥΝΕΠΕΙΑ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ

39 Η ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ ΑΥΞΗΘΗΚΕ ΣΕ ΕΞΙ ΑΠΟ ΤΙΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ ΤΟΥ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ

40-42 ΜΟΝΟ ΤΟ ΕΝΑ ΤΕΤΑΡΤΟ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ ΤΟΥ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ ΑΥΞΗΣΑΝ ΣΗΜΑΝΤΙΚΑ ΤΟ ΠΟΣΟΣΤΟ ΧΩΡΙΣΤΗΣ ΣΥΛΛΟΓΗΣ, ΜΕΙΩΣΑΝ ΤΗΝ ΕΞΑΡΤΗΣΗ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΧΩΡΟΥΣ ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΗΣ ΤΑΦΗΣ ΚΑΙ ΣΥΝΕΒΑΛΑΝ ΣΤΗΝ ΕΠΙΤΕΥΞΗ ΤΩΝ ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΣΤΟΧΩΝ ΤΗΣ ΕΕ

43-44 ΟΙ ΠΑΡΑΝΟΜΕΣ ΑΠΟΡΡΙΨΕΙΣ ΕΞΑΛΕΙΦΘΗΚΑΝ ΣΤΟ ΗΜΙΣΥ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ, ΑΛΛΑ ΣΥΝΗΘΩΣ ΤΑ ΑΠΟΒΛΗΤΑ ΑΠΟΡΡΙΠΤΟΝΤΑΝ ΣΕ ΧΩΡΟΥΣ ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΗΣ ΤΑΦΗΣ ΧΩΡΙΣ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΗ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ

45-68 **ΘΕΣΠΙΣΤΗΚΑΝ ΜΕΤΡΑ ΓΙΑ ΤΗ ΜΕΓΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ ΤΗΣ ΕΕ;**

47-54 ΤΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΩΝ, ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΣΥΝΟΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΤΡΩΝ ΠΟΙΚΙΛΛΕ ΣΗΜΑΝΤΙΚΑ ΜΕΤΑΞΥ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ ΤΟΥ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ

55-60 ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΓΚΡΙΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ Ή ΕΡΓΩΝ, Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΔΕΝ ΕΝΘΑΡΡΥΝΕ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΣΥΝΟΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΤΡΩΝ

61-68 ΔΙΑΠΙΣΤΩΘΗΚΑΝ ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ ΣΤΟ ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΕΕ ΠΕΡΙ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ ΚΑΙ ΣΤΙΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΕΣ ΟΔΗΓΙΕΣ ΤΗΣ ΕΕ

- 69-77 **ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ**
- 70-72 **ΕΠΙΔΟΣΕΙΣ ΤΩΝ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΑΣΤΙΚΩΝ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ**
- 73-74 **ΣΤΟΧΟΙ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ ΤΗΣ ΕΕ ΣΕ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ**
- 75-77 **ΜΕΤΡΑ ΠΟΥ ΘΕΣΠΙΣΤΗΚΑΝ ΓΙΑ ΤΗ ΜΕΓΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ ΤΗΣ ΕΕ**
- ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι — ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΗΓΗ ΤΩΝ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ ΕΩΣ ΤΗΝ ΤΕΛΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ**
- ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ — ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΩΝ ΜΕΤΡΩΝ ΠΡΟΟΡΙΖΟΜΕΝΗ ΓΙΑ ΕΡΓΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ**
- ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ — ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΩΝ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΠΟΥ ΕΠΕΛΕΓΗΣΑΝ ΓΙΑ ΕΛΕΓΧΟ**
- ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙV — ΠΟΣΟΣΤΑ ΧΟΡΗΓΗΘΕΙΣΑΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΣΕ ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΜΕ ΤΑ ΠΟΣΟΣΤΑ ΠΟΥ ΛΑΜΒΑΝΟΥΝ ΥΠΟΨΗ ΤΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΚΑΛΥΨΗΣ ΤΩΝ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ ΤΩΝ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΩΝ**

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

ΓΛΩΣΣΑΡΙΟ

Αποτελεσματικότητα: Μέτρο της σχέσης μεταξύ των επιτευχθέντων αποτελεσμάτων και των καθορισθέντων στόχων.

«Αρχή ο ρυπαίνων πληρώνει»: Σύμφωνα με αυτή την αρχή, το κόστος της διαχείρισης αποβλήτων βαρύνει τον αρχικό παραγωγό αποβλήτων ή τους τρέχοντες ή προηγούμενους κατόχους αποβλήτων (πηγή: οδηγία περί αποβλήτων).

Αστικά απόβλητα: Απόβλητα που συλλέγονται από τις δημοτικές αρχές ή για λογαριασμό τους και η διάθεσή τους πραγματοποιείται μέσω του συστήματος διαχείρισης αποβλήτων. Το μεγαλύτερο μέρος της ροής των εν λόγω αποβλήτων προέρχεται από νοικοκυριά, μολονότι σε αυτά περιλαμβάνονται και «παρόμοια» απόβλητα από πηγές όπως το εμπόριο, οι επαγγελματικοί χώροι και τα δημόσια ιδρύματα. Τα αστικά απόβλητα αποτελούνται, για παράδειγμα, από βιοαποικοδομήσιμα υλικά, χαρτί, πλαστικό, γυαλί, μέταλλα, υφάσματα κ.λπ. (πηγή: Eurostat).

Βιοαποικοδομήσιμα απόβλητα: Οποιοδήποτε απόβλητο που είναι σε θέση να υποστεί αναερόβια ή αερόβια αποσύνθεση, όπως είναι τα απόβλητα τροφών και κηπουρικής, το χαρτί και το χαρτόνι.

Διαρθρωτικά μέτρα: Στην παρούσα έκθεση, οι παρεμβάσεις του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) και του Ταμείου Συνοχής.

Διοικητικά μέτρα: Στην παρούσα έκθεση, μέτρα που έχουν θεσπιστεί μέσω νομοθεσίας, τα οποία απαιτούν από τους παραγωγούς αποβλήτων, τους οργανισμούς διαχείρισης αποβλήτων και/ή τους δήμους να τηρούν ορισμένες απαιτήσεις, όπως η εφαρμογή ενός συστήματος αδειοδότησης και επιθεώρησης για τις υποδομές διαχείρισης αποβλήτων, η θέσπιση χωριστής συλλογής αποβλήτων στην πηγή τους ή η συμμόρφωση με πρότυπα ποιότητας για την παραγωγή προϊόντων λιπασματοποίησης.

ΕΕ των 12: Τα κράτη μέλη που έχουν προσχωρήσει στην ΕΕ στο πλαίσιο των προσχωρήσεων του 2004 (10 κράτη μέλη) και του 2007 (δύο κράτη μέλη).

ΕΕ των 27: Τα 27 κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Ενημερωτικά μέτρα: Στην παρούσα έκθεση, μέτρα που αφορούν την παροχή πληροφοριών με στόχο την ενθάρρυνση της εφαρμογής ορθών πρακτικών διάθεσης αποβλήτων από το κοινό, οι οποίες συνεισφέρουν στην αποτελεσματικότητα της πολιτικής διαχείρισης αποβλήτων. Δύο παραδείγματα είναι οι εκστρατείες ευαισθητοποίησης και οι εκπαιδευτικές στρατηγικές.

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα: Έγγραφο που εγκρίνεται από την Επιτροπή και λαμβάνει τη μορφή ενός συνεκτικού συνόλου προτεραιοτήτων, το οποίο περιλαμβάνει πολυετή μέτρα που καλύπτουν μεγάλο αριθμό έργων.

Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ): Χρηματοδοτικό μέσο σχεδιασμένο για την προώθηση της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής μεταξύ των περιφερειών της ΕΕ. Οι παρεμβάσεις του ΕΤΠΑ υλοποιούνται κυρίως μέσω επιχειρησιακών προγραμμάτων και ενιαίων εγγράφων προγραμματισμού που καλύπτουν μεγάλο αριθμό έργων.

Μέσο προενταξιακών διαρθρωτικών πολιτικών (Instrument for Structural Policies for Pre-Accession, ISPA): Χρηματοδοτικό μέσο για την ενίσχυση των υποψήφιων χωρών στην προετοιμασία τους για την προσχώρηση. Παρέχει ενίσχυση για έργα υποδομών στους τομείς προτεραιότητας της ΕΕ που αφορούν το περιβάλλον και τις μεταφορές. Μετά την προσχώρηση, τα έργα ISPA μετατράπηκαν σε έργα του Ταμείου Συνοχής.

Οικονομικά μέτρα: Στην παρούσα έκθεση, τα μέτρα που έχουν σχεδιαστεί με σκοπό την παροχή οικονομικών κινήτρων για την επιλογή λιγότερο επιβλαβών επιλογών για τη διαχείριση αποβλήτων σύμφωνα με την πολιτική διαχείρισης αποβλήτων της ΕΕ (για παράδειγμα ανακύκλωση αντί απόρριψης σε χώρους υγειονομικής ταφής). Σε αυτά συγκαταλέγονται τα τέλη «πληρωμής κατά την απόρριψη», καθώς και οι φόροι διάθεσης αποβλήτων.

Περίοδος προγραμματισμού: Το πολυετές πλαίσιο εντός του οποίου σχεδιάζονται και υλοποιούνται οι δαπάνες των διαρθρωτικών μέτρων.

Στραγγίσματα: Οποιοδήποτε υγρό ρέει διά μέσου των αποτεθέντων αποβλήτων.

Ταμείο Συνοχής: Χρηματοδοτικό μέσο σχεδιασμένο για την ενίσχυση της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής μέσω της χρηματοδότησης περιβαλλοντικών έργων και έργων στον τομέα των μεταφορών στα κράτη μέλη με κατά κεφαλήν ΑΕΠ που υπολείπεται του 90 % του μέσου όρου της ΕΕ.

Τέλος διάθεσης αποβλήτων: Τιμή που χρεώνεται από τους δήμους στα νοικοκυριά για τη συλλογή, επεξεργασία και διάθεση των αποβλήτων. Τα τέλη διάθεσης αποβλήτων υπολογίζονται με διάφορους τρόπους ανά δήμο, με βάση τα τετραγωνικά μέτρα των διαμερισμάτων ή των κατοικιών, τον αριθμό των ατόμων στα νοικοκυριά, την κατανάλωση πόσιμου νερού, το βάρος ή τον όγκο των παραγόμενων αποβλήτων κ.λπ.

Φόρος διάθεσης αποβλήτων: Οικονομικό μέτρο σχεδιασμένο με σκοπό την αύξηση του κόστους απόρριψης σε χώρους υγειονομικής ταφής και, σε ορισμένες περιπτώσεις, του κόστους αποτέφρωσης, ούτως ώστε να παρέχονται κίνητρα για ανακύκλωση. Ο φόρος, ο οποίος καταβάλλεται ανά τόνο διατεθέντων αποβλήτων, χρεώνεται επιπλέον των τελών απόρριψης σε χώρους υγειονομικής ταφής και/ή των τελών αποτέφρωσης.

ΣΥΝΟΨΗ

I.

Το 2010 κάθε πολίτης της ΕΕ των 27 παρήγαγε κατά μέσο όρο περίπου 500 κιλά αστικών αποβλήτων, τα οποία μπορούν να προκαλέσουν αρνητικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις εάν δεν συλλεγούν, υποβληθούν σε επεξεργασία και διατεθούν κατάλληλα. Ωστόσο, η κατάλληλη διαχείριση των αποβλήτων μπορεί να οδηγήσει στη βελτίωση της χρήσης των πόρων, καθώς τα αστικά απόβλητα αποτελούν πηγή πρώτων υλών. Ως εκ τούτου, η ΕΕ έχει καθιερώσει κοινά πρότυπα και επιμέρους στόχους υπό τη μορφή οδηγιών για τη διαχείριση αστικών αποβλήτων, και συγχρηματοδοτεί υποδομές διαχείρισης αποβλήτων σε συγκεκριμένες περιφέρειες.

II.

Στο επίκεντρο του ελέγχου του Συνεδρίου τέθηκε η συγχρηματοδότηση των υποδομών διαχείρισης αστικών αποβλήτων από την ΕΕ και εξετάστηκε κατά πόσον η χρηματοδότηση βοήθησε αποτελεσματικά τα κράτη μέλη να επιτύχουν τους στόχους της πολιτικής διαχείρισης αποβλήτων της ΕΕ. Το Συνέδριο αξιολόγησε απευθείας τις επιδόσεις ενός δείγματος 26 υποδομών διαχείρισης αποβλήτων και εξέτασε την επίτευξη των στόχων της πολιτικής διαχείρισης αποβλήτων της ΕΕ, καθώς και την εφαρμογή συνοδευτικών μέτρων στις οκτώ περιφέρειες όπου βρίσκονται οι υποδομές. Εξετάστηκε επίσης και ο ρόλος της Επιτροπής.

III.

Το Συνέδριο κατέληξε στο συμπέρασμα ότι, ενώ σχεδόν σε όλες τις επιλεγμένες περιφέρειες παρατηρήθηκαν ορισμένες βελτιώσεις στη διαχείριση των αποβλήτων, ωστόσο η αποτελεσματικότητα της χρηματοδότησης διαρθρωτικών μέτρων για υποδομές διαχείρισης αστικών αποβλήτων παρεμποδίστηκε από την ανεπαρκή εφαρμογή συνοδευτικών μέτρων:

- a) Οι επιδόσεις των συγχρηματοδοτούμενων υποδομών εξαρτώνταν σε μεγάλο βαθμό από τις στρατηγικές συλλογής αποβλήτων. Στους χώρους υγειονομικής ταφής η εναπόθεση των αποβλήτων γινόταν χωρίς κατάλληλη επεξεργασία και γενικότερα τα ποσά που προορίζονταν για την κάλυψη των δαπανών παύσης της λειτουργίας και μετέπειτα μέριμνας ήταν ανεπαρκή.

ΣΥΝΟΨΗ

- β) Η διαβίβαση πληροφοριακών στοιχείων σχετικά με την επίτευξη των επιμέρους στόχων της ΕΕ παρεμποδίστηκε από την αξιοπιστία των δεδομένων, δυσχεραίνοντας την παρακολούθηση από την Επιτροπή. Μολονότι σε όλες σχεδόν τις περιφέρειες παρατηρήθηκαν ορισμένες βελτιώσεις στη διαχείριση των αποβλήτων, η κατά κεφαλήν παραγωγή αποβλήτων αυξήθηκε σε έξι από τις οκτώ περιφέρειες που ελέγχθηκαν. Στις δύο περιφέρειες οι οποίες συνέβαλαν στην επίτευξη των επιμέρους στόχων της ΕΕ, τα βιοαποικοδομήσιμα απόβλητα συλλέγονταν χωριστά και οι φόροι για τους χώρους υγειονομικής ταφής εφαρμόζονταν ευρύτερα, με αποτέλεσμα τη μείωση της εξάρτησης από την απόρριψη σε χώρους υγειονομικής ταφής. Γενικά τα απόβλητα απορρίπτονταν σε χώρους υγειονομικής ταφής χωρίς επαρκή επεξεργασία.
- γ) Η αποτελεσματικότητα της χρηματοδότησης της ΕΕ δεν ήταν η μέγιστη λόγω της ανεπαρκούς εφαρμογής συνοδευτικών ενημερωτικών, διοικητικών και οικονομικών μέτρων. Η εφαρμογή των εν λόγω συνοδευτικών μέτρων δεν αποτελούσε προϋπόθεση για τη λήψη επιχορήγησης από την ΕΕ. Αδυναμίες παρατηρήθηκαν επίσης στο κανονιστικό πλαίσιο της ΕΕ για τα απόβλητα και στις κατευθυντήριες οδηγίες της ΕΕ.
- β) Τα κράτη μέλη πρέπει να καταρτίσουν αξιόπιστες και πλήρεις βάσεις δεδομένων διαχείρισης αποβλήτων και η Επιτροπή πρέπει να ελέγχει την αξιοπιστία των στατιστικών στοιχείων που λαμβάνει από τα κράτη μέλη. Η Επιτροπή, το Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο πρέπει να εξετάσουν το ενδεχόμενο σύνδεσης της οικονομικής στήριξης της ΕΕ με την επίτευξη των στόχων της πολιτικής διαχείρισης αποβλήτων της ΕΕ.
- γ) Τα κράτη μέλη πρέπει να εφαρμόζουν ενημερωτικά, διοικητικά και οικονομικά μέτρα για τη στήριξη των συγχρηματοδοτούμενων υποδομών. Συγκεκριμένα, τα κράτη μέλη πρέπει να δώσουν περισσότερη προσοχή στη συμμετοχή και τη συμμόρφωση του κοινού, να εστιάσουν στην εφαρμογή της χωριστής συλλογής, συμπεριλαμβανομένων των βιοαποικοδομήσιμων αποβλήτων όταν αυτό είναι οικονομικά αποδοτικό, και να εφαρμόσουν φόρο απόρριψης σε χώρους υγειονομικής ταφής, καθώς και κίνητρα μέσω τελών για την ενθάρρυνση της πρόληψης και της ανακύκλωσης των αποβλήτων. Η Επιτροπή πρέπει να ζητά την υλοποίηση των εν λόγω συστάσεων από τα κράτη μέλη πριν από τη χορήγηση της οικονομικής στήριξης της ΕΕ· πρέπει να εφαρμόζονται μειωμένα ποσοστά ενίσχυσης όταν δεν εφαρμόζεται η αρχή «ο ρυπαίνων πληρώνει».
- δ) Η Επιτροπή θα πρέπει να βελτιώσει το κανονιστικό πλαίσιο της ΕΕ περί αποβλήτων και τις κατευθυντήριες οδηγίες της ΕΕ. Συγκεκριμένα, η Επιτροπή πρέπει να προτείνει επιμέρους στόχους πρόληψης των αποβλήτων, να διευκρινίσει την έννοια της επεξεργασίας πριν από τη διάθεση, να εξετάσει τη δυνατότητα ανάπτυξης προτύπων ποιότητας της ΕΕ για τα προϊόντα λιπασματοποίησης σε συνεργασία με τα κράτη μέλη, να παράσχει κατάλληλη καθοδήγηση και να διαδώσει βέλτιστες πρακτικές όσον αφορά τη μεθοδολογία που πρέπει να χρησιμοποιείται για την εκτίμηση των δαπανών παύσης λειτουργίας και μετέπειτα μέριμνας για τους χώρους υγειονομικής ταφής.

IV.

Το Συνέδριο συνιστά:

- α) Τα κράτη μέλη πρέπει να εστιάσουν σε υποδομές διαχείρισης αποβλήτων που επεξεργάζονται απόβλητα διαχωρισμένα στην πηγή και να διασφαλίσουν την επεξεργασία των αποβλήτων στους χώρους υγειονομικής ταφής πριν από τη διάθεσή τους, ενώ θα πρέπει επίσης να διαθέτουν επαρκή χρηματοοικονομική εγγύηση για την κάλυψη των δαπανών παύσης λειτουργίας και μετέπειτα μέριμνας. Η Επιτροπή πρέπει να ζητά την υλοποίηση των εν λόγω συστάσεων από τα κράτη μέλη πριν από τη χορήγηση της οικονομικής στήριξης της ΕΕ.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

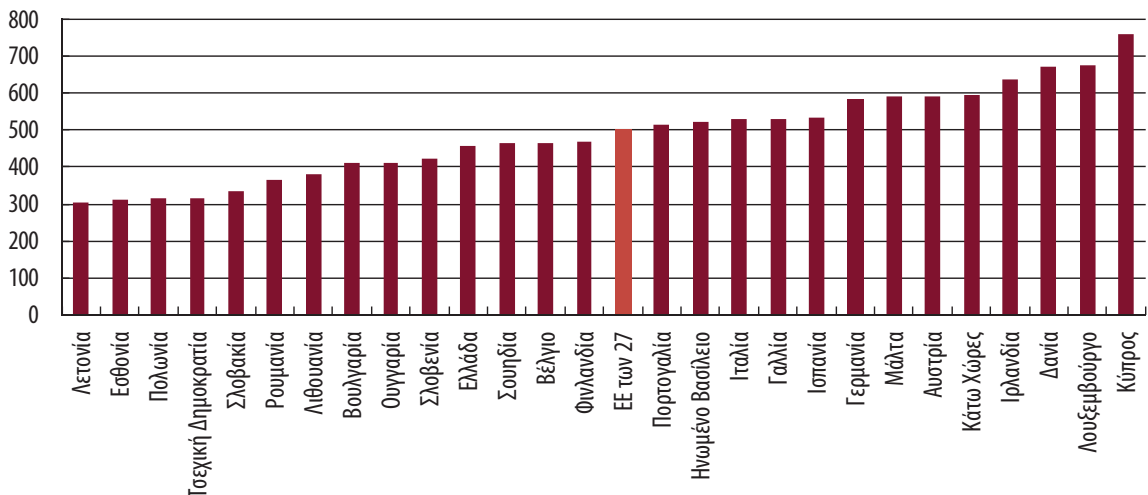
ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΣΤΙΚΩΝ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ ΣΤΗΝ ΕΕ

1. Η ευρωπαϊκή κοινωνία είναι πιο εύπορη την τελευταία δεκαετία, με αυξημένα επίπεδα κατανάλωσης και παραγωγής. Το 2010 κάθε πολίτης της ΕΕ παράγαγε κατά μέσο όρο 502 κιλά αστικών αποβλήτων, από 304 κιλά στη Λετονία έως 760 κιλά στην Κύπρο (βλέπε **γράφημα 1**).
2. Εάν τα αστικά απόβλητα δεν συλλεγούν, υποβληθούν σε επεξεργασία και διατεθούν με τον κατάλληλο τρόπο, αποτελούν απειλή για τη δημόσια υγεία και μπορούν να προκαλέσουν αρνητικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις στον αέρα (μέσω των αερίων του θερμοκηπίου), στο έδαφος (μέσω στραγγισμάτων λόγω παράνομης απόρριψης ή λόγω ανεπαρκούς ελέγχου των χώρων υγειονομικής ταφής) και στα ύδατα (μέσω της επαφής των υδάτων με τα απόβλητα και της διείσδυσης των τελευταίων σε υδροφόρους ορίζοντες ή επιφανειακά ύδατα), καθώς και προβλήματα με οσμές.

ΓΡΑΦΗΜΑ 1

ΚΑΤΑ ΚΕΦΑΛΗΝ ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΑΣΤΙΚΩΝ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ ΤΟ 2010 ΑΝΑ ΚΡΑΤΟΣ ΜΕΛΟΣ

(σε κιλά/κεφαλήν)

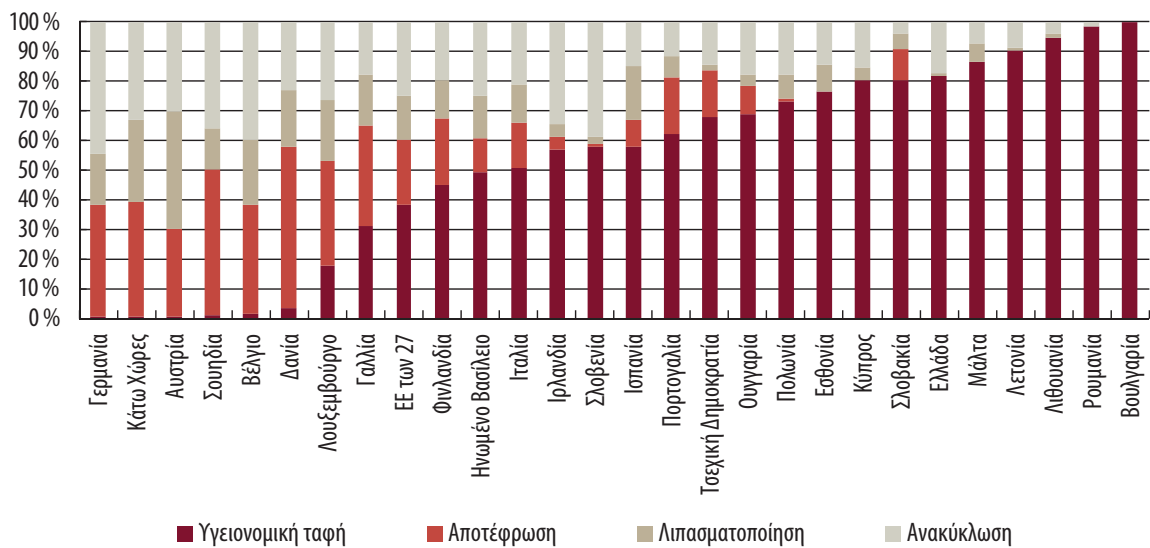
Πηγή: Eurostat.

3. Η κατάλληλη διαχείριση των αποβλήτων μπορεί να οδηγήσει στη βελτίωση της χρήσης των πόρων, καθώς τα αστικά απόβλητα αποτελούν πηγή πρώτων υλών. Το χαρτί, το χαρτόνι, τα μέταλλα, το γυαλί και το πλαστικό μπορούν να ανακυκλωθούν και τα βιοαποικοδομήσιμα απόβλητα που μετατρέπονται σε προϊόντα λιπασματοποίησης πλούσια σε θρεπτικά συστατικά μπορούν να χρησιμοποιηθούν στη γεωργία ως βελτιωτικό εδάφους. Τα υπόλοιπα απόβλητα μπορούν να αποτεφρωθούν (ανάκτηση ενέργειας) ή να απορριφθούν σε χώρους υγειονομικής ταφής.
4. Στο **παράρτημα I** παρέχεται γράφημα το οποίο παρουσιάζει τα βασικά στοιχεία της διαχείρισης των αστικών αποβλήτων. Τα ακόλουθα είδη εγκαταστάσεων σε συνδυασμό με τη συλλογή αποβλήτων (χωριστή ή μη διαχωρισμένη στην πηγή), απαρτίζουν το σύστημα διαχείρισης αστικών αποβλήτων:
- α) εγκατάσταση διαλογής: μια εγκατάσταση που προορίζεται για το διαχωρισμό ανακυκλώσιμων υλικών, όπως χαρτί και χαρτόνι, γυαλί, συσκευασίες και μέταλλα, μέσω χειροκίνητων ιμάντων διαλογής και/ή αυτόματων διαδικασιών, όπως με τη χρήση ροής αέρα ή οπτικών διαχωριστών.
 - β) εγκαταστάσεις λιπασματοποίησης και αναερόβιας ζύμωσης: εγκαταστάσεις σχεδιασμένες για την επεξεργασία βιοαποικοδομήσιμων αποβλήτων. Οι εγκαταστάσεις λιπασματοποίησης εκτελούν μια αερόβια βιολογική διαδικασία για τη μετατροπή των βιοαποικοδομήσιμων αποβλήτων σε σταθερό κοκκώδες υλικό που μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως βελτιωτικό εδάφους, ενώ οι εγκαταστάσεις αναερόβιας ζύμωσης χρησιμοποιούν χημικά για να βοηθήσουν τη διαδικασία αποσύνθεσης. Σε αυτή την περίπτωση, απουσία αέρα, τα βακτήρια επενεργούν στα βιοαποικοδομήσιμα απόβλητα μετατρέποντάς τα σε βιοαέριο πλούσιο σε μεθάνιο που χρησιμοποιείται για την παραγωγή ενέργειας.
 - γ) εγκατάσταση μηχανικής-βιολογικής επεξεργασίας: εγκατάσταση που συνδυάζει τη διαλογή με μια μορφή βιολογικής επεξεργασίας, όπως η λιπασματοποίηση ή η αναερόβια ζύμωση. Στο στάδιο της μηχανικής επεξεργασίας διαχωρίζονται τα βιοαποικοδομήσιμα και ξηρά μέρη των αποβλήτων και σε ορισμένες περιπτώσεις γίνεται διαλογή των ανακυκλώσιμων. Στη συνέχεια το βιοαποικοδομήσιμο υλικό υφίσταται βιολογική επεξεργασία.
 - δ) αποτεφρωτής: εγκατάσταση που προορίζεται για την καύση αποβλήτων με ή χωρίς ανάκτηση ενέργειας.
 - ε) χώρος υγειονομικής ταφής: ένας χώρος για τη διάθεση των αποβλήτων που εναποτίθενται εντός ή επί του εδάφους.

5. Η απόρριψη σε χώρους υγειονομικής ταφής εξακολουθεί να αποτελεί την κύρια επιλογή διαχείρισης αποβλήτων στα περισσότερα κράτη μέλη της ΕΕ, μολονότι η ανάκτηση ενέργειας και ιδιαίτερα η ανακύκλωση έχουν κερδίσει έδαφος τα τελευταία έτη (βλέπε **γράφημα 2**).
6. Προκειμένου να μειωθεί ο αρνητικός αντίκτυπος των αστικών αποβλήτων στο περιβάλλον και στη δημόσια υγεία και να προαχθεί μια πιο αποδοτική χρήση των πόρων, η ΕΕ έχει καθιερώσει γενικές αρχές και κοινά πρότυπα και επιμέρους στόχους υπό τη μορφή οδηγιών για τη διαχείριση των αστικών αποβλήτων.

ΓΡΑΦΗΜΑ 2

ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΑΣΤΙΚΩΝ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ ΑΝΑ ΚΡΑΤΟΣ ΜΕΛΟΣ ΤΟ 2010

Πηγή: Eurostat.

- 7.** Το πλαίσιο της πολιτικής διαχείρισης αποβλήτων της ΕΕ θεσπίστηκε με την οδηγία της 15ης Ιουλίου 1975¹. Σύμφωνα με την ανωτέρω οδηγία, η πολιτική διαχείρισης αποβλήτων της ΕΕ βασίζεται στην προώθηση της πρόληψης, της επαναχρησιμοποίησης και της ανακύκλωσης των αποβλήτων. Εάν δεν είναι δυνατόν να προληφθεί η παραγωγή των αποβλήτων, πρέπει να ανακτούνται όσο το δυνατόν περισσότερα υλικά, κατά προτίμηση μέσω της ανακύκλωσης, και η απόρριψη σε χώρους υγειονομικής ταφής να χρησιμοποιείται ως ύστατη λύση. Με την ανωτέρω οδηγία εισήχθη και η αρχή «ο ρυπαίνων πληρώνει». Η οδηγία για τα απόβλητα του 2008² ανέπτυξε περαιτέρω τις ανωτέρω αρχές θεσπίζοντας μια υποχρεωτική πυραμίδα ιεράρχησης πέντε βημάτων για τα απόβλητα (βλέπε **γράφημα 3**).
- 8.** Η οδηγία για τα απόβλητα συμπληρώθηκε από ορισμένες οδηγίες που αφορούσαν ειδικά τις μεθόδους επεξεργασίας των αποβλήτων (απόρριψη σε χώρους υγειονομικής ταφής³ και αποτέφρωση⁴) ή συγκεκριμένα ρεύματα αποβλήτων, όπως οι συσκευασίες⁵ ή ο ηλεκτρικός και ηλεκτρονικός εξοπλισμός⁶. Οι εν λόγω οδηγίες ορίζουν ποσοτικούς επιμέρους στόχους που πρέπει να πληρούνται από τα κράτη μέλη όσον αφορά το ποσοστό της εκτροπής των βιοαποικοδομήσιμων αποβλήτων από τους χώρους υγειονομικής ταφής, τα ποσοστά ανακύκλωσης και ανάκτησης συσκευασιών και τη χωριστή συλλογή αποβλήτων ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού. Οι προθεσμίες για τη συμμόρφωση με τους επιμέρους στόχους παρατάθηκαν για ορισμένα κράτη μέλη προκειμένου να ληφθεί υπόψη η αρχική τους κατάσταση στον τομέα της διαχείρισης αποβλήτων (βλέπε **πίνακα 1**).

¹ Οδηγία 75/442/ΕΟΚ, της 15ης Ιουλίου 1975, περί των στερεών αποβλήτων (ΕΕ L 194 της 25.7.1975, σ. 39), όπως τροποποιήθηκε το 1991 από την οδηγία 91/156/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 18ης Μαρτίου 1991 (ΕΕ L 78 της 26.3.1991, σ. 32) και όπως κωδικοποιήθηκε στη συνέχεια από την οδηγία 2006/12/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 5ης Απριλίου 2006 (ΕΕ L 114 της 27.4.2006, σ. 9), η οποία καταργήθηκε από την οδηγία 2008/98/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 19ης Νοεμβρίου 2008 (ΕΕ L 312 της 22.11.2008, σ. 3).

² Οδηγία 2008/98/ΕΚ.

³ Οδηγία 1999/31/ΕΚ του Συμβουλίου, της 26ης Απριλίου 1999, περί υγειονομικής ταφής των αποβλήτων (ΕΕ L 182 της 16.7.1999, σ. 1).

⁴ Οδηγία 2000/76/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 4ης Δεκεμβρίου 2000, για την αποτέφρωση των αποβλήτων (ΕΕ L 332 της 28.12.2000, σ. 91), η οποία καταργήθηκε από την οδηγία 2010/75/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Νοεμβρίου 2010, περί βιομηχανικών εκπομπών (ΕΕ L 334 της 17.12.2010, σ. 17).

⁵ Οδηγία 94/62/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 20ής Δεκεμβρίου 1994 για τις συσκευασίες και τα απορρίμματα συσκευασιών (ΕΕ L 365 της 31.12.1994, σ. 10), όπως τροποποιήθηκε από την οδηγία 2004/12/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Φεβρουαρίου 2004 (ΕΕ L 47 της 18.2.2004, σ. 26), και από την οδηγία 2005/20/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 9ης Μαρτίου 2005 (ΕΕ L 70 της 16.3.2005, σ. 17).

ΓΡΑΦΗΜΑ 3

ΠΥΡΑΜΙΔΑ ΙΕΡΑΡΧΗΣΗΣ ΤΩΝ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ

Πηγή: Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο.

9. Η αποτελεσματικότητα της πολιτικής διαχείρισης αποβλήτων μπορεί να βελτιωθεί μέσω συνοδευτικών μέτρων όπως η διεξαγωγή εκστρατειών ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης, ο ανασχεδιασμός διοικητικών διαδικασιών ή η θέσπιση οικονομικών κινήτρων ή αντικινήτρων. Ενίοτε οι ανωτέρω δράσεις απαιτούνται βάσει της νομοθεσίας, όπως η ανάγκη επαρκούς ενημέρωσης των καταναλωτών, όμως σε άλλες περιπτώσεις συνιστούν το αποτέλεσμα της εμπειρίας στη διαχείριση αστικών αποβλήτων, όπως η εφαρμογή ενός φόρου διάθεσης αποβλήτων ή η χωριστή συλλογή των βιοαποικοδομήσιμων αποβλήτων.

⁶ Οδηγία 2002/96/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Ιανουαρίου 2003, σχετικά με τα απόβλητα ειδών ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού (ΕΕ L 37 της 13.2.2003, σ. 24), όπως τροποποιήθηκε από την οδηγία 2003/108/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 8ης Δεκεμβρίου 2003 (ΕΕ L 345 της 31.12.2003, σ. 106) και από την οδηγία 2008/34/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Μαρτίου 2008 (ΕΕ L 81 της 20.3.2008, σ. 65). Η εν λόγω οδηγία αναδιατυπώθηκε με την οδηγία 2012/19/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 4ης Ιουλίου 2012, σχετικά με τα απόβλητα ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού (ΑΗΗΕ) (ΕΕ L 197 της 24.7.2012, σ. 38).

ΠΙΝΑΚΑΣ 1

ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΣΤΟΧΟΙ ΠΟΥ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΠΛΗΡΟΥΝΤΑΙ ΑΠΟ ΤΑ ΚΡΑΤΗ ΜΕΛΗ

Οδηγίες	Επιμέρους στόχοι
Οδηγία περί υγειονομικής ταφής	<p>Γενικός επιμέρους στόχος: Τα βιοαποικοδομήσιμα αστικά απόβλητα που καταλήγουν σε χώρους υγειονομικής ταφής πρέπει να μειωθούν στο 75 %, 50 % και 35 % της συνολικής ποσότητας των παραγόμενων βιοαποικοδομήσιμων αστικών αποβλήτων το 1995, μέχρι το τέλος του 2006, του 2009 και του 2016 αντίστοιχα.</p> <p>Ειδικός επιμέρους στόχος για την Πορτογαλία και τη Ρουμανία: Οι προθεσμίες έχουν οριστεί για το τέλος του 2010, του 2013 και του 2020 αντίστοιχα.</p>
Οδηγία για τις συσκευασίες	<p>Γενικός επιμέρους στόχος: Έως το τέλος του 2008, τουλάχιστον το 60 % σε βάρος των απορριμμάτων συσκευασίας πρέπει να ανακτηθεί και πρέπει να ανακυκλωθεί από 55 % κατ' ελάχιστο έως 80 % κατά μέγιστο. Επιπλέον, πρέπει να επιτευχθούν οι κατωτέρω ελάχιστοι επιμέρους στόχοι ανακύκλωσης για τα υλικά που περιέχονται στα απορρίμματα συσκευασίας: 60 % κατά βάρος για το γυαλί, 60 % κατά βάρος για το χαρτί και το χαρτόνι, 50 % κατά βάρος για τα μέταλλα, 22,5 % κατά βάρος για τα πλαστικά και 15 % κατά βάρος για το ξύλο.</p> <p>Ειδικός επιμέρους στόχος για την Πορτογαλία: Έως το τέλος του 2005 η ανάκτηση των απορριμμάτων συσκευασίας έπρεπε να φτάσει το 50-65 %, ενώ το 25-45 % κατά βάρος του συνόλου των υλικών συσκευασίας που περιέχονται στα απορρίμματα συσκευασίας έπρεπε να ανακυκλώνεται (με ελάχιστο ποσοστό 15 % κατά βάρος για κάθε υλικό συσκευασίας). Ο γενικός επιμέρους στόχος του 2008 έπρεπε να επιτευχθεί έως το 2011.</p> <p>Ειδικός επιμέρους στόχος για τη Ρουμανία: Ο γενικός επιμέρους στόχος του 2008 πρέπει να επιτευχθεί έως το 2013 με ενδιάμεσους επιμέρους στόχους.</p>
Οδηγία σχετικά με τα απόβλητα ειδών ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού	<p>Έως το τέλος του 2006 έπρεπε να επιτευχθεί κατά μέσο όρο από τα νοικοκυριά χωριστή συλλογή τουλάχιστον τεσσάρων κιλών αποβλήτων ειδών ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού ετησίως ανά κάτοικο.</p> <p>Ειδικός επιμέρους στόχος για τη Ρουμανία: Έως το τέλος του 2006, του 2007 και του 2008 έπρεπε να επιτευχθεί από τα νοικοκυριά κατά μέσο όρο χωριστή συλλογή τουλάχιστον δύο, τριών και τεσσάρων κιλών αποβλήτων ειδών ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού αντίστοιχα ετησίως ανά κάτοικο.</p>

Πηγή: Οδηγίες περί αποβλήτων της ΕΕ.

ΣΥΓΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΤΩΝ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΣΤΕΡΕΩΝ ΑΣΤΙΚΩΝ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ ΜΕΣΩ ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΩΝ ΜΕΤΡΩΝ ΤΗΣ ΕΕ

- 10.** Σε ορισμένες περιφέρειες, τα κράτη μέλη μπορούν να ζητήσουν την οικονομική στήριξη της ΕΕ για υποδομές στον τομέα της διαχείρισης αστικών αποβλήτων μέσω του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) και του Ταμείου Συνοχής (ΤΣ). Κατά τη διάρκεια της περιόδου προγραμματισμού 2000-2006, 4,6 δισεκατομμύρια ευρώ από αυτά τα ταμεία προορίζονταν για υποδομές αστικών και βιομηχανικών αποβλήτων. Κατά την περίοδο 2007-2013, η συνεισφορά της ΕΕ στις υποδομές αποβλήτων θα αυξηθεί σε 6,2 δισεκατομμύρια ευρώ, εκ των οποίων περίπου το 70 % θα διατεθεί στα κράτη μέλη της ΕΕ των 12. Τα ποσά της ΕΕ που έχουν προβλεφθεί ανά κράτος μέλος και για τις δύο περιόδους προγραμματισμού αναφέρονται στο **παράρτημα II**.
- 11.** Οι συγχρηματοδοτούμενες υποδομές υλοποιούνται βάσει επιμερισμένης διαχείρισης και η Επιτροπή αναλαμβάνει την τελική ευθύνη για την εκτέλεση του προϋπολογισμού της ΕΕ⁷. Κατά την περίοδο προγραμματισμού 2000-2006, πέραν της έγκρισης των επιχειρησιακών προγραμμάτων, η Επιτροπή ενέκρινε τις αιτήσεις που υποβλήθηκαν από τα κράτη μέλη για όλα τα έργα του Ταμείου Συνοχής και για τα έργα του ΕΤΠΑ με συνολικό κόστος που υπερέβαινε τα 50 εκατομμύρια ευρώ (μεγάλα έργα). Για την περίοδο προγραμματισμού 2007-2013, εκτός από την έγκριση των προγραμμάτων, μόνο τα έργα με κόστος που υπερβαίνει τα 50 εκατομμύρια ευρώ πρέπει να εγκριθούν από την Επιτροπή⁸.
- 12.** Δύο Γενικές Διευθύνσεις της Επιτροπής⁹ διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στον τομέα των αστικών αποβλήτων:
- Η ΓΔ Περιβάλλοντος είναι υπεύθυνη για την περιβαλλοντική πολιτική της ΕΕ στον τομέα της διαχείρισης αποβλήτων. Υποχρεούται να παρακολουθεί την εφαρμογή της σχετικής νομοθεσίας (όπως την επίτευξη συγκεκριμένων επιμέρους στόχων) και συμβουλεύει τη ΓΔ Περιφερειακής και Πολεοδομικής Πολιτικής κατά την εξέταση της ποιότητας των προτάσεων επιχειρησιακών προγραμμάτων και των μεγάλων έργων¹⁰.
 - Η ΓΔ Περιφερειακής και Πολεοδομικής Πολιτικής είναι υπεύθυνη για τον προϋπολογισμό της ΕΕ στον τομέα της περιφερειακής πολιτικής, από τον οποίο μπορούν να συγχρηματοδοτούνται έργα υποδομών διαχείρισης αποβλήτων.
- 13.** Κατά τη διάρκεια της περιόδου προγραμματισμού 2000-2006, μέσω των διαρθρωτικών μέτρων συγχρηματοδοτήθηκαν τα ακόλουθα είδη υποδομών διαχείρισης αποβλήτων: εγκαταστάσεις διαλογής (βλέπε **εικόνα 1**), εγκαταστάσεις λιπασματοποίησης και αναερόβιας ζύμωσης (βλέπε **εικόνα 2**), εγκαταστάσεις μηχανικής-βιολογικής επεξεργασίας, συστήματα χωριστής συλλογής και χώροι υγειονομικής ταφής (κατασκευή νέων και παύση λειτουργίας και εξυγίανση παλαιών) (βλέπε **εικόνα 3**). Τα ανωτέρω είδη υποδομών αναμένεται να συνεισφέρουν στην επίτευξη των στόχων της πολιτικής διαχείρισης αποβλήτων της ΕΕ για την εκτροπή των βιοαποικοδομήσιμων αποβλήτων από τους χώρους υγειονομικής ταφής και για την αύξηση των ποσοστών ανακύκλωσης (βλέπε **πλαίσιο 1**).

⁷ Άρθρο 17, παράγραφος 1, ΣΕΕ και άρθρο 317 της ΣΛΕΕ.

⁸ Από την 1η Ιανουαρίου 2007 έως την 25η Ιουνίου 2010 το ποσό ήταν 25 εκατομμύρια ευρώ για το περιβάλλον.

⁹ Μια άλλη γενική διεύθυνση, η ΓΔ ΕΣΤΑΤ, είναι υπεύθυνη για τον συντονισμό του ευρωπαϊκού στατιστικού συστήματος και την παροχή σχετικών στατιστικών στοιχείων στις λοιπές υπηρεσίες της Επιτροπής. Η εν λόγω ΓΔ είναι ο κύριος πάροχος στατιστικών σχετικά με τα απόβλητα, των οποίων κύριος χρήστης είναι η ΓΔ Περιβάλλοντος.

¹⁰ Κατά τη διάρκεια της περιόδου προγραμματισμού 2000-2006 η ΓΔ Περιβάλλοντος συνέδραμε συμβουλευτικά τη ΓΔ Περιφερειακής και Πολεοδομικής Πολιτικής και στην περίπτωση των αιτήσεων έργων του Ταμείου Συνοχής.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ ΠΟΥ ΣΥΓΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΟΥΝΤΑΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΕ

Μια εγκατάσταση διαλογής στην Πορτογαλία (RESITEJO), με δυναμικότητα 9 000 τόνων ετησίως, είχε στόχο την ανάκτηση απορριμμάτων συσκευασίας, χαρτιού και γυαλιού που προηγουμένως διαχωριζόταν στην πηγή σε μια ομάδα δήμων. Τα ανακυκλώσιμα υλικά, τα οποία διαχωρίζονταν χειροκίνητα, πωλούνταν στους φορείς ανακύκλωσης και τα υπόλοιπα απόβλητα μεταφέρονταν σε παρακείμενο χώρο υγειονομικής ταφής. Το κόστος του έργου που ήταν επιλέξιμο για τη στήριξη της ΕΕ ήταν 2,28 εκατομμύρια ευρώ, με 1,71 εκατομμύρια συγχρηματοδότηση από το ΕΤΠΑ.

Στη Ρουμανία, μια εγκατάσταση λιπασματοποίησης (Râmnicu Vâlcea) είχε στόχο την επεξεργασία βιοαποικοδομήσιμων αποβλήτων που συλλέγονταν χωριστά από νοικοκυριά, καθώς και πράσινων καταλοίπων από δημοτικά πάρκα και τη μετατροπή τους σε προϊόντα λιπασματοποίησης. Με δυναμικότητα επεξεργασίας 14 400 τόνων αποβλήτων ετησίως, η εγκατάσταση ήταν σχεδιασμένη για να συνεισφέρει στην εκτροπή βιοαποικοδομήσιμων αποβλήτων από τους χώρους υγειονομικών αποβλήτων σύμφωνα με τους επιμέρους στόχους της οδηγίας περί υγειονομικής ταφής. Η υποδομή ήταν μέρος ενός έργου ολοκληρωμένης διαχείρισης αποβλήτων ύψους 14,67 εκατομμυρίων ευρώ, για το οποίο η ενίσχυση της ΕΕ ανήλθε σε 11 εκατομμύρια ευρώ.

Ένα έργο στην Ισπανία (Alt Empordà) αφορούσε την επέκταση ενός χώρου υγειονομικής ταφής χωρητικότητας 1 167 603 m³, καθώς και τη βελτίωση των υφιστάμενων τμημάτων του από την άποψη της συλλογής και επεξεργασίας αερίων και στραγγισμάτων για τη μείωση του περιβαλλοντικού αντικτύπου της εγκατάστασης. Το κόστος του έργου ήταν 5,71 εκατομμύρια ευρώ, εκ των οποίων 4,57 εκατομμύρια προήλθαν από το Ταμείο Συνοχής.

Εικόνα 1 — Εγκατάσταση διαλογής

Εικόνα 2 — Εγκατάσταση λιπασματοποίησης

Εικόνα 3 — Χώροι υγειονομικής ταφής

ΕΜΒΕΛΕΙΑ ΚΑΙ ΤΡΟΠΟΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗΣ ΤΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ

- 14.** Κύριος στόχος του ελέγχου ήταν να αξιολογηθεί η αποτελεσματικότητα της χρηματοδότησης υποδομών διαχείρισης αστικών αποβλήτων μέσω διαρθρωτικών μέτρων ως τρόπος βοήθειας προς τα κράτη μέλη ώστε να επιτύχουν τους στόχους της πολιτικής διαχείρισης αποβλήτων της ΕΕ.
- 15.** Το Συνέδριο εξέτασε τις ακόλουθες τρεις ερωτήσεις:
- Υπήρξαν επιτυχίες οι υποδομές διαχείρισης αστικών αποβλήτων;
 - Επετεύχθησαν οι στόχοι της πολιτικής διαχείρισης αποβλήτων της ΕΕ σε περιφερειακό επίπεδο¹¹;
 - Θεσπίστηκαν μέτρα για τη μεγιστοποίηση της αποτελεσματικότητας της χρηματοδότησης της ΕΕ;
- 16.** Τα κριτήρια αξιολόγησης που χρησιμοποιήθηκαν για τον έλεγχο επεξηγούνται περαιτέρω στην έκθεση, μετά από κάθε ερώτημα (βλέπε σημεία 20, 21, 35 και 45). Όπως συμβαίνει συνήθως στους ελέγχους επιδόσεων, λαμβάνουν υπόψη τα παραδείγματα ορθής πρακτικής που παρατηρούνται στον σχετικό τομέα (βλέπε σημείο 9).
- 17.** Ο έλεγχος πραγματοποιήθηκε στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή και σε οκτώ περιφέρειες τεσσάρων κρατών μελών (Ισπανία, Ιταλία, Πορτογαλία και Ρουμανία). Στο επίκεντρο του δείγματος των υποδομών που υποβλήθηκαν σε έλεγχο τέθηκαν κράτη μέλη και περιφέρειες που έλαβαν υψηλό επίπεδο οικονομικής στήριξης από την ΕΕ για τη διαχείριση αποβλήτων κατά τη διάρκεια των περιόδων προγραμματισμού 2000-2006 και 2007-2013 και όπου ήταν διαθέσιμος ικανοποιητικός αριθμός ολοκληρωμένων έργων κατά την περίοδο του ελέγχου, ούτως ώστε να είναι δυνατή η αξιολόγηση της αποτελεσματικότητάς τους. Στο **παράρτημα III** αναφέρεται η κατάσταση των υποδομών που ελέγχθηκαν και των επιχειρησιακών προγραμμάτων που εξετάστηκαν.
- 18.** Ο έλεγχος βασίστηκε στην αξιολόγηση:
- των επιδόσεων δείγματος 26 υποδομών διαχείρισης αποβλήτων που συγχρηματοδοτήθηκαν κατά τη διάρκεια της περιόδου προγραμματισμού 2000-2006¹²: πέντε εγκαταστάσεις διαλογής, επτά εγκαταστάσεις λιπασματοποίησης ή αναερόβιας ζύμωσης, επτά εγκαταστάσεις μηχανικής-βιολογικής επεξεργασίας και επτά χώρους υγειονομικής ταφής·
 - της επίτευξης των στόχων της ΕΕ για τα στερεά αστικά απόβλητα στις οκτώ περιφέρειες που ελέγχθηκαν·
 - της εφαρμογής συνοδευτικών μέτρων στις περιφέρειες του δείγματος, καθώς και του ρόλου της Επιτροπής για τη μεγιστοποίηση της αποτελεσματικότητας της χρηματοδότησης της ΕΕ.

¹¹ Οι οδηγίες περί αποβλήτων της ΕΕ θέτουν γενικούς και επιμέρους στόχους σε επίπεδο κρατών μελών. Εντούτοις, επειδή γενικά οι περιφέρειες είναι υπεύθυνες για την κατάρτιση σχεδίων διαχείρισης αποβλήτων και έχουν λάβει οικονομική στήριξη από την ΕΕ για υποδομές στον τομέα της διαχείρισης αστικών αποβλήτων, η συνεισφορά τους στην επίτευξη των γενικών και επιμέρους στόχων της ΕΕ αξιολογήθηκε στο πλαίσιο του παρόντος ελέγχου.

¹² 15 υποδομές διαχείρισης αποβλήτων επωφελήθηκαν από την οικονομική στήριξη του Ταμείου Συνοχής (συμπεριλαμβανομένων πέντε πρώην εγκαταστάσεων ISPA στη Ρουμανία όταν η χώρα βρισκόταν στη διαδικασία προσχώρησης στην Ευρωπαϊκή Ένωση). Η επιχορήγηση εγκρίθηκε από την Επιτροπή. 11 από αυτά ήταν έργα του ΕΤΠΑ που περιλαμβάνονταν σε επιχειρησιακά προγράμματα και εγκρίθηκαν από τις αρμόδιες διαχειριστικές αρχές.

- 19.** Ο έλεγχος έλαβε χώρα μεταξύ Ιανουαρίου και Νοεμβρίου 2011. Τα αρχεία των έργων αποτέλεσαν αντικείμενο ελέγχου στην Επιτροπή και στα τέσσερα κράτη μέλη του δείγματος και πραγματοποιήθηκαν συνεντεύξεις με το προσωπικό της Επιτροπής, τις αρχές των κρατών μελών και τους φορείς εκμετάλλευσης των υποδομών. Κατά τη διάρκεια του ελέγχου πραγματοποιήθηκαν επισκέψεις σε όλες τις υποδομές διαχείρισης αποβλήτων του δείγματος. Το Συνέδριο είχε τη συνδρομή ανεξάρτητων εξωτερικών εμπειρογνομόνων με γνώσεις στον τομέα της διαχείρισης των αστικών αποβλήτων. Τα κριτήρια του ελέγχου θεσπίστηκαν με τη βοήθεια εξωτερικών εμπειρογνομόνων και συζητήθηκαν με την Επιτροπή κατά τον σχεδιασμό του ελέγχου.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

ΥΠΗΡΞΑΝ ΕΠΙΤΥΧΕΙΣ ΟΙ ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΑΣΤΙΚΩΝ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ;

- 20.** Οι επιδόσεις των συγχρηματοδοτούμενων υποδομών πρέπει να συμμορφώνονται με τον τεχνικό σχεδιασμό, την αίτηση χρηματοδότησης και με κοινώς αποδεκτά πρότυπα.
- 21.** Σύμφωνα με την οδηγία περί αποβλήτων, οι υποδομές διαχείρισης αποβλήτων πρέπει να είναι σχεδιασμένες και να λειτουργούν με στόχο τη διασφάλιση της επεξεργασίας και διάθεσης των αποβλήτων χωρίς κίνδυνο για τα ύδατα, τον αέρα και το έδαφος και χωρίς να προκαλούνται προβλήματα θορύβου ή οσμών. Επιπλέον, η οδηγία περί υγειονομικής ταφής απαιτεί τη θέσπιση χρηματοοικονομικής εγγύησης για την κάλυψη των δαπανών παύσης λειτουργίας και μετέπειτα μέριμνας για περίοδο τουλάχιστον 30 ετών, καθώς οι δυνητικές περιβαλλοντικές απειλές εκτείνονται και πέραν της φάσης λειτουργίας.
- 22.** Το Συνέδριο εξέτασε κατά πόσον:
- οι συγχρηματοδοτούμενες υποδομές διαχείρισης αστικών αποβλήτων ήταν αποτελεσματικές από την άποψη της επίτευξης των προσδοκώμενων αποτελεσμάτων·
 - η λειτουργία των συγχρηματοδοτούμενων υποδομών διαχείρισης αστικών αποβλήτων είχε προκαλέσει περιβαλλοντικά προβλήματα.

¹³ Λόγος που αντιστοιχεί στην αναλογία μεταξύ των τόνων αποβλήτων που υπόκεινται σε επεξεργασία στην εγκατάσταση και των τόνων ανακτηθέντων υλικών.

Η ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ ΠΟΙΚΙΛΛΕΙ, ΑΛΛΑ ΟΣΕΣ ΛΑΜΒΑΝΑΝ ΑΔΙΑΧΩΡΙΣΤΑ ΑΠΟΒΛΗΤΑ ΕΙΧΑΝ ΜΕΙΩΜΕΝΕΣ ΕΠΙΔΟΣΕΙΣ

ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΔΙΑΛΟΓΗΣ

- 23.** Οι πέντε εγκαταστάσεις διαλογής που εξετάστηκαν από το Συνέδριο, οι οποίες είχαν σχεδιαστεί για τη συλλογή απορριμμάτων συσκευασίας (και σε ορισμένες περιπτώσεις χαρτιού και γυαλιού) διαχωρισμένων στην πηγή από τα νοικοκυριά, γενικά είχαν ικανοποιητικές επιδόσεις σε σχέση με τον τεχνικό σχεδιασμό τους και κοινώς αποδεκτά πρότυπα από την άποψη της αναλογίας εισροών/εκροών¹³ και της ποιότητας των συλλεγέντων υλικών:
- ανέκτησαν μεταξύ 50 % και 74 % των απορριμμάτων συσκευασίας που έλαβαν·
 - η ποιότητα των υλικών που ανακτήθηκαν ήταν συνήθως σύμφωνη με τις προδιαγραφές της αγοράς και συνεπώς ήταν δυνατόν να πωληθεί.

- 24.** Ωστόσο, τρεις από τις πέντε εγκαταστάσεις διαλογής λειτουργούσαν στο 106 % με 154 % της ονομαστικής τους δυναμικότητας μετά από έξι με επτά έτη λειτουργίας λόγω αδυναμιών στο στάδιο σχεδιασμού των υποδομών. Σε μία περίπτωση η εγκατάσταση εξυπηρετούσε μεγαλύτερο αριθμό δήμων από αυτόν που είχε προγραμματιστεί αρχικά και σε δύο περιπτώσεις η ποσότητα των αποβλήτων που συλλέγονταν χωριστά στην πηγή υπερέβαινε την αρχική πρόβλεψη. Η υπερφόρτωση δημιουργεί κίνδυνο μείωσης του λόγου των ανακτηθέντων υλικών, καθώς και αδυναμίας τήρησης των προτύπων ποιότητας που ορίζονται από τις εταιρείες ανακύκλωσης για τα ανακτηθέντα υλικά.

ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΛΙΠΑΣΜΑΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΑΝΑΕΡΟΒΙΑΣ ΖΥΜΩΣΗΣ

- 25.** Οι επιδόσεις των επτά εγκαταστάσεων λιπασματοποίησης ή αναερόβιας ζύμωσης που προορίζονταν για την επεξεργασία βιοαποικοδομήσιμων αποβλήτων για την παραγωγή προϊόντων λιπασματοποίησης ήταν διαφορετικές ανάλογα με την περίπτωση. Το Συνέδριο παρατήρησε ότι:
- α) η ποσότητα των προϊόντων λιπασματοποίησης που παρήχθησαν σε σύγκριση με την ποσότητα των αστικών αποβλήτων που εισήχθησαν στις εγκαταστάσεις υπολείπονταν του αρχικού επιμέρους στόχου σε τέσσερις από τις επιλεγμένες εγκαταστάσεις (στις εν λόγω εγκαταστάσεις η αναλογία εισροών/εκροών κυμαινόταν από 1 % έως 22 %), με αποτέλεσμα σημαντικές ποσότητες υπολειμματικών αποβλήτων να καταλήγουν σε χώρους υγειονομικής ταφής·
 - β) σε δύο εγκαταστάσεις η ποιότητα των προϊόντων λιπασματοποίησης που παράγονταν ήταν κατώτερη των στόχων που είχαν τεθεί στις αιτήσεις, ιδίως όταν προέρχονταν από μεικτά απόβλητα, ως αποτέλεσμα της υψηλής περιεκτικότητας σε βαρέα μέταλλα, λόγω της οποίας περιοριζόταν η καταλληλότητά τους για άλλες χρήσεις, όπως για τη γεωργία. Σε μια τρίτη εγκατάσταση, ο φορέας εκμετάλλευσης έλεγξε την περιεκτικότητα σε βαρέα μέταλλα μόνο κατά τη διάρκεια του πρώτου έτους λειτουργίας και όχι τα επόμενα τέσσερα έτη·

ΠΛΑΙΣΙΟ 2

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΕΠΙΤΥΧΟΥΣ ΔΙΑΘΕΣΗΣ ΤΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΛΙΠΑΣΜΑΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΣΤΗΝ ΑΓΟΡΑ

Μια πορτογαλική εγκατάσταση λιπασματοποίησης (LIPOR), η οποία εξυπηρετεί κατά προσέγγιση ένα εκατομμύριο κατοίκους, λάμβανε μόνο διαχωρισμένα βιοαποικοδομήσιμα απόβλητα, είτε επρόκειτο για απόβλητα τροφών και κηπουρικής είτε για πράσινα κατάλοιπα. Ο φορέας εκμετάλλευσης της εγκατάστασης, μέσω μεθόδων όπως η ανάπτυξη εκστρατειών ευαισθητοποίησης, εστίασε στην κατάλληλη διαλογή και συλλογή βιοαποικοδομήσιμων αποβλήτων για τη βελτίωση της ποιότητας των πρώτων υλών που προορίζονταν για λιπασματοποίηση. Το 2010 η εγκατάσταση παρήγαγε 10 027 τόνους προϊόντων λιπασματοποίησης υψηλής ποιότητας, οι οποίοι πωλήθηκαν εύκολα στη μέση τιμή των 71,8 ευρώ ανά τόνο.

- γ) στις πέντε από τις επτά εγκαταστάσεις του δείγματος το παραγόμενο προϊόν λιπασματοποίησης ήταν δύσκολο να πωληθεί λόγω της ελλιπούς ανάπτυξης της αγοράς για τα εν λόγω προϊόντα¹⁴ και της ανεπαρκούς ποιότητάς του. Τελικά το προϊόν της λιπασματοποίησης διετίθετο για λιγότερο από ένα ευρώ ανά τόνο. Σε δύο περιπτώσεις είχε συσσωρευθεί απόθεμα παρά το γεγονός ότι η παραγωγή υπολειπόταν σημαντικά του επιμέρους στόχου.
- δ) δύο εγκαταστάσεις λειτουργούσαν σε ποσοστό 10 % χαμηλότερο από την ικανότητά τους, καθώς το μεγαλύτερο μέρος των βιοαποικοδομήσιμων αποβλήτων που συλλέγονταν χωριστά δεν ήταν δυνατόν να χρησιμοποιηθούν, δεδομένου ότι ήταν αναμεμιγμένα με άλλα είδη αποβλήτων και έπρεπε να απορριφθούν απευθείας σε χώρους υγειονομικής ταφής. Αντιθέτως, δύο άλλες εγκαταστάσεις ήταν υπερφορτωμένες, καθώς λειτουργούσαν στο 102 % και 119 % της ικανότητάς τους.

¹⁴ Η ύπαρξη κατάλληλης αγοράς προϊόντων λιπασματοποίησης προϋποθέτει την ύπαρξη προτύπων ποιότητας των εν λόγω προϊόντων, την υπόδειξη ενδεχόμενων κατάλληλων χρήσεων και τη διεξαγωγή εκστρατειών ευαισθητοποίησης με στόχο την προώθηση της χρήσης προϊόντων λιπασματοποίησης.

ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΜΗΧΑΝΙΚΗΣ-ΒΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ

- 26.** Έξι από τις εγκαταστάσεις μηχανικής-βιολογικής επεξεργασίας που ελέγχθηκαν ήταν σε λειτουργία. Ωστόσο, η έβδομη, που βρίσκεται στην Απουλία, η οποία ολοκληρώθηκε το 2003 δεν λειτουργούσε κατά την περίοδο του ελέγχου εξαιτίας σημαντικών προβλημάτων κατά την ανάθεση της σύμβασης εκμετάλλευσης και καθυστερήσεων στην εξασφάλιση των αναγκαίων αδειών. Από το 2003 και εξής, η εγκατάσταση τελούσε υπό συντήρηση με κόστος 3,5 εκατομμυρίων ευρώ (ή 24 % του συνολικού επενδυτικού κόστους) με τη στήριξη του κράτους μέλους.
- 27.** Πέντε από τις έξι λειτουργικές εγκαταστάσεις μηχανικής-βιολογικής επεξεργασίας που ελέγχθηκαν προορίζονταν για την επεξεργασία μεικτών αποβλήτων (συμπεριλαμβανομένων των βιοαποικοδομήσιμων αποβλήτων). Το Συνέδριο παρατήρησε πολύ χαμηλές επιδόσεις από την άποψη των ανακτηθέντων υλικών και της εκτροπής των αποβλήτων από τους χώρους υγειονομικής ταφής. Από άποψη επιδόσεων, οι εν λόγω έξι εγκαταστάσεις μηχανικής-βιολογικής επεξεργασίας υποδιαιρούνται σε τρεις ομάδες:
- α) μια εγκατάσταση μηχανικής-βιολογικής επεξεργασίας συνεισέφερε σαφώς στην επίτευξη των στόχων της πολιτικής διαχείρισης αποβλήτων της ΕΕ και ιδιαίτερα στην εκτροπή των αποβλήτων από τους χώρους υγειονομικής ταφής, μολοντί δεν πέτυχε πλήρως τους επιμέρους στόχους που είχαν οριστεί στον τεχνικό σχεδιασμό της (βλέπε **πλαίσιο 3**).
- β) μια άλλη εγκατάσταση μηχανικής-βιολογικής επεξεργασίας είχε μεικτό επίπεδο επιδόσεων. Ήταν επιτυχής όσον αφορά την αποστολή του ξηρού τμήματος των αποβλήτων σε εξωτερική εγκατάσταση για την παραγωγή καυσίμου από απορρίμματα, ενώ λιγότερο από 50 % των αποβλήτων που εισέρχονταν στην εγκατάσταση απορρίπτονταν σε χώρους υγειονομικής ταφής. Ωστόσο, εκτός από μια μικρή ποσότητα ανακτηθέντων μετάλλων, δεν πραγματοποιούνταν καμία άλλη ανάκτηση υλικών και τα βιοαποικοδομήσιμα απόβλητα δεν ανακυκλώνονταν, καθώς όλο το προϊόν που παραγόταν από τη διαδικασία κατέληγε σε χώρους υγειονομικής ταφής.
- γ) σε τέσσερις εγκαταστάσεις μηχανικής-βιολογικής επεξεργασίας δεν είχε περιοριστεί σημαντικά η ποσότητα των αποβλήτων που απορρίπτονταν σε χώρους υγειονομικής ταφής (βλέπε **πλαίσιο 4**).

ΠΛΑΙΣΙΟ 3

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΜΗΧΑΝΙΚΗΣ-ΒΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΗΝ ΙΕΡΑΡΧΗΣΗ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΚΤΡΟΠΗ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΧΩΡΟΥΣ ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΗΣ ΤΑΦΗΣ ΣΤΗΝ ΕΕ

Μια εγκατάσταση μηχανικής-βιολογικής επεξεργασίας στην Ισπανία (Sant Adrià de Besòs) λάμβανε μόνον υπολειμματικά απόβλητα, καθώς τα απορρίμματα συσκευασίας, το γυαλί, το χαρτί και το χαρτόνι και τα βιοαποικοδομήσιμα απόβλητα συλλέγονταν χωριστά μέσω ειδικών κάδων που διατίθεντο σε όλο τον πληθυσμό της περιοχής που καλύπτεται από την εγκατάσταση. Εκεί το ξηρό κλάσμα διαχωριζόταν από τα βιολογικά απόβλητα. Τα υπόλοιπα ξηρά απορρίμματα, μετά την ανάκτηση των υλικών που είναι κατάλληλα για πώληση σε φορείς επανεπεξεργασίας, όπως το γυαλί, το πλαστικό, τα μέταλλα, το χαρτί και το χαρτόνι αποτεφρώνονταν και πραγματοποιούνταν ανάκτηση της ενέργειας σε μια εγκατάσταση στο ίδιο συγκρότημα διαχείρισης αποβλήτων. Τα βιοαπόβλητα υποβάλλονταν σε αναερόβια επεξεργασία για την παραγωγή βιοαερίου, το οποίο χρησιμοποιούνταν στη συνέχεια ως πηγή ενέργειας. Ως αποτέλεσμα της διαδικασίας, το 2010, η ανάκτηση υλικών ανερχόταν σε ποσοστό 8 % των υπολειμματικών αποβλήτων που εισέρχονταν στην εγκατάσταση σε σύγκριση με το ποσοστό 10 % που αναφερόταν στην αίτηση, τα βιοαποικοδομήσιμα υλικά για βιολογική επεξεργασία σε 20 % έναντι του προγραμματισμένου 26,5 % και τα υπολειμματικά απόβλητα για αποτέφρωση σε 70 % έναντι 63,5 %.

ΠΛΑΙΣΙΟ 4

ΤΕΣΣΕΡΙΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΜΗΧΑΝΙΚΗΣ-ΒΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΠΟΥ ΔΕΝ ΠΕΤΥΧΑΝ ΤΟΥΣ ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΣΤΟΧΟΥΣ ΤΟΥΣ ΚΑΙ ΔΕΝ ΣΥΝΕΙΣΦΕΡΟΥΝ ΣΤΗΝ ΕΚΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΧΩΡΟΥΣ ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΗΣ ΤΑΦΗΣ

Σε τρεις ιταλικές εγκαταστάσεις μηχανικής-βιολογικής επεξεργασίας (Villacidro, Olbia και Cerignola) ο φορέας εκμετάλλευσης απέρριπτε σε χώρους υγειονομικής ταφής όλα τα προϊόντα της επεξεργασίας, ήτοι το ξηρό κλάσμα χωρίς ανάκτηση υλικών και το παραγόμενο προϊόν, που ανερχόταν συνολικά σε 68 %, 82 % και 93 % των αποβλήτων που εισέρχονταν στις αντίστοιχες εγκαταστάσεις. Η ποσότητα των αποβλήτων που κατέληγαν σε χώρους υγειονομικής ταφής μειωνόταν μόνο κατά τις απώλειες της επεξεργασίας (όπως η εξάτμιση ή η παραγωγή στραγγισμάτων). Σε δύο από τις εγκαταστάσεις τα συγχρηματοδοτηθέντα μηχανήματα για την παραγωγή καυσίμων προερχόμενων από απορρίμματα σε μία περίπτωση δεν τέθηκαν σε λειτουργία και στην άλλη αποσυναρμολογήθηκαν λόγω έλλειψης υποψήφιων αγοραστών για τα καύσιμα. Η μονάδα μηχανικής διαλογής της τρίτης εγκατάστασης δεν είχε χρησιμοποιηθεί επί έξι έτη μετά την έναρξη λειτουργίας της εγκατάστασης, καθώς δεν ήταν πλέον αναγκαία γιατί τα βιοαποικοδομήσιμα απόβλητα συλλέγονταν χωριστά στην πηγή.

Επιπλέον, οι τρεις εγκαταστάσεις ήταν υπερφορτωμένες και ως αποτέλεσμα το 13 %, 52 % και 65 % των αποβλήτων που λάμβαναν οι εγκαταστάσεις δεν υφίστατο καμία επεξεργασία και απορρίπτονταν άμεσα με υψηλή περιεκτικότητα σε βιοαποικοδομήσιμη ύλη, καθώς σε δύο περιπτώσεις τα βιοαποικοδομήσιμα απόβλητα δεν συλλέγονταν χωριστά στην πηγή.

Η τέταρτη εγκατάσταση αυτής της ομάδας (Linares, Ισπανία) είχε εφαρμόσει την ανάκτηση υλικών και τα παραγόμενα προϊόντα λιπασματοποίησης δεν απορρίπτονταν σε χώρους υγειονομικής ταφής αλλά χρησιμοποιούνταν σε δημόσια έργα και στη γεωργία. Εντούτοις, οι επιμέρους στόχοι ανάκτησης δεν ικανοποιούνταν: ανακτώνταν μόνο το 6 %-9 % των βιοαποικοδομήσιμων αποβλήτων και μόνο το 4 % των ανακτήσιμων υλικών έναντι στόχου 25 %-28 % και 7 %-8 % αντίστοιχα. Ως αποτέλεσμα, το 85 % των αποβλήτων που εισέρχονταν στην εγκατάσταση απορρίπτονταν σε χώρους υγειονομικής ταφής με μεγάλη περιεκτικότητα βιοαποικοδομήσιμης ύλης. Το παραγόμενο προϊόν ήταν δύσκολο να πωληθεί και περίπου το 50 % της συνολικής παραγωγής της εγκατάστασης ήταν αποθηκευμένο κατά την περίοδο του ελέγχου.

ΧΩΡΟΙ ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΗΣ ΤΑΦΗΣ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ

- 28.** Όσον αφορά τους επτά επιλεγέντες χώρους υγειονομικής ταφής, το Συνέδριο παρατήρησε ότι η ποσότητα των βιοαποικοδομήσιμων αποβλήτων που κατέληγε σε χώρους υγειονομικής ταφής κυμαινόταν από 31 % έως 55 % του συνόλου των αποβλήτων που κατέληγε σε χώρους υγειονομικής ταφής, ως αποτέλεσμα της αναποτελεσματικής επεξεργασίας των εν λόγω αποβλήτων:
- α) σε πέντε από τους επτά χώρους υγειονομικής ταφής που ελέγχθηκαν τα απόβλητα απορρίπτονταν χωρίς να υποστούν καμία επεξεργασία. Ακόμα και αν τα βιοαποικοδομήσιμα απόβλητα συλλέγονταν χωριστά σε τρεις από τους πέντε χώρους υγειονομικής ταφής, σε δύο περιπτώσεις πάνω από 90 % των βιοαποικοδομήσιμων αποβλήτων είχε μολυνθεί από μη βιοαποικοδομήσιμα απόβλητα και ως αποτέλεσμα κατέληξαν αμέσως σε χώρους υγειονομικής ταφής.
 - β) τα απόβλητα που απορρίπτονταν στους άλλους δύο επιλεγμένους χώρους υγειονομικής ταφής υφίσταντο επεξεργασία σε εγκαταστάσεις μηχανικής-βιολογικής επεξεργασίας πριν από τη διάθεσή τους. Ωστόσο, οι δύο εγκαταστάσεις επεξεργασίας δεν είχαν ικανοποιητικές επιδόσεις. Μία από τις εγκαταστάσεις ήταν υπερφορτωμένη (το 52 % των παραληφθέντων αποβλήτων αποστέλλονταν απευθείας σε χώρους υγειονομικής ταφής χωρίς επεξεργασία). Η δεύτερη εγκατάσταση δεν είχε επιτύχει τον επιμέρους στόχο ανάκτησης βιοαποικοδομήσιμων αποβλήτων που αναφερόταν στο τεχνικό σχέδιο και ως αποτέλεσμα τα απόβλητα απορρίπτονταν σε χώρους υγειονομικής ταφής με υψηλή περιεκτικότητα σε βιοαποικοδομήσιμη ύλη (βλέπε **πλαίσιο 4**).

ΣΧΕΔΟΝ ΟΛΕΣ ΟΙ ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΠΛΗΡΟΥΣΑΝ ΤΙΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ, ΑΛΛΑ ΠΑΝΩ ΑΠΟ ΤΑ ΔΥΟ ΤΡΙΤΑ ΤΩΝ ΧΩΡΩΝ ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΗΣ ΤΑΦΗΣ ΔΕΝ ΔΙΕΘΕΤΑΝ ΤΗΝ ΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΗ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΓΓΥΗΣΗ ΓΙΑ ΔΑΠΑΝΕΣ ΠΑΥΣΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΚΑΙ ΜΕΤΕΠΕΙΤΑ ΜΕΡΙΜΝΑΣ

- 29.** Για 25 από τις 26 υποδομές διαχείρισης αποβλήτων που επελέγησαν, από την εξέταση των δεδομένων που πραγματοποίησε το Συνέδριο προέκυψε ότι γενικά οι περιβαλλοντικές επιπτώσεις στον αέρα, τα ύδατα και το έδαφος παρακολουθούνταν. Στις περισσότερες περιπτώσεις τα έργα συμμορφώνονταν με τις αντίστοιχες άδειες. Μια εγκατάσταση δεν είχε τεθεί ακόμα σε λειτουργία κατά την περίοδο του ελέγχου (βλέπε σημείο 26).

- 30.** Ωστόσο, κατά την περίοδο του ελέγχου, σε δύο από τους επτά ελεγχθέντες χώρους υγειονομικής ταφής τα αέρια που προέκυπταν από την αποσύνθεση των βιοαποικοδομήσιμων αποβλήτων δεν συλλέγονταν για επεξεργασία ή καύση, όπως απαιτείται από την οδηγία περί υγειονομικής ταφής (βλέπε **πλαίσιο 5**). Τα ανεξέλεγκτα αέρια χώρου υγειονομικής ταφής μπορούν να μολύνουν την ατμόσφαιρα, να επηρεάσουν τη βλάστηση και να προκαλέσουν εκρήξεις.
- 31.** Επίσης, το Συνέδριο παρατήρησε προβλήματα όσον αφορά τα εφαρμοστέα όρια για τις εκπομπές οσμών που καθορίζονται στις εθνικές περιβαλλοντικές άδειες στο ένα τρίτο των υποδομών, τουλάχιστον κατά τη διάρκεια ορισμένων περιόδων λειτουργίας τους. Στο ένα τρίτο των επιλεγμένων υποδομών παρατηρήθηκε έλλειψη παρακολούθησης των οσμών. Δύο από τις εγκαταστάσεις που δεν παρακολουθούσαν τα επίπεδα οσμών τους λάμβαναν ταυτόχρονα συγχρηματοδότηση από την ΕΕ για συμπληρωματικά έργα για την αντιμετώπιση προβλημάτων οσμών.

ΠΛΑΙΣΙΟ 5

ΔΥΟ ΧΩΡΟΙ ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΗΣ ΤΑΦΗΣ ΔΕΝ ΔΙΕΘΕΤΑΝ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΣΥΛΛΟΓΗΣ ΚΑΙ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ Ή ΚΑΥΣΗΣ ΑΕΡΙΩΝ

Σε έναν από τους χώρους ταφής στην Ιταλία (Cavallino), τα απόβλητα εναποτίθεντο επί τρία έτη και κατά την περίοδο του ελέγχου το ποσοστό αξιοποίησης ήταν περίπου 70 %. Τα αέρια που εκλύονταν ως αποτέλεσμα της αποσύνθεσης της βιοαποικοδομήσιμης ύλης απελευθερώνονταν στην ατμόσφαιρα χωρίς να υποστούν επεξεργασία ή καύση επειδή η κατασκευή της υποδομής για τη συλλογή αερίων δεν είχε ολοκληρωθεί.

Σε έναν χώρο υγειονομικής ταφής στη Ρουμανία (Piatra Neamt), σχεδόν δύο χρόνια μετά την έναρξη λειτουργίας του, το Συνέδριο παρατήρησε ότι δεν υπήρχε σύστημα συλλογής αερίων χώρου ταφής και ούτε τελούσε υπό κατασκευή ή σχεδιασμό.

Οι εν λόγω δύο χώροι υγειονομικής ταφής λάμβαναν σημαντική ποσότητα βιοαποικοδομήσιμων αποβλήτων ως αποτέλεσμα της απουσίας επεξεργασίας ή της ελλιπούς επεξεργασίας τους πριν από τη διάθεση, γεγονός που καθιστούσε τη συλλογή και επεξεργασία ή καύση των αερίων ακόμα σημαντικότερη για την προστασία της ατμόσφαιρας.

- 32.** Ωστόσο, το ήμισυ των υποδομών που είχαν προβλήματα στη διαχείριση των οσμών δεν άλλαξαν τις λειτουργικές διαδικασίες ή δεν πραγματοποίησαν συμπληρωματικές επενδύσεις για την επίλυση των εν λόγω προβλημάτων (βλέπε **πλαίσιο 6**).
- 33.** Οι δυνητικές επιπτώσεις της λειτουργίας χώρων υγειονομικής ταφής στο περιβάλλον δεν περιορίζονται στην περίοδο λειτουργίας της υποδομής, καθώς οι πιθανές διηθήσεις στραγγισμάτων και οι εκπομπές αερίων χώρου ταφής διαρκούν για δεκαετίες μετά τη διάθεση των αποβλήτων. Γι' αυτό τον λόγο, η οδηγία περί υγειονομικής ταφής απαιτεί τη διατήρηση ποσών για την κάλυψη των δαπανών παύσης λειτουργίας και μετέπειτα μέριμνας για περίοδο τουλάχιστον 30 ετών. Ωστόσο, πέντε από τους επτά επιλεγέντες χώρους υγειονομικής ταφής δεν διέθεταν επαρκή χρηματοοικονομική εγγύηση για αυτό τον σκοπό. Σε αυτές τις περιπτώσεις, οι ποσότητες που κατέληγαν όντως σε χώρους υγειονομικής ταφής, ανεξάρτητα από τη μεθοδολογία υπολογισμού τους, δεν ήταν επαρκείς για τη διασφάλιση της διαθεσιμότητας κατάλληλης χρηματοδότησης μετά την παύση λειτουργίας των χώρων υγειονομικής ταφής, για την αποτροπή μακροπρόθεσμων απειλών για το περιβάλλον, όπως η μόλυνση των υπογείων υδάτων από τη διήθηση στραγγισμάτων στο έδαφος ή η ρύπανση της ατμόσφαιρας από εκπομπές αερίων χώρου ταφής.

ΠΛΑΙΣΙΟ 6

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΤΡΟΠΩΝ ΜΕΙΩΣΗΣ ΤΩΝ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΩΝ ΟΣΜΩΝ

Σε δύο εγκαταστάσεις λιπασματοποίησης/αναερόβιας ζύμωσης (Valorsul, Πορτογαλία και Gironés, Ισπανία) παρατηρήθηκαν προβλήματα οσμών από την ανεξάρτητη παρακολούθηση. Για την αντιμετώπιση αυτής της κατάστασης οι φορείς εκμετάλλευσης πραγματοποίησαν αλλαγές στη διαδικασία λειτουργίας, όπως τροποποίηση του προγράμματος και του χρονοδιαγράμματος της μετατροπής σε προϊόντα λιπασματοποίησης ή στη συντήρηση, για παράδειγμα των βιολογικών φίλτρων. Σε μία από τις εγκαταστάσεις εφαρμόστηκε ένα σύστημα αναφοράς που επιτρέπει στους κατοίκους να διαμαρτύρονται για δυσάρεστες οσμές μέσω SMS στον φορέα εκμετάλλευσης.

Σε δύο από τους χώρους υγειονομικής ταφής στην Πορτογαλία (Residouro και Baixo Tâmega) καταγράφηκαν καταγγελίες σχετικά με προβλήματα οσμών κατά τη διάρκεια των πρώτων ετών λειτουργίας. Εγκαταστάθηκαν συστήματα εκπομπής αποσμητικών που ενεργοποιούνταν όταν ήταν απαραίτητο.

- 34.** Το Συνέδριο διαπίστωσε επίσης σημαντικές διαφορές στις μεθοδολογίες που εφαρμόζονται στις περιφέρειες για τον προσδιορισμό του ύψους της χρηματοοικονομικής εγγύησης, με αποτέλεσμα τον υπολογισμό πολύ διαφορετικών ποσών (που κυμαίνονται από 370 000 ευρώ έως 4 180 000 ευρώ για ένα χώρο υγειονομικής ταφής χωρητικότητας περίπου 1,4 εκατομμυρίων m³). Οι εν λόγω μεθοδολογίες δεν διασφαλίζουν σε ικανοποιητικό βαθμό τη διάθεση επαρκούς χρηματοδότησης για την κάλυψη των δαπανών παύσης λειτουργίας και μετέπειτα μέριμνας για περίοδο 30 ετών. Σε ορισμένες περιπτώσεις η χρηματοοικονομική εγγύηση προσδιορίστηκε με βάση το κόστος των υποδομών χώρων υγειονομικής ταφής, ενώ σε άλλες το ποσό ορίστηκε λαμβάνοντας υπόψη τη χωρητικότητα του χώρου υγειονομικής ταφής, την επιφάνειά του ή τους τόνους που εναποτίθενται.

ΕΠΕΤΕΥΧΘΗΣΑΝ ΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ ΤΗΣ ΕΕ ΣΕ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ;

- 35.** Η χρηματοδότηση υποδομών αστικών αποβλήτων μέσω διαρθρωτικών μέτρων πρέπει να βοηθά τις δικαιούχους περιφέρειες να πληρούν τους στόχους της πολιτικής διαχείρισης αποβλήτων που ορίζονται στις οδηγίες της ΕΕ. Συγκεκριμένα, πρέπει να ενθαρρυνθεί η πρόληψη των αστικών αποβλήτων, οι περιφέρειες πρέπει να αυξήσουν το ποσοστό χωριστής συλλογής προκειμένου να μπορούν να συμβάλλουν στην επίτευξη των επιμέρους στόχων της ΕΕ¹¹ για την ανακύκλωση και την ανάκτηση και πρέπει να μειωθεί η εξάρτηση από την τελική διάθεση σε χώρους υγειονομικής ταφής.
- 36.** Το Συνέδριο εξέτασε κατά πόσον:
- α) η κατάσταση όσον αφορά την πρόληψη των αστικών αποβλήτων βελτιωνόταν στις περιφέρειες του δείγματος·
 - β) οι περιφέρειες είχαν αυξήσει το ποσοστό χωριστής συλλογής, είχαν συμβάλει στην επίτευξη των επιμέρους στόχων της ΕΕ για συγκεκριμένες ροές αποβλήτων και είχαν μειώσει την εξάρτησή τους από τους χώρους υγειονομικής ταφής·
 - γ) είχαν εξαλειφθεί οι παράνομες απορρίψεις και τα απόβλητα υπόκειντο σε επεξεργασία πριν από τη διάθεσή τους σε χώρους υγειονομικής ταφής.

ΑΣΥΝΕΠΕΙΑ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ

- 37.** Μετά τις επισκέψεις του σε οκτώ περιφέρειες στα τέσσερα κράτη μέλη του δείγματος, το Συνέδριο παρατήρησε ορισμένες ασυνέπειες όσον αφορά την κοινοποίηση της επίτευξης των επιμέρους στόχων της ΕΕ. Τα δεδομένα που διαβιβάστηκαν στην Επιτροπή δεν ήταν δυνατόν να αντιστοιχιστούν σε όλες τις περιπτώσεις με τα στοιχεία που ήταν διαθέσιμα στα κράτη μέλη. Οι εν λόγω ασυνέπειες είναι πιθανόν να καταστήσουν δύσκολη για την Επιτροπή την αξιολόγηση της επίτευξης των επιμέρους στόχων της ΕΕ για τα απόβλητα (βλέπε **πλαίσιο 7**). Η Επιτροπή ελέγχει τη συνέπεια των στοιχείων που λαμβάνει, αλλά δεν αξιολογεί την αξιοπιστία τους.
- 38.** Επιπλέον, η Επιτροπή δεν συγκεντρώνει πληροφορίες σχετικά με τη συμβολή των περιφερειών στην επίτευξη των επιμέρους στόχων της ΕΕ, παρά το γεγονός ότι σε έξι από τις οκτώ περιφέρειες όπου πραγματοποιήθηκε επίσκεψη καταρτίζονται σχέδια διαχείρισης αποβλήτων σε περιφερειακό επίπεδο, τα οποία λαμβάνουν υπόψη τους επιμέρους στόχους της ΕΕ. Η διαβίβαση πληροφοριακών στοιχείων σε εθνικό επίπεδο μπορεί να υποκρύπτει αποκλίσεις στις επιδόσεις διαχείρισης αποβλήτων σε ένα κράτος μέλος, όπως συνέβη στην περίπτωση της Ανδαλουσίας και της Απουλίας σε σύγκριση με τη συνολική κατάσταση στην Ισπανία και την Ιταλία αντίστοιχα.

ΠΛΑΙΣΙΟ 7

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΩΝ ΟΠΟΥ ΔΕΝ ΚΑΤΕΣΤΗ ΔΥΝΑΤΗ Η ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΣΤΑ ΚΡΑΤΗ ΜΕΛΗ ΜΕ ΤΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΠΟΥ ΔΙΑΒΙΒΑΣΤΗΚΑΝ ΣΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Στην Ισπανία, όσον αφορά την επίτευξη του επιμέρους στόχου της οδηγίας για την υγειονομική ταφή των αποβλήτων, το Υπουργείο Περιβάλλοντος είναι αρμόδιο για την ενοποίηση των δεδομένων από τις περιφέρειες και τη διαβίβασή τους στην Επιτροπή. Η Ανδαλουσία ανέφερε ότι η ποσότητα βιοαποικοδομήσιμων αποβλήτων που απορρίφθηκαν σε χώρους υγειονομικής ταφής το 2009 ανήλθε σε 500 000 τόνους, ενώ βάσει των στοιχείων που συγκεντρώθηκαν κατά τη διάρκεια του ελέγχου το Συνέδριο υπολόγισε ότι η ποσότητα θα έπρεπε να είναι περίπου 1 800 000 τόνοι. Ως αποτέλεσμα, το 2009 στην Ισπανία απορρίφθηκε σε χώρους υγειονομικής ταφής το 58 % των βιοαποικοδομήσιμων αποβλήτων που παρήχθησαν το 1995 και όχι το 47 % όπως είχε αναφερθεί στην Επιτροπή και η χώρα δεν κατάφερε να επιτύχει τον επιμέρους στόχο υγειονομικής ταφής του έτους, που είχε οριστεί σε 50 %.

Στην Πορτογαλία, όπου δεν υπήρχαν διαθέσιμα δεδομένα σε περιφερειακό επίπεδο σχετικά με την επίτευξη των επιμέρους στόχων που ορίζονται στις οδηγίες της ΕΕ, από τα δεδομένα που διαβιβάστηκαν σε εθνικό επίπεδο στην Επιτροπή προέκυψε συμμόρφωση με την οδηγία για την υγειονομική ταφή για το έτος 2006, καθώς και με την οδηγία για τις συσκευασίες για το 2005. Ωστόσο, από τα στοιχεία που συγκεντρώθηκαν κατά τη διάρκεια του ελέγχου προκύπτει ότι ο επιμέρους στόχος της οδηγίας για την υγειονομική ταφή για το 2006 δεν επετεύχθη και ότι οι επιμέρους στόχοι της οδηγίας για τις συσκευασίες για το 2005 επίσης δεν επετεύχθησαν όσον αφορά την ανακύκλωση πλαστικών συσκευασιών (κατά 46,95 %).

Η ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ ΑΥΞΗΘΗΚΕ ΣΕ ΞΕΙ ΑΠΟ ΤΙΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ ΤΟΥ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ

- 39.** Σε αντίθεση με την τάση που παρατηρήθηκε για τον μέσο όρο της ΕΕ των 27, η οποία καταδεικνύει ότι, παρά τη συνεχή οικονομική ανάπτυξη έως το 2008, η παραγωγή αστικών αποβλήτων έχει σταθεροποιηθεί σε περίπου 520 κιλά/άτομο από το 2000, η κατά κεφαλήν παραγωγή αποβλήτων αυξήθηκε σε έξι από τις περιφέρειες του δείγματος. Στις άλλες δύο περιφέρειες, τη Σαρδηνία και την Καταλονία, σταθεροποιήθηκε. Το 2009 η κατά κεφαλήν παραγωγή αποβλήτων στο ήμισυ των περιφερειών του δείγματος υπερέβη τον μέσο όρο της ΕΕ των 27, καθώς και τον μέσο όρο του αντίστοιχου κράτους μέλους, κάτι που δεν συνέβαινε το 2000 σε καμία από τις περιφέρειες του δείγματος.

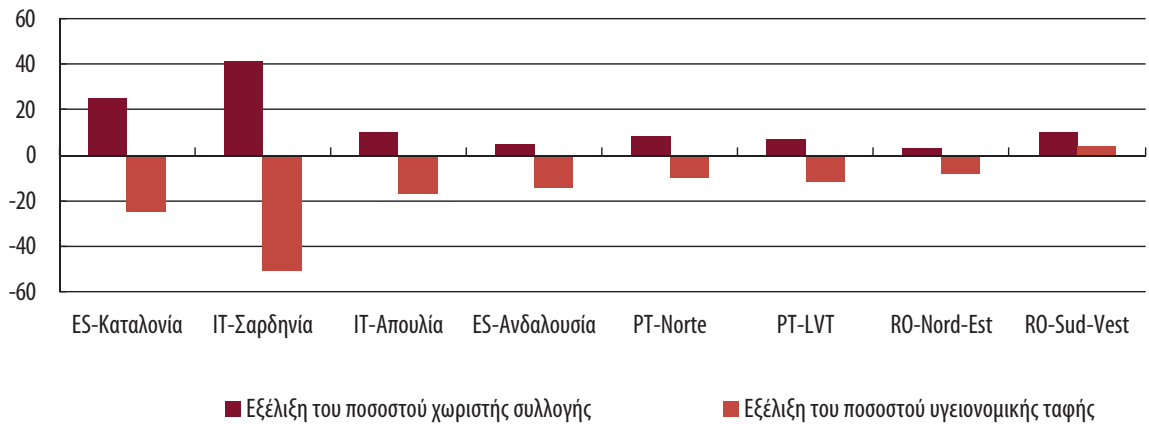
¹⁵ Η ανάλυση των αποτελεσμάτων που επετεύχθησαν από την περιφέρεια Sud-Vest στη Ρουμανία είναι επηρεασμένη από την έλλειψη αξιόπιστων βάσεων δεδομένων σχετικά με τη διαχείριση των αποβλήτων στο κράτος μέλος, ιδίως όσον αφορά το ποσοστό χωριστής συλλογής.

ΜΟΝΟ ΤΟ ΕΝΑ ΤΕΤΑΡΤΟ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ ΤΟΥ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ ΑΥΞΗΣΑΝ ΣΗΜΑΝΤΙΚΑ ΤΟ ΠΟΣΟΣΤΟ ΧΩΡΙΣΤΗΣ ΣΥΛΛΟΓΗΣ, ΜΕΙΩΣΑΝ ΤΗΝ ΕΞΑΡΤΗΣΗ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΧΩΡΟΥΣ ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΗΣ ΤΑΦΗΣ ΚΑΙ ΣΥΝΕΒΑΛΑΝ ΣΤΗΝ ΕΠΙΤΕΥΞΗ ΤΩΝ ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΣΤΟΧΩΝ ΤΗΣ ΕΕ

- 40.** Μόνο σε δύο από τις επιλεγείσες περιφέρειες, στη Σαρδηνία και την Καταλονία, πραγματοποιήθηκε σημαντική πρόοδος στη χωριστή συλλογή και την εκτροπή από τους χώρους υγειονομικής ταφής. Το Συνέδριο παρατήρησε αύξηση στο ποσοστό χωριστής συλλογής για τη Σαρδηνία από 2 % το 2000 σε 43 % το 2009 και για την Καταλονία από 13 % σε 38 % για την ίδια περίοδο. Ως αποτέλεσμα, παρατηρήθηκε επίσης μείωση στην απόρριψη αστικών αποβλήτων σε χώρους υγειονομικής ταφής κατά τη διάρκεια της ίδιας περιόδου από 74 % σε 23 % για τη Σαρδηνία και από 64 % σε 39 % για την Καταλονία (βλέπε **γράφημα 4**)¹⁵.
- 41.** Στις δύο ανωτέρω περιφέρειες παρατηρήθηκε μείωση των αποβλήτων που απορρίπτονται σε χώρους υγειονομικής ταφής σε κιλά κατά κεφαλήν, ενώ ο εν λόγω δείκτης παρέμεινε σχεδόν σταθερός ή αυξήθηκε στις άλλες έξι περιφέρειες του δείγματος (βλέπε **γράφημα 5**).

ΓΡΑΦΗΜΑ 4

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΩΝ ΠΟΣΟΣΤΩΝ ΧΩΡΙΣΤΗΣ ΣΥΛΛΟΓΗΣ ΚΑΙ ΑΠΟΡΡΙΨΗΣ ΑΣΤΙΚΩΝ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ ΣΕ ΧΩΡΟΥΣ ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΗΣ ΤΑΦΗΣ ΣΤΙΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ ΤΟΥ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ ΜΕΤΑΞΥ ΤΟΥ 2000 ΚΑΙ ΤΟΥ 2009¹

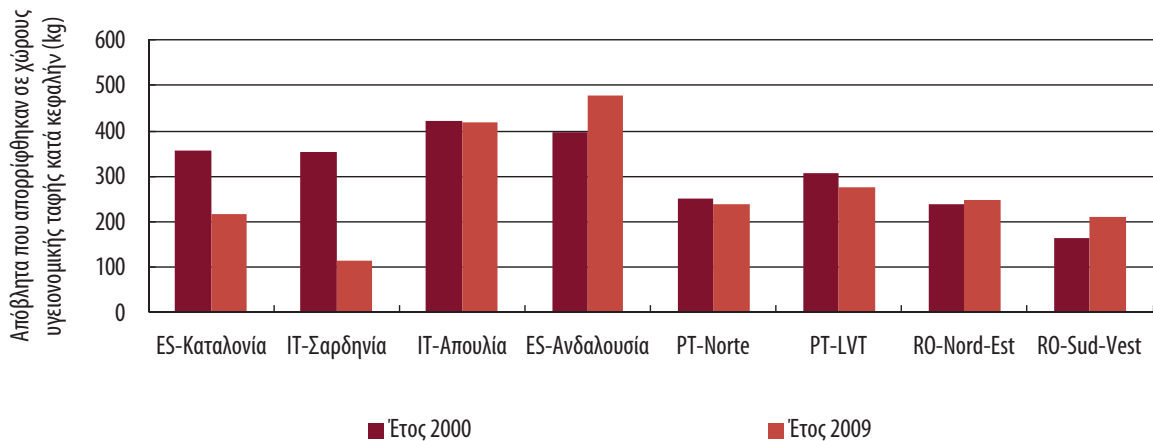

¹ Για την περιφέρεια Nord-Est στη Ρουμανία, το ποσοστό απόρριψης σε χώρους υγειονομικής ταφής καλύπτει απόβλητα που συνελέγησαν κατά την περίοδο 2003-2009 και το ποσοστό χωριστής συλλογής την περίοδο 2004-2009· για την Ανδαλουσία, το ποσοστό χωριστής συλλογής αναφέρεται στην περίοδο 2002-2008 και για την περιφέρεια Sud-Vest, τα ποσοστά απόρριψης αποβλήτων σε χώρους υγειονομικής ταφής και χωριστής συλλογής αντιστοιχούν στην περίοδο 2006-2009.

Πηγή: Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο, βάσει δεδομένων που διατίθενται από την Επιτροπή και σε επίπεδο κρατών μελών.

ΓΡΑΦΗΜΑ 5

ΑΠΟΒΛΗΤΑ ΠΟΥ ΑΠΟΡΡΙΦΘΗΚΑΝ ΣΕ ΧΩΡΟΥΣ ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΗΣ ΤΑΦΗΣ ΚΑΤΑ ΚΕΦΑΛΗΝ (KG) ΤΟ 2000 ΚΑΙ ΤΟ 2009¹

¹ Για την περιφέρεια RO-Nord-Est τα δεδομένα αναφέρονται στο 2003 και το 2009 και για την περιφέρεια RO-Sud-Vest στο 2007 και το 2009.

Πηγή: Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο, βάσει δεδομένων που διατίθενται από την Επιτροπή και σε επίπεδο κρατών μελών.

42. Οι ίδιες περιφέρειες, η Σαρδηνία και η Καταλονία, είναι οι μοναδικές που συνέβαλαν στην επίτευξη των επιμέρους στόχων της ΕΕ για συγκεκριμένα είδη αστικών αποβλήτων:

- α) όσον αφορά την εκτροπή των βιοαποικοδομήσιμων αποβλήτων από χώρους υγειονομικής ταφής, μόνον η Σαρδηνία και η Καταλονία συνέβαλαν στην επίτευξη των επιμέρους στόχων της οδηγίας για την υγειονομική ταφή. Δύο άλλες περιφέρειες δεν συνέβαλαν στην επίτευξη των επιμέρους στόχων της ΕΕ, ενώ για ακόμη τέσσερις ως προθεσμία επίτευξης του επιμέρους στόχου είχε οριστεί το 2010. Κατά την περίοδο του ελέγχου δεν υπήρχαν δεδομένα για το 2010, αλλά από την τάση κατά τα έτη πριν από το 2010 δεν προέκυπτε αύξηση της εκτροπής των βιοαποικοδομήσιμων αποβλήτων¹⁶ (βλέπε **πίνακα 2**).
- β) όσον αφορά τους επιμέρους στόχους της οδηγίας για τις συσκευασίες, η κατάσταση που παρατηρήθηκε διέφερε σημαντικά ανά περιφέρεια. Η Καταλονία, η Σαρδηνία και η Ανδαλουσία συνέβαλαν στην επίτευξη των επιμέρους στόχων της ΕΕ. Στις άλλες πέντε περιφέρειες δεν διενεργήθηκε ειδική παρακολούθηση σε επίπεδο περιφερειών. Βάσει δεδομένων των κρατών μελών, το Συνέδριο εκτιμά ότι οι εν λόγω περιφέρειες ήταν απίθανο να συνέβαλλαν στην επίτευξη των επιμέρους στόχων της ΕΕ, λόγω του χαμηλού ποσοστού χωριστής συλλογής:
- γ) πέντε από τις οκτώ περιφέρειες του δείγματος¹⁷ δεν συνέβαλαν στην επίτευξη του επιμέρους στόχου της ΕΕ για τη χωριστή συλλογή ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού, ο οποίος έπρεπε να επιτευχθεί το 2006 σύμφωνα με την οδηγία σχετικά με τα απόβλητα ειδών ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού, μολονότι γενικά παρατηρήθηκε θετική τάση. Η Καταλονία είχε ήδη συμβάλει το 2006, ενώ η Σαρδηνία και η Απουλία το 2009 και το 2010.

¹⁶ Για την Πορτογαλία ήταν διαθέσιμα μόνο δεδομένα σε εθνικό επίπεδο.

¹⁷ ES-Ανδαλουσία, RO-Nord-Est και RO-Sud-Vest. Όσον αφορά τις δύο περιφέρειες της Πορτογαλίας που συμμετείχαν στο δείγμα, Lisboa e Vale do Tejo και Norte, δεν υπήρχαν διαθέσιμα δεδομένα σε επίπεδο περιφερειών. Εντούτοις, το κράτος μέλος δεν πέτυχε τον επιμέρους στόχο συνολικά.

ΠΙΝΑΚΑΣ 2

ΤΑΣΗ ΤΟΥ ΠΟΣΟΣΤΟΥ ΒΙΟΑΠΟΙΚΟΔΟΜΗΣΙΜΩΝ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ ΠΟΥ ΑΠΟΡΡΙΠΤΟΝΤΑΙ ΣΕ ΧΩΡΟΥΣ ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΗΣ ΤΑΦΗΣ ΒΑΣΕΙ ΤΗΣ ΣΥΝΟΛΙΚΗΣ ΠΟΣΟΤΗΤΑΣ ΒΙΟΑΠΟΙΚΟΔΟΜΗΣΙΜΩΝ ΑΣΤΙΚΩΝ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ ΠΟΥ ΠΑΡΗΧΘΗΣΑΝ ΤΟ 1995

Περιφέρειες του δείγματος	2006		2009	
	Ποσοστό	Επιμέρους στόχος	Ποσοστό	Επιμέρους στόχος
ES-Καταλονία	69 %	< 75 %	45 %	< 50 %
IT-Σαρδηνία	59 %	< 75 %	36 %	< 50 %
IT-Απουλία	84 % ²	< 75 %	85 %	< 50 %
ES-Ανδαλουσία	87 %	< 75 %	93 %	< 50 %
Πορτογαλία ¹	79 %	ά.α.	78 %	< 75 % ⁵
RO-Nord-Est	56 % ³	ά.α.	69 % ³	< 75 % ⁵
RO-Sud-Vest	75 % ⁴	ά.α.	87 %	< 75 % ⁵

¹ Δεν υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία για τις δύο περιφέρειες, παρά μόνο σε επίπεδο κρατών μελών.

² Δεδομένα για το 2008.

³ Πρέπει να προστεθούν και τα αστικά απόβλητα που δεν συνελέγησαν, τα οποία ανέρχονται σε 35 % και σε 27 % αντίστοιχα της συνολικής παραγωγής αστικών αποβλήτων.

⁴ Δεδομένα για το 2007.

⁵ Επιμέρους στόχος για το 2010.

Πηγή: Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο, βάσει δεδομένων που διατίθενται από την Επιτροπή και σε επίπεδο κρατών μελών.

ΟΙ ΠΑΡΑΝΟΜΕΣ ΑΠΟΡΡΙΨΕΙΣ ΕΞΑΛΕΙΦΘΗΚΑΝ ΣΤΟ ΗΜΙΣΥ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ, ΑΛΛΑ ΣΥΝΗΘΩΣ ΤΑ ΑΠΟΒΛΗΤΑ ΑΠΟΡΡΙΠΤΟΝΤΑΝ ΣΕ ΧΩΡΟΥΣ ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΗΣ ΤΑΦΗΣ ΧΩΡΙΣ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΗ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ

43. Σύμφωνα με δεδομένα που διέθεσαν οι ελεγχθείσες περιφέρειες, κατά τη διάρκεια της περιόδου 2000-2009, οι παράνομες απορρίψεις είτε είχαν εξαλειφθεί είτε ο αριθμός τους είχε μειωθεί σημαντικά:

- α) σε τέσσερις περιφέρειες, σύμφωνα με τα δεδομένα που παρείχαν οι αρμόδιες αρχές, δεν λάμβαναν χώρα παράνομες απορρίψεις κατά την περίοδο του ελέγχου.
- β) στις υπόλοιπες τέσσερις περιφέρειες εφαρμόζονταν ακόμα παράνομες απορρίψεις, ιδίως στις δύο περιφέρειες που ελεγχθήσαν στη Ρουμανία, όπου το 2009 η συλλογή αστικών αποβλήτων κάλυπτε μόλις το 54 % και το 33 % του πληθυσμού. Η έλλειψη συλλογής αστικών αποβλήτων σε αυτές τις δύο περιφέρειες ήταν ιδιαίτερα αισθητή στις αγροτικές περιοχές.

44. Στις περιφέρειες που ελέγχθηκαν τα αστικά απόβλητα συνήθως απορρίπτονταν σε χώρους υγειονομικής ταφής χωρίς κατάλληλη επεξεργασία, παρά το γεγονός ότι η οδηγία για την υγειονομική ταφή ορίζει ότι τα απόβλητα που απορρίπτονται σε χώρους υγειονομικής ταφής πρέπει να υφίστανται επεξεργασία για τη μείωση της ποσότητας των αποβλήτων ή των κινδύνων για την ανθρώπινη υγεία ή για το περιβάλλον. Το Συνέδριο παρατήρησε τα ακόλουθα:

- α) τα αστικά απόβλητα συνήθως απορρίπτονταν σε χώρους υγειονομικής ταφής χωρίς επεξεργασία σε τέσσερις από τις περιφέρειες του δείγματος¹⁸. Επιπλέον, στις ανωτέρω περιφέρειες διαπιστώθηκε ότι η χωριστή συλλογή βιοαποικοδομήσιμων αποβλήτων λάμβανε χώρα σε πολύ περιορισμένο αριθμό δήμων, με αποτέλεσμα απόβλητα με υψηλά επίπεδα βιοαποικοδομήσιμης ύλης να καταλήγουν σε χώρους υγειονομικής ταφής.
- β) σε μία περιφέρεια, η επεξεργασία πριν από τη διάθεση κάλυπτε απόβλητα που παράγονταν μόνον από το 40 % περίπου του συνολικού πληθυσμού της περιφέρειας. Ωστόσο, η εν λόγω έλλειψη επεξεργασίας μετριαζόταν έως ένα βαθμό χάρη στο γεγονός ότι η χωριστή συλλογή βιοαποικοδομήσιμων αποβλήτων πραγματοποιούνταν στο μεγαλύτερο τμήμα της περιφέρειας.

¹⁸ Πρέπει να σημειωθεί ότι παραχωρήθηκε συμπληρωματική προθεσμία για τη Ρουμανία έως το 2017 προκειμένου να διασφαλίσει τη συμμόρφωση όλων των υφιστάμενων χώρων υγειονομικής ταφής με τις απαιτήσεις της οδηγίας για την υγειονομική ταφή.

- γ) στις υπόλοιπες τρεις περιφέρειες υπήρχαν περισσότερες εγκαταστάσεις μηχανικής-βιολογικής επεξεργασίας που επεξεργάζονταν τα απόβλητα πριν από τη διάθεσή τους, αλλά γενικά δεν είχαν επιτευχθεί οι προσδοκώμενες επιδόσεις (βλέπε **πλαίσιο 8**).

ΘΕΣΠΙΣΤΗΚΑΝ ΜΕΤΡΑ ΓΙΑ ΤΗ ΜΕΓΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ ΤΗΣ ΕΕ;

- 45.** Για τη μεγιστοποίηση της αποτελεσματικότητας των συγχρηματοδοτούμενων υποδομών, πρέπει να λαμβάνονται ενημερωτικά, διοικητικά και οικονομικά συνοδευτικά μέτρα, όπως εκστρατείες ευαισθητοποίησης, πρότυπα ποιότητας και προγράμματα χωριστής συλλογής ή «πληρωμής κατά την απόρριψη» και φόροι υγειονομικής ταφής (βλέπε σημείο 9), ώστε να ενθαρρύνεται η πρόληψη και η ανακύκλωση των αποβλήτων σύμφωνα με την ιεράρχηση των αποβλήτων της ΕΕ (βλέπε **γράφημα 3**). Η χρηματοδοτική στήριξη της ΕΕ πρέπει να ενθαρρύνει την εφαρμογή τέτοιου είδους συνοδευτικών μέτρων. Πρέπει να εφαρμόζεται κατάλληλο κανονιστικό πλαίσιο και κατευθυντήριες οδηγίες.

ΠΛΑΙΣΙΟ 8

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΟΠΟΥ ΥΠΗΡΧΑΝ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ, ΑΛΛΑ ΟΙ ΕΠΙΔΟΣΕΙΣ ΤΟΥΣ ΔΕΝ ΗΤΑΝ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΤΙΚΕΣ

Σε μία από τις περιφέρειες του δείγματος, 22 από τους 28 χώρους υγειονομικής ταφής που λειτουργούσαν κατά την περίοδο του ελέγχου δέχονταν απόβλητα που είχαν υποστεί πρότερη επεξεργασία από εγκαταστάσεις μηχανικής-βιολογικής επεξεργασίας. Ωστόσο, οι εν λόγω εγκαταστάσεις δεν πληρούσαν τους επιμέρους στόχους απόδοσής τους. Κατά μέσο όρο, το 76 % των αποβλήτων που εισέρχονταν στις 23 εγκαταστάσεις επεξεργασίας της περιφέρειας το 2008 απορρίπτονταν σε χώρους υγειονομικής ταφής, με υψηλή περιεκτικότητα σε βιοαποικοδομήσιμη ύλη παρά τη διαδικασία επεξεργασίας· στην περίπτωση της ελεγχθείσας εγκατάστασης (Linares, Ισπανία), η ανάκτηση βιοαποικοδομήσιμων αποβλήτων ανερχόταν σε ποσοστό μόλις 6 %-9 % αντί του επιμέρους στόχου σχεδιασμού που ήταν 25 %-28 %.

46. Το Συνέδριο εξέτασε εάν:

- α) είχαν θεσπιστεί ενημερωτικά, διοικητικά και οικονομικά μέσα σε επίπεδο κρατών μελών και/ή περιφερειών για τη στήριξη των συγχρηματοδοτούμενων υποδομών διαχείρισης αποβλήτων και εάν η Επιτροπή ενθάρρυνε την εφαρμογή τους κατά την έγκριση επιχειρησιακών προγραμμάτων ή έργων.
- β) το κανονιστικό πλαίσιο και οι κατευθυντήριες οδηγίες της ΕΕ ήταν πιθανόν να μεγιστοποιήσουν την αποτελεσματικότητα της χρηματοδότησης της ΕΕ.

ΤΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΩΝ, ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΣΥΝΟΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΤΡΩΝ ΠΟΙΚΙΛΛΕ ΣΗΜΑΝΤΙΚΑ ΜΕΤΑΞΥ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ ΤΟΥ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΑ ΜΕΤΡΑ

47. Γενικά στις περιφέρειες όπου βρίσκονταν οι υποδομές διαχείρισης αποβλήτων του δείγματος υπήρχαν στοιχεία που αποδεικνύουν τη διεξαγωγή συμπληρωματικών ενημερωτικών δραστηριοτήτων, όπως εκστρατείες ευαισθητοποίησης του κοινού ή δημοσίευση των κατευθυντήριων οδηγιών διαχείρισης των αποβλήτων. Στο **πλαίσιο 9** περιγράφεται μία τέτοια περίπτωση.

ΠΛΑΙΣΙΟ 9

ΕΝΑ ΚΑΛΟ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΤΟΥ ΠΩΣ Η ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΚΟΙΝΟΥ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΟΔΗΓΗΣΕΙ ΣΕ ΚΑΛΥΤΕΡΕΣ ΕΠΙΔΟΣΕΙΣ ΤΩΝ ΥΠΟΔΟΜΩΝ

Μία από τις εγκαταστάσεις λιπασματοποίησης στην Πορτογαλία (Lipor) τελούσε υπό την εκμετάλλευση μιας εταιρείας παροχής υπηρεσιών διαχείρισης αποβλήτων (χωριστή συλλογή και επεξεργασία) σε οκτώ δήμους που αντιστοιχούν περίπου σε ένα εκατομμύριο κατοίκους. Καθώς η εταιρεία θεωρούσε την επικοινωνία και τα υψηλά ποσοστά συμμετοχής σημαντικούς παράγοντες για την επιτυχία της διαχείρισης των αποβλήτων, όλες οι δραστηριότητές της συνδυάζονταν με προσπάθειες ενημέρωσης, ευαισθητοποίησης και εκπαίδευσης του κοινού. Συγκεκριμένα, η κατασκευή της εγκατάστασης λιπασματοποίησης συνοδεύτηκε από εκστρατείες επικοινωνίας και ευαισθητοποίησης, καθώς και από μια ειδική στρατηγική μάρκετινγκ για τα προϊόντα λιπασματοποίησης. Διεξάγονταν τακτικά έρευνες ικανοποίησης του κοινού, δημιουργήθηκε μια δωρεάν τηλεφωνική γραμμή ενημέρωσης ενώ δημοσιεύθηκαν και διανεμήθηκαν κατευθυντήριες οδηγίες για τη διαχείριση αποβλήτων. Όλες οι ανωτέρω προσπάθειες είχαν ως αποτέλεσμα τον ικανοποιητικό διαχωρισμό των βιοαποικοδομήσιμων αποβλήτων στην πηγή από τα νοικοκυριά και το εμπόριο, γεγονός που επέτρεψε την παραγωγή και πώληση προϊόντων λιπασματοποίησης υψηλής ποιότητας (βλέπε **πλαίσιο 2**).

48. Ωστόσο, το Συνέδριο παρατήρησε τα ακόλουθα:

- α) σε καμία από τις περιφέρειες του δείγματος οι αρμόδιες αρχές δεν αξιολογούσαν την επιτυχία των ενημερωτικών εκστρατειών τους και δεν είχαν οριστεί εξαρχής μετρήσιμοι επιμέρους στόχοι.
- β) στις δύο περιφέρειες που επελέγησαν στη Ρουμανία, παρά τη διεξαγωγή ορισμένων εκστρατειών ευαισθητοποίησης, σχεδόν όλα τα βιοαποικοδομήσιμα απόβλητα που είχαν συλλεγεί χωριστά είχαν μολυνθεί και ήταν αναγκαία η απευθείας απόρριψή τους σε χώρους υγειονομικής ταφής αντί της επεξεργασίας τους στις εγκαταστάσεις λιπασματοποίησης.

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΑ ΜΕΤΡΑ

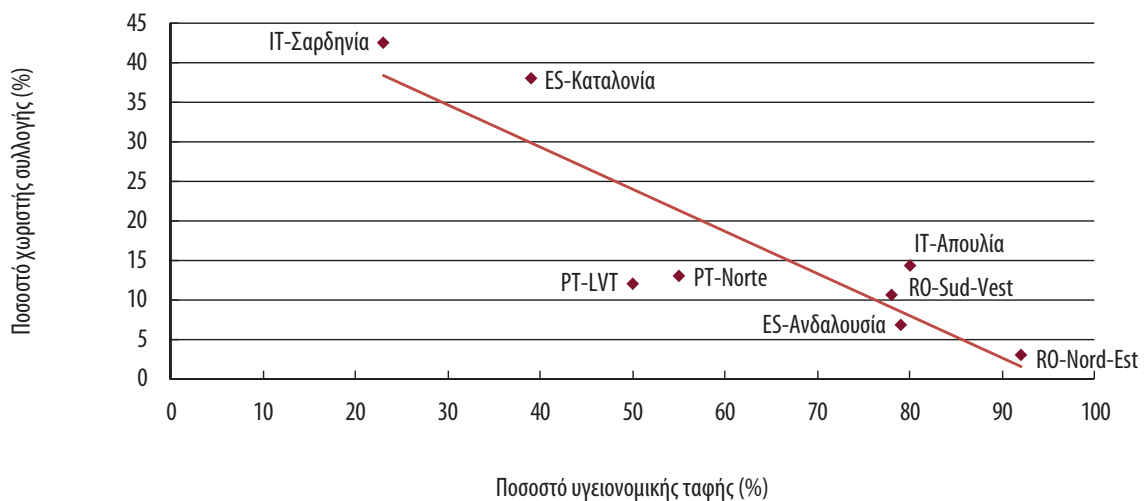
49. Όπως απαιτείται από την οδηγία περί αποβλήτων, οι οκτώ περιφέρειες εφάρμοζαν ένα σύστημα έκδοσης αδειών για τις εγκαταστάσεις που πραγματοποιούν επεξεργασία αποβλήτων. Κατά την περίοδο του ελέγχου, όλες οι υποδομές υπόκειντο σε επιθεωρήσεις από τις αρμόδιες αρχές. Ωστόσο, οι εν λόγω επιθεωρήσεις περιορίζονταν στην αξιολόγηση των πιθανών περιβαλλοντικών επιπτώσεων και δεν κάλυπταν τις επιδόσεις των εγκαταστάσεων διαχείρισης αποβλήτων (βλέπε **πλαίσιο 6**).

50. Όσον αφορά τη χωριστή συλλογή, το Συνέδριο διαπίστωσε σημαντικές αποκλίσεις στην εφαρμογή της στις περιφέρειες και τους δήμους που εξυπηρετούνταν από τις ελεγχθείσες υποδομές διαχείρισης αποβλήτων. Μολονότι η διαχωρισμένη συλλογή απορριμμάτων συσκευασίας, χαρτιού και χαρτονιού και γυαλιού εφαρμοζόταν ευρέως, συμβάλλοντας στις καλές επιδόσεις που παρατηρήθηκαν στις ελεγχθείσες εγκαταστάσεις διαλογής, η χωριστή συλλογή βιοαποικοδομήσιμων αποβλήτων ήταν ικανοποιητική μόνο σε δύο περιφέρειες. Οι εν λόγω περιφέρειες συνέβαλαν στην επίτευξη των επιμέρους στόχων της ΕΕ όσον αφορά την εκτροπή για τα βιοαποικοδομήσιμα απόβλητα και κατάφεραν να μειώσουν το κατά κεφαλήν βάρος των αποβλήτων που απορρίπτονταν σε χώρους υγειονομικής ταφής (βλέπε σημεία 41 έως 42). Στις υπόλοιπες έξι περιφέρειες, η χωριστή συλλογή των βιοαποικοδομήσιμων αποβλήτων κατά γενικό κανόνα δεν εφαρμοζόταν ή δεν ήταν αποτελεσματική. Ως εκ τούτου, οι εγκαταστάσεις λιπασματοποίησης που επεξεργάζονταν μεικτά ή βιοαποικοδομήσιμα απόβλητα που δεν είχαν διαχωριστεί κατάλληλα στην πηγή δεν είχαν ικανοποιητικές επιδόσεις.

- 51.** Τα γραφήματα εμφανίζουν ότι η εφαρμογή χωριστής συλλογής είναι αντιστρόφως ανάλογη με το ποσοστό των αποβλήτων που απορρίπτονται σε χώρους υγειονομικής ταφής (βλέπε **γράφημα 6**).
- 52.** Όσον αφορά τα πρότυπα ποιότητας των προϊόντων λιπασματοποίησης, το Συνέδριο παρατήρησε ότι, κατά την περίοδο του ελέγχου, τέσσερις περιφέρειες δεν διέθεταν κανένα σχετικό πρότυπο και για τις υπόλοιπες τέσσερις περιφέρειες τα επιτρεπτά όρια συγκέντρωσης βαρέων μετάλλων στα προϊόντα λιπασματοποίησης διέφεραν σημαντικά και ήταν λιγότερο αυστηρά από αυτά που αναφέρονται στα σχέδια κατευθυντήριων οδηγιών της ΕΕ. Η έλλειψη προτύπων ποιότητας συνέβαλε στις δυσκολίες που αντιμετώπισαν οι εγκαταστάσεις λιπασματοποίησης και αναερόβιας ζύμωσης στην πώληση των προϊόντων λιπασματοποίησης.

ΓΡΑΦΗΜΑ 6

ΑΝΤΙΣΤΡΟΦΗ ΣΧΕΣΗ ΜΕΤΑΞΥ ΤΗΣ ΧΩΡΙΣΤΗΣ ΣΥΛΛΟΓΗΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΠΟΣΟΣΤΟΥ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ ΠΟΥ ΑΠΟΡΡΙΠΤΟΝΤΑΙ ΣΕ ΧΩΡΟΥΣ ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΗΣ ΤΑΦΗΣ¹

¹ Για τις περιφέρειες RO-Nord-Est και RO-Sud-Vest, το ποσοστό υγειονομικής ταφής υπολογίστηκε μόνο βάσει των συλλεγέντων αποβλήτων.

Πηγή: Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο, βάσει δεδομένων που διατίθενται από την Επιτροπή και σε επίπεδο κρατών μελών.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΜΕΤΡΑ

53. Βάσει της επισκόπησης των τελών διαχείρισης αποβλήτων που χρεώνουν οι δήμοι στα νοικοκυριά σε τουλάχιστον τρεις μεγάλους δήμους που εξυπηρετούνται από κάθε υποδομή του δείγματος, το Συνέδριο κατέληξε στα ακόλουθα συμπεράσματα:

- α) σε όλες τις περιπτώσεις, τα τέλη ήταν ενιαία¹⁹ και δεν βασίζονταν σε προγράμματα πληρωμής κατά την απόρριψη ούτως ώστε να λαμβάνουν υπόψη την αρχή «ο ρυπαίνων πληρώνει» και να αποτρέπουν ή να περιορίζουν την παραγωγή αποβλήτων.
- β) ορισμένοι δήμοι, μολονότι δεν διέθεταν πρόγραμμα πληρωμής κατά την απόρριψη, εισήγαγαν στα τέλη στοιχεία για την ενθάρρυνση της ανακύκλωσης (βλέπε **πλαίσιο 10**).

¹⁹ Τα τέλη υπολογίζονταν βάσει των τετραγωνικών μέτρων των διαμερισμάτων ή των σπιτιών, βάσει του αριθμού των ατόμων ανά νοικοκυριό, της κατανάλωσης πόσιμου νερού ή ενός συνδυασμού των ανωτέρω παραγόντων, χωρίς να λαμβάνεται υπόψη η ποσότητα αποβλήτων που παράγονταν από κάθε νοικοκυριό.

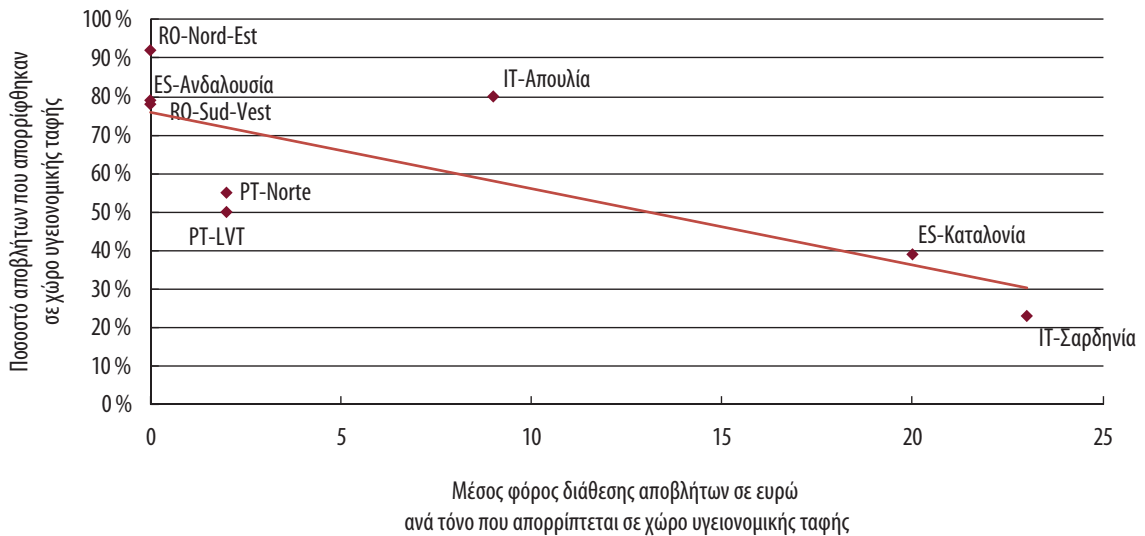
²⁰ Καθώς και τους ιδιώτες, σε περίπτωση διάθεσης σε χώρους υγειονομικής ταφής.

54. Η θέσπιση ενός φόρου διάθεσης αποβλήτων που επιβαρύνει τους δήμους²⁰ ανά τόνο αποβλήτων που απορρίπτονται σε χώρους υγειονομικής ταφής και/ή αποτεφρώνονται επιπλέον του συνήθους κόστους υγειονομικής ταφής και/ή αποτέφρωσης αποτελεί ένα ακόμα οικονομικό κίνητρο για αλλαγή συμπεριφοράς. Πέντε από τις οκτώ περιφέρειες του δείγματος έχουν καθιερώσει τον εν λόγω φόρο διάθεσης αποβλήτων για την προώθηση επιλογών διαχείρισης αποβλήτων που είναι λιγότερο επιβλαβείς για το περιβάλλον. Οι δύο περιφέρειες με το υψηλότερο επίπεδο φόρου υγειονομικής ταφής είχαν το χαμηλότερο ποσοστό αποβλήτων που διατέθηκαν σε χώρους υγειονομικής ταφής το 2009 (βλέπε **γράφημα 7**) και τις σημαντικότερες βελτιώσεις κατά τη διάρκεια της περιόδου 2000-2009. Προκειμένου να ενθαρρύνουν τη χωριστή συλλογή, δύο περιφέρειες συνέδεσαν το ύψος του φόρου διάθεσης αποβλήτων με το ποσοστό χωριστής συλλογής που επετεύχθη σε κάθε δήμο (βλέπε **πλαίσιο 11**).

ΠΛΑΙΣΙΟ 10**ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΤΕΛΩΝ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ ΜΕ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΝΘΑΡΡΥΝΣΗΣ ΤΗΣ ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗΣ**

Προκειμένου να ενθαρρύνουν την ανακύκλωση, ορισμένοι δήμοι στην Καταλονία καθιέρωσαν εκπτώσεις στα τέλη διαχείρισης αποβλήτων που καταβάλλουν τα νοικοκυριά βάσει της οικιακής λιπασματοποίησης, της χρήσης κέντρων συλλογής ή της συμμετοχής σε εκστρατείες ευαισθητοποίησης. Το ποσοστό χωριστής συλλογής που επετεύχθη από τους εν λόγω δήμους (39 %) ήταν υψηλότερο από το ποσοστό που παρατηρήθηκε σε δήμους που δεν εφάρμοσαν οικονομικά κίνητρα (29 %). Άλλοι δήμοι στην Καταλονία κατά τον προσδιορισμό των τελών έλαβαν υπόψη την αναλογία των αποβλήτων που απορρίπτονται σε χώρους υγειονομικής ταφής ούτως ώστε τα νοικοκυριά στους εν λόγω δήμους να επωφεληθούν από τη μείωση του κόστους υγειονομικής ταφής.

ΓΡΑΦΗΜΑ 7

ΦΟΡΟΣ ΔΙΑΘΕΣΗΣ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ ΚΑΙ ΠΟΣΟΣΤΟ ΑΣΤΙΚΩΝ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ ΠΟΥ ΔΙΑΤΕΘΗΚΑΝ ΣΕ ΧΩΡΟΥΣ ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΗΣ ΤΑΦΗΣ ΤΟ 2009¹

¹ Για τις περιφέρειες ES-Ανδαλουσία και IT-Απουλία, τα δεδομένα αναφέρονται στο 2008. Για τις περιφέρειες RO-Nord-Est και RO-Sud-Vest, στο ποσοστό των αποβλήτων που απορρίφθηκαν σε χώρους υγειονομικής ταφής δεν λαμβάνονται υπόψη τα απόβλητα που δεν συνελέγησαν.

Πηγή: Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο, βάσει δεδομένων που διατίθενται από την Επιτροπή και σε επίπεδο κρατών μελών.

ΠΛΑΙΣΙΟ 11

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΤΟΥ ΦΟΡΟΥ ΔΙΑΘΕΣΗΣ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ ΠΟΥ ΚΑΘΟΡΙΣΤΗΚΕ ΓΙΑ ΑΠΟΒΛΗΤΑ ΤΑ ΟΠΟΙΑ ΑΠΟΡΡΙΠΤΟΝΤΑΙ ΣΕ ΧΩΡΟΥΣ ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΗΣ ΤΑΦΗΣ Ή ΑΠΟΤΕΦΡΩΝΟΝΤΑΙ ΒΑΣΕΙ ΤΟΥ ΠΟΣΟΣΤΟΥ ΧΩΡΙΣΤΗΣ ΣΥΛΛΟΓΗΣ ΠΟΥ ΕΠΙΤΥΓΧΑΝΕΤΑΙ ΑΠΟ ΚΑΘΕ ΔΗΜΟ

Από το 2005 για την προώθηση της χωριστής συλλογής των αποβλήτων στην πηγή, η Σαρδηνία θέσπισε ένα τέλος για τα απόβλητα που απορρίπτονται σε χώρους υγειονομικής ταφής ή αποτεφρώνονται βάσει του ποσοστού χωριστής συλλογής που επιτυγχάνεται από κάθε δήμο. Για παράδειγμα, το 2010, εάν το ποσοστό χωριστής συλλογής έφτανε σε επίπεδο μεταξύ 50 και 60 %, εφαρμόζοταν απαλλαγή φόρου 20 %. Εάν η χωριστή συλλογή υπερέβαινε το 60 % οι δήμοι εξασφάλιζαν απαλλαγή φόρου 40 %. Ωστόσο, εάν το ποσοστό χωριστής συλλογής ήταν λιγότερο από 50 % (ή 40 % ανάλογα με τον αριθμό των κατοίκων του δήμου), χρεωνόταν επιπλέον πρόστιμο ύψους 5,16 ευρώ/τόνο.

**ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΓΚΡΙΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ Ή ΕΡΓΩΝ,
Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΔΕΝ ΕΝΘΑΡΡΥΝΕ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΣΥΝΟΔΕΥΤΙΚΩΝ
ΜΕΤΡΩΝ**

- 55.** Η χρηματοδότηση μέσω διαρθρωτικών μέτρων δεν επηρέασε την εφαρμογή ενημερωτικών, διοικητικών και οικονομικών συνοδευτικών μέτρων. Η Επιτροπή ζητούσε περιορισμένες πληροφορίες σχετικά με τα εν λόγω μέσα στο πλαίσιο της λήψης απόφασης σχετικά με τη συγχρηματοδότηση υποδομών διαχείρισης αποβλήτων:
- α) για τη χρηματοδότηση του ΕΤΠΑ, το Συνέδριο παρατήρησε ότι 9 από τα 10 επιχειρησιακά προγράμματα που επελέγησαν δεν περιείχαν πληροφορίες σχετικά με ειδικά διοικητικά μέτρα ούτε ανέφεραν φόρους διάθεσης αποβλήτων ή άλλα είδη τελών διαχείρισης αποβλήτων για τα νοικοκυριά (κατ' αποκοπή ποσό ή βάσει προγραμμάτων πληρωμής κατά την απόρριψη).
 - β) μολονότι κάθε έργο του Ταμείου Συνοχής αξιολογήθηκε και εγκρίθηκε μεμονωμένα από την Επιτροπή κατά τη διάρκεια της περιόδου προγραμματισμού 2000-2006, το Συνέδριο παρατήρησε ότι το επίπεδο λεπτομερειών σχετικά με τα συνοδευτικά μέτρα που ζητούσε η Επιτροπή από τα κράτη μέλη δεν διασφάλιζε κατά γενικό κανόνα την ύπαρξή τους πριν από τη χορήγηση της χρηματοδότησης της ΕΕ.
- 56.** Οι εκθέσεις εφαρμογής που υποβλήθηκαν από τα κράτη μέλη του δείγματος για τη συμμόρφωση με τις απαιτήσεις των οδηγιών περί αποβλήτων της ΕΕ περιέχουν ορισμένες πληροφορίες σχετικά με τα εν λόγω συνοδευτικά μέτρα (π.χ. πληροφορίες σχετικά με την εφαρμογή του φόρου υγειονομικής ταφής, επιθεωρήσεις, ενημέρωση του κοινού κλπ.). Ωστόσο, το Συνέδριο δεν παρατήρησε καμία σχέση μεταξύ της αξιολόγησης των εκθέσεων εφαρμογής από τη ΓΔ Περιβάλλοντος και της χρηματοδότησης των υποδομών διαχείρισης αποβλήτων από την ΕΕ, που αποτελεί ευθύνη της ΓΔ Περιφερειακής και Πολεοδομικής Πολιτικής: τα κράτη μέλη που δεν διαβίβασαν πληροφοριακά στοιχεία στην Επιτροπή ή που υπέβαλαν ελλιπείς εκθέσεις επωφελούνταν με τον ίδιο τρόπο από τη χρηματοδότηση υποδομών διαχείρισης αποβλήτων μέσω διαρθρωτικών μέτρων.
- 57.** Η έλλειψη σχέσης μεταξύ της χρηματοδότησης της ΕΕ και της ύπαρξης συνοδευτικών μέτρων ήταν ιδιαίτερα σημαντική όσον αφορά την εφαρμογή της αρχής «ο ρυπαίνων πληρώνει», που είναι μία από τις αρχές στις οποίες βασίζεται η περιβαλλοντική πολιτική της ΕΕ²¹. Η εν λόγω αρχή θεσπίστηκε από την οδηγία περί αποβλήτων του 1975²², η οποία συμπεριλήφθηκε στη συνέχεια σε άλλες ειδικές οδηγίες σχετικά με τη διαχείριση των αποβλήτων, όπως στην οδηγία για την υγειονομική ταφή²³. Σύμφωνα με τους κανονισμούς της πολιτικής Συνοχής και με τις εσωτερικές κατευθυντήριες οδηγίες της Επιτροπής, η οικονομική στήριξη της ΕΕ πρέπει να λαμβάνει υπόψη την εφαρμογή της αρχής μέσω διαφοροποιημένων ποσοστών ενίσχυσης²⁴.

²¹ Άρθρο 191, παράγραφος 2, της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ενοποιημένη έκδοση).

²² Άρθρο 15 της οδηγίας 75/442/ΕΟΚ, άρθρο 15 της οδηγίας 91/156/ΕΟΚ, άρθρο 15 της οδηγίας 2006/12/ΕΚ και άρθρο 14 της οδηγίας 2008/98/ΕΚ.

²³ Άρθρο 10 της οδηγίας 1999/31/ΕΚ.

²⁴ Άρθρο 29 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1260/1999 του Συμβουλίου της 21ης Ιουνίου 1999 περί γενικών διατάξεων για τα διαρθρωτικά Ταμεία: «Η συμμετοχή των Ταμείων διαφοροποιείται με την εφαρμογή της αρχής "ο ρυπαίνων πληρώνει"». Άρθρο 52 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1083/2006 του Συμβουλίου, της 11ης Ιουλίου 2006, περί καθορισμού γενικών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και το Ταμείο Συνοχής και την κατάρτηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1260/1999: «Η συνεισφορά των Ταμείων μπορεί να διαφοροποιείται μέσω της εφαρμογής της αρχής "ο ρυπαίνων πληρώνει"». Άρθρο 55 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1083/2006: «Κατά τον υπολογισμό της επιλέξιμης δαπάνης για έργα που παράγουν έσοδα, η διαχειριστική αρχή λαμβάνει υπόψη την εφαρμογή της αρχής "ο ρυπαίνων πληρώνει"».

- 58.** Η εν λόγω αρχή των διαφοροποιημένων ποσοστών ενίσχυσης αναπτύχθηκε περαιτέρω από την Επιτροπή κατά τη διάρκεια της περιόδου 2000-2006 σε ένα τεχνικό έγγραφο²⁵ το οποίο ορίζει ότι εάν η χρηματοδότηση ενός έργου περιλαμβάνει σύστημα χρεώσεων (όπως χαμηλές κατ' αποκοπή χρεώσεις), οι οποίες δεν βασίζονται στην πραγματική κατανάλωση πόρων και δεν παρέχουν τα αναγκαία οικονομικά μέσα για την κατάλληλη συντήρηση της υποδομής ή για την κάλυψη του λειτουργικού κόστους και μεγάλου μέρους του κόστους από τη μείωση της αξίας, το ποσοστό ενίσχυσης πρέπει να μειώνεται. Στις περιπτώσεις αυτές, το προτεινόμενο ποσοστό ενίσχυσης πρέπει κανονικά να είναι το αναφερόμενο στη στήλη 5 του **παραρτήματος IV**.
- 59.** Το Συνέδριο διαπίστωσε ότι, μολοντί για τις επιλεγείσες υποδομές το λειτουργικό κόστος και το κόστος από τη μείωση της αξίας δεν καλύπτονταν από το τέλος διαχείρισης αποβλήτων που επιβάρυνε τα νοικοκυριά, η Επιτροπή δεν εφάρμοσε την αρχή διαφοροποιημένου ποσοστού ενίσχυσης μέσω της μείωσης του ποσοστού συγχρηματοδότησης. Κατά συνέπεια, σχεδόν σε όλες τις περιπτώσεις το ποσοστό συγχρηματοδότησης που χορηγήθηκε ήταν υψηλότερο από αυτό που έπρεπε να είχε εφαρμοστεί σύμφωνα με την αρχή των διαφοροποιημένων ποσοστών ενίσχυσης (βλέπε **παράρτημα IV**). Ορισμένοι δήμοι δεν επέβαλλαν κανένα τέλος στα νοικοκυριά για τη διαχείριση των αποβλήτων.
- 60.** Τα τέλη που επιβάλλονταν από τους δήμους στα νοικοκυριά για τη διαχείριση των αποβλήτων διέφεραν σημαντικά, ακόμα και εντός της ίδιας περιφέρειας (βλέπε **πίνακα 3**). Οι διαφορές, που σε ορισμένες περιπτώσεις έφταναν έως και 300 % εντός της ίδιας περιφέρειας, δεν μπορούσαν να εξηγηθούν αποκλειστικά βάσει των διαφορών στο μέσο εισόδημα των νοικοκυριών και στο επίπεδο προσιτότητάς τους ή στο κόστος διαχείρισης αποβλήτων μεταξύ των δήμων του δείγματος.

²⁵ The new programming period 2000-2006: Technical paper 1 — Application of the polluter pays principle — Differentiating the rates of Community assistance for Structural Funds, Cohesion Fund and ISPA infrastructure operations (6.12.1999) (Η νέα περίοδος προγραμματισμού 2000-2006: Τεχνικό έγγραφο 1 — Εφαρμογή της αρχής «ο ρυπαίνων πληρώνει» — Διαφοροποίηση των ποσοστών κοινοτικής ενίσχυσης για τα διαρθρωτικά ταμεία, το Ταμείο Συνοχής και τις υπηρεσίες υποδομών ISPA (6.12.1999)).

ΠΙΝΑΚΑΣ 3

ΤΕΛΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ ΠΟΥ ΚΑΤΑΒΛΗΘΗΚΑΝ ΑΠΟ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΑ ΣΤΟΥΣ ΔΗΜΟΥΣ ΤΟΥ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ ΤΟ 2009 Ή ΤΟ 2010

Περιφέρεια	Χαμηλότερο τέλος	Υψηλότερο τέλος	Διαφορά σε %
ES-Καταλονία	40,25 ευρώ ανά νοικοκυριό	166,50 ευρώ ανά νοικοκυριό	314 %
IT-Σαρδηνία	1,02 ευρώ ανά m ² επιφάνειας	3,3 ευρώ ανά m ² επιφάνειας	224 %
IT-Απουλία	1,57 ευρώ ανά m ² επιφάνειας	2,62 ευρώ ανά m ² επιφάνειας	67 %
ES-Ανδαλουσία	69,60 ευρώ ανά νοικοκυριό	94,36 ευρώ ανά νοικοκυριό	36 %
PT-Norte	0 ευρώ	76,20 ευρώ ανά νοικοκυριό	-
PT-Lisboa Vale do Tejo	0 ευρώ	70,38 ευρώ ανά νοικοκυριό	-
RO-Nord-Est	8,69 ευρώ κατ' άτομο (οι υποδομές του δείγματος εξυπηρετούσαν μόνον έναν δήμο)		ά.α.
RO-Sud-Vest	16,2 ευρώ κατ' άτομο (οι υποδομές του δείγματος εξυπηρετούσαν μόνον έναν δήμο)		ά.α.

Πηγή: Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο, βάσει των στοιχείων που συγκεντρώθηκαν κατά τη διάρκεια του ελέγχου.

ΔΙΑΠΙΣΤΩΘΗΚΑΝ ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ ΣΤΟ ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΕΕ ΠΕΡΙ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ ΚΑΙ ΣΤΙΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΕΣ ΟΔΗΓΙΕΣ ΤΗΣ ΕΕ

- 61.** Το κανονιστικό πλαίσιο για τα απόβλητα και οι κατευθυντήριες οδηγίες της ΕΕ μπορούν να συνεισφέρουν στη μεγιστοποίηση της αποτελεσματικότητας της χρηματοδότησης της ΕΕ. Το Συνέδριο διαπίστωσε αδυναμίες σ' αυτό τον τομέα.

ΟΙ ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΣΤΟΧΟΙ ΤΩΝ ΟΔΗΓΙΩΝ ΤΗΣ ΕΕ ΔΕΝ ΕΠΙΚΕΝΤΡΩΝΟΝΤΑΙ ΣΤΗΝ ΠΡΟΛΗΨΗ ΤΩΝ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ

- 62.** Η ιεράρχηση των αποβλήτων της ΕΕ που περιλαμβάνεται στην οδηγία περί αποβλήτων αναφέρει την πρόληψη ως πρώτη επιλογή διαχείρισης των αποβλήτων. Το έκτο πρόγραμμα δράσης για το περιβάλλον²⁶ περιλάμβανε έναν γενικό στόχο για την ουσιαστική μείωση της παραγωγής και διάθεσης αποβλήτων.
- 63.** Εντούτοις, οι επιμέρους στόχοι που ορίζονται στις οδηγίες της ΕΕ στον τομέα της διαχείρισης των αποβλήτων αφορούν αποκλειστικά την ανακύκλωση, την ανάκτηση και την εκτροπή των βιοαποικοδομήσιμων αποβλήτων από χώρους υγειονομικής ταφής και δεν αναφέρονται στην πρόληψη ή τη μείωση των αποβλήτων (βλέπε σημείο 39).

Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΠΡΙΝ ΑΠΟ ΤΗ ΔΙΑΘΕΣΗ ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΣΑΦΗΣ

- 64.** Σύμφωνα με την οδηγία περί υγειονομικής ταφής μόνο τα απόβλητα που έχουν υποστεί επεξεργασία πρέπει να απορρίπτονται σε χώρους υγειονομικής ταφής. Ωστόσο, η οδηγία δεν είναι αρκετά σαφής όσον αφορά το τι συνεπάγεται η εν λόγω επεξεργασία και εάν ως επεξεργασία νοείται η μείωση της ποσότητας των αποβλήτων που απορρίπτονται σε χώρους υγειονομικής ταφής ή απλώς η μείωση του όγκου τους²⁷.
- 65.** Η εν λόγω έλλειψη σαφήνειας όσον αφορά την έννοια της επεξεργασίας πριν από την απόρριψη σε χώρους υγειονομικής ταφής έχει ως αποτέλεσμα την εφαρμογή διαφορετικών στρατηγικών σε εθνικό και/ή σε περιφερειακό επίπεδο. Για παράδειγμα, σε μία από τις περιφέρειες του δείγματος δόθηκε έμφαση στις εγκαταστάσεις μηχανικής-βιολογικής επεξεργασίας των οποίων οι επιδόσεις όσον αφορά τη μείωση των αποβλήτων που απορρίπτονται σε χώρους υγειονομικής ταφής δεν ήταν ικανοποιητική. Σε άλλες δύο περιφέρειες, όταν επιτυγχάνονταν υψηλά επίπεδα χωριστής συλλογής, θεωρούνταν ότι τα απόβλητα είχαν υποστεί επεξεργασία και μπορούσαν να μεταφερθούν άμεσα στους χώρους υγειονομικής ταφής (βλέπε σημεία 28 και 44).

²⁶ Ανακοίνωση από την Επιτροπή προς το Συμβούλιο, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών για το έκτο πρόγραμμα δράσης για το περιβάλλον της Ευρωπαϊκής Κοινότητας (COM(2001) 31 τελικό).

²⁷ Το άρθρο 6, στοιχείο α), της οδηγίας 1999/31/ΕΚ αναφέρει «μειώνοντας την ποσότητα των αποβλήτων ή τους κινδύνους για την υγεία του ανθρώπου ή για το περιβάλλον», ενώ το άρθρο 2, στοιχείο η), αναφέρει «προκειμένου να περιοριστούν ο όγκος ή οι επικίνδυνες ιδιότητές τους, να διευκολυνθεί η διακίνησή τους ή να βελτιωθεί η ανάκτηση χρήσιμων υλών».

ΕΛΛΕΙΨΗ ΠΡΟΤΥΠΩΝ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΓΙΑ ΤΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΛΙΠΑΣΜΑΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΣΕ ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΕ

- 66.** Η ΕΕ συγχρηματοδοτούσε εγκαταστάσεις λιπασματοποίησης και αναερόβιας ζύμωσης και στις οκτώ περιφέρειες του δείγματος. Ωστόσο, κατά την περίοδο του ελέγχου τέσσερις από τις περιφέρειες που ελέγχθηκαν δεν διέθεταν πρότυπα ποιότητας για τα προϊόντα λιπασματοποίησης. Στις τέσσερις υπόλοιπες περιφέρειες, τα επιτρεπτά επίπεδα συγκέντρωσης βαρέων μετάλλων διέφεραν σημαντικά (βλέπε σημείο 52).
- 67.** Το γεγονός ότι πρότυπα ποιότητας για τα προϊόντα λιπασματοποίησης σε εθνικό/περιφερειακό επίπεδο είτε δεν υπήρχαν είτε, εάν υπήρχαν, διέφεραν σημαντικά, παρεμπόδισε την ανάπτυξη αγοράς προϊόντων λιπασματοποίησης, με αποτέλεσμα οι φορείς εκμετάλλευσης των εγκαταστάσεων να αντιμετωπίζουν δυσκολίες στην πώληση των παραγόμενων προϊόντων λιπασματοποίησης. Δεν υπάρχουν πρότυπα ποιότητας των προϊόντων λιπασματοποίησης σε επίπεδο ΕΕ.

ΔΕΝ ΥΠΑΡΧΟΥΝ ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΕΣ ΟΔΗΓΙΕΣ ΤΗΣ ΕΕ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΓΓΥΗΣΗ ΓΙΑ ΤΟ ΚΟΣΤΟΣ ΠΑΥΣΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ

- 68.** Όσον αφορά τη χρηματοοικονομική εγγύηση για την κάλυψη του κόστους παύσης λειτουργίας και μετέπειτα μέριμνας, το Συνέδριο διαπίστωσε ότι υπήρχαν σημαντικές διαφορές στις μεθοδολογίες που εφαρμόστηκαν για τον υπολογισμό του στις έξι περιφέρειες όπου ελέγχθηκαν χώροι υγειονομικής ταφής, με αποτέλεσμα τα ποσά να διαφέρουν σημαντικά για έναν χώρο υγειονομικής ταφής της ίδιας χωρητικότητας. Αυτό σημαίνει ότι ενδέχεται να μην επαρκεί πάντα για την κάλυψη του συνολικού κόστους για περίοδο 30 ετών, όπως απαιτείται δυνάμει της οδηγίας περί υγειονομικής ταφής. Η ΕΕ δεν έχει παράσχει κατευθυντήριες οδηγίες στα κράτη μέλη σχετικά με τον τρόπο εκτίμησης του κόστους παύσης λειτουργίας και μετέπειτα μέριμνας ούτε έχει προαγάγει την ανταλλαγή εμπειριών μεταξύ των κρατών μελών στον εν λόγω τομέα (βλέπε σημεία 33 και 34).

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ

- 69.** Σχεδόν σε όλες τις επιλεγείσες περιφέρειες διαπιστώθηκαν κάποιες βελτιώσεις στη διαχείριση των αποβλήτων, αλλά η αποτελεσματικότητα της χρηματοδότησης διαρθρωτικών μέτρων για υποδομές διαχείρισης αστικών αποβλήτων στη συμβολή της επίτευξης των στόχων της πολιτικής διαχείρισης αποβλήτων της ΕΕ από τα κράτη μέλη παρεμποδίστηκε από την ανεπαρκή εφαρμογή συνοδευτικών μέτρων, καθώς και από αδυναμίες στους κανόνες και τις κατευθυντήριες οδηγίες της ΕΕ. Κατά την αξιολόγηση επιχειρησιακών προγραμμάτων ή έργων για τα οποία ήταν υπεύθυνη, η Επιτροπή δεν ενθάρρυνε την εφαρμογή συνοδευτικών μέτρων. Η επιτυχία των συγχρηματοδοτούμενων υποδομών εξαρτάται από την ύπαρξη αποτελεσματικής χωριστής συλλογής στην πηγή, κάτι που σε πολλές περιπτώσεις δεν συνέβαινε. Μολονότι σε όλες τις περιφέρειες του δείγματος παρατηρήθηκαν βελτιώσεις στη διαχείριση των αποβλήτων, μόλις το 25 % πέτυχε τους στόχους της πολιτικής διαχείρισης αποβλήτων της ΕΕ, κυρίως εκείνες που είχαν θεσπίσει συνοδευτικά μέτρα.

ΕΠΙΔΟΣΕΙΣ ΤΩΝ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΑΣΤΙΚΩΝ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ

- 70.** Οι επιδόσεις των συγχρηματοδοτούμενων υποδομών εξαρτώνταν σε μεγάλο βαθμό από τις στρατηγικές συλλογής αποβλήτων:
- α) οι εγκαταστάσεις διαλογής με στόχο την ανάκτηση απορριμμάτων συσκευασίας που είχαν διαχωριστεί στην πηγή από τα νοικοκυριά είχαν ικανοποιητικές επιδόσεις (βλέπε σημεία 23 έως 24).
 - β) γενικά οι εγκαταστάσεις λιπασματοποίησης και αναερόβιας ζύμωσης που επεξεργάζονται βιοαποικοδομήσιμα απόβλητα που συλλέγονται χωριστά (όταν δεν είχαν μολυνθεί) είχαν καλύτερες επιδόσεις από τις εγκαταστάσεις που επεξεργάζονται αδιαχώριστα απόβλητα, όπου οι επιδόσεις ήταν ανεπαρκείς (βλέπε σημείο 25).
 - γ) οι εγκαταστάσεις μηχανικής-βιολογικής επεξεργασίας που λάμβαναν απόβλητα αδιαχώριστα στην πηγή δεν κατάφεραν γενικά να συνεισφέρουν στην επίτευξη των στόχων της πολιτικής διαχείρισης αποβλήτων της ΕΕ, καθώς η πλειονότητα των αποβλήτων που εισήλθαν στις εγκαταστάσεις απορρίφθηκαν σε χώρους υγειονομικής ταφής (βλέπε σημεία 26 και 27).
- 71.** Τα απόβλητα διατίθεντο είτε μετά από ανεπαρκή επεξεργασία είτε χωρίς καθόλου επεξεργασία σε όλους τους χώρους υγειονομικής ταφής του δείγματος, με αποτέλεσμα υψηλή περιεκτικότητα βιοαποικοδομήσιμης ύλης να καταλήγει σε χώρους υγειονομικής ταφής (βλέπε σημείο 28).

- 72.** Σχεδόν όλες οι υποδομές που ελέγχθηκαν πληρούσαν τις περιβαλλοντικές απαιτήσεις. Ωστόσο, πέντε από τους επτά επιλεγέντες χώρους υγειονομικής ταφής δεν είχαν θεσπίσει επαρκή χρηματοοικονομική εγγύηση για την κάλυψη του κόστους παύσης λειτουργίας και μετέπειτα μέριμνας. Παρατηρήθηκαν σημαντικές διαφορές στη μεθοδολογία που χρησιμοποιούνταν για τον προσδιορισμό του ύψους της απαιτούμενης χρηματοοικονομικής εγγύησης. Στις περισσότερες περιπτώσεις τα ποσά που ορίστηκαν θα ήταν ανεπαρκή για την κάλυψη όλων των σχετικών δαπανών (βλέπε σημεία 29 έως 34).

ΣΥΣΤΑΣΗ 1

- α) Τα κράτη μέλη οφείλουν:
- i) να εστιάσουν στις υποδομές διαχείρισης αποβλήτων που επεξεργάζονται απόβλητα διαχωρισμένα στην πηγή (συμπεριλαμβανομένων βιοαποικοδομήσιμων αποβλήτων όταν αυτό είναι οικονομικά αποδοτικό).
 - ii) να διασφαλίζουν ότι τα αστικά απόβλητα που διατίθενται σε χώρους υγειονομικής ταφής έχουν προηγουμένως υποβληθεί σε επεξεργασία.
 - iii) να μεριμνούν ώστε οι χώροι υγειονομικής ταφής να διαθέτουν επαρκή χρηματοοικονομική εγγύηση για την κάλυψη του κόστους παύσης λειτουργίας και μετέπειτα μέριμνας για περίοδο τουλάχιστον 30 ετών, ο υπολογισμός του οποίου πρέπει να βασίζεται σε κατάλληλη μεθοδολογία.
- β) Η Επιτροπή πρέπει να ορίσει ως προϋπόθεση για τη συνεισφορά της ΕΕ την εφαρμογή των ανωτέρω συστάσεων από τα κράτη μέλη.

ΣΤΟΧΟΙ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ ΤΗΣ ΕΕ ΣΕ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

- 73.** Το Συνέδριο παρατήρησε σημαντικές αδυναμίες όσον αφορά τη διαβίβαση πληροφοριακών στοιχείων εκ μέρους των κρατών μελών σχετικά με την επίτευξη των επιμέρους στόχων της ΕΕ, με αποτέλεσμα η Επιτροπή να μην είναι σε θέση να αξιολογήσει σε όλες τις περιπτώσεις εάν οι επιδόσεις των κρατών μελών ήταν σύμφωνες με τους επιμέρους στόχους της ΕΕ για τα απόβλητα. Η Επιτροπή ελέγχει τη συνέπεια των στοιχείων που λαμβάνει, αλλά δεν αξιολογεί την αξιοπιστία τους και δεν συγκεντρώνει πληροφορίες σχετικά με την επίτευξη των επιμέρους στόχων της ΕΕ σε περιφερειακό επίπεδο (βλέπε σημεία 37 έως 38).
- 74.** Μολονότι σχεδόν σε όλες τις επιλεγείσες περιφέρειες διαπιστώθηκαν ορισμένες βελτιώσεις στη διαχείριση των αποβλήτων:
- α) η κατά κεφαλήν παραγωγή αποβλήτων αυξήθηκε σε έξι από τις οκτώ περιφέρειες του δείγματος, μολονότι η πρόληψη ήταν θεμελιώδης στόχος στην ιεράρχηση των δράσεων της ΕΕ σχετικά με τη διαχείριση των αποβλήτων (βλέπε σημείο 39).
 - β) μόνο στο ένα τέταρτο των περιφερειών του δείγματος διαπιστώθηκε σημαντική αύξηση του ποσοστού χωριστής συλλογής με αποτέλεσμα τη μείωση της εξάρτησης από την υγειονομική ταφή και τη συμβολή στην επίτευξη των επιμέρους στόχων της ΕΕ (βλέπε σημεία 40 έως 42).
 - γ) γενικά τα απόβλητα απορρίπτονταν σε χώρους υγειονομικής ταφής χωρίς να έχουν υποβληθεί σε κατάλληλη επεξεργασία ή και χωρίς καμία επεξεργασία (βλέπε σημείο 44).

ΣΥΣΤΑΣΗ 2

- α) Τα **κράτη μέλη** πρέπει να δημιουργήσουν αξιόπιστες βάσεις δεδομένων διαχείρισης αποβλήτων, ώστε να παρακολουθούν την πρόοδό τους όσον αφορά την επίτευξη των στόχων της πολιτικής διαχείρισης αποβλήτων της ΕΕ και να υποστηρίζουν τη διαβίβαση πληροφοριακών στοιχείων στην Επιτροπή.
- β) Η **Επιτροπή** πρέπει να αξιολογεί την αξιοπιστία των δεδομένων που λαμβάνει από τα κράτη μέλη.
- γ) Η **Επιτροπή**, το **Κοινοβούλιο** και το **Συμβούλιο** πρέπει να εξετάσουν το ενδεχόμενο σύνδεσης της οικονομικής στήριξης της ΕΕ με την επίτευξη των στόχων της πολιτικής διαχείρισης αποβλήτων της ΕΕ.

ΜΕΤΡΑ ΠΟΥ ΘΕΣΠΙΣΤΗΚΑΝ ΓΙΑ ΤΗ ΜΕΓΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ ΤΗΣ ΕΕ

- 75.** Η αποτελεσματικότητα της χρηματοδότησης της ΕΕ δεν ήταν η μέγιστη λόγω της ανεπαρκούς εφαρμογής συνοδευτικών μέτρων.
- 76.** Η ανάπτυξη ενημερωτικών, διοικητικών και οικονομικών συνοδευτικών μέτρων διέφερε σημαντικά μεταξύ των περιφερειών του δείγματος:
- α) Το υψηλό επίπεδο ευαισθητοποίησης και η προθυμία του κοινού να συμμετάσχει σε προγράμματα διαχείρισης αποβλήτων φαίνεται ότι αποτέλεσαν σημαντικούς παράγοντες για την επιτυχία των υποδομών διαχείρισης αποβλήτων, ιδίως όσον αφορά τον διαχωρισμό των αποβλήτων στην πηγή από τα νοικοκυριά. Σε καμία από τις περιφέρειες του δείγματος οι αρμόδιες αρχές δεν στάθμισαν τα αποτελέσματα των ενημερωτικών μέτρων που είχαν εφαρμόσει (βλέπε σημεία 47 έως 48).
 - β) Μόνον οι περιφέρειες που είχαν υλοποιήσει τη χωριστή συλλογή των βιοαποικοδομήσιμων αποβλήτων στην πηγή συνέβαλαν στην επίτευξη των σχετικών επιμέρους στόχων εκτροπής της ΕΕ (βλέπε σημεία 50 έως 51).
 - γ) Τέσσερις από τις οκτώ περιφέρειες του δείγματος δεν διέθεταν κανένα πρότυπο ποιότητας για τα προϊόντα λιπασματοποίησης και στις υπόλοιπες τέσσερις περιφέρειες το αποδεκτό όριο συγκέντρωσης βαρέων μετάλλων διέφερε σημαντικά, με αποτέλεσμα την ανεπαρκή ανάπτυξη αγοράς για τα προϊόντα λιπασματοποίησης που παράγονταν από τις εγκαταστάσεις λιπασματοποίησης και αναερόβιας ζύμωσης του δείγματος (βλέπε σημείο 52).
 - δ) Απεδείχθη ότι η εφαρμογή οικονομικών μέσων μέσω τελών ή φόρων διάθεσης αποβλήτων είχε σημαντικό αντίκτυπο στις επιδόσεις των έργων και των περιφερειών όσον αφορά τη διαχείριση των αποβλήτων (βλέπε σημεία 53 έως 54).
 - ε) Η Επιτροπή δεν ενθάρρυνε την εφαρμογή συνοδευτικών μέτρων, ιδίως της αρχής «ο ρυπαίνων πληρώνει», καθώς δεν διαπιστώθηκε ότι εφαρμόστηκαν διαφοροποιημένα ποσοστά ενίσχυσης στα έργα του δείγματος (βλέπε σημεία 55 έως 60).

ΣΥΣΤΑΣΗ 3

- α) Τα κράτη μέλη οφείλουν:
- i) να δίνουν μεγαλύτερη έμφαση στην ενίσχυση της ευαισθητοποίησης του κοινού και της συμμετοχής του σε προγράμματα διαχείρισης αποβλήτων, ιδίως όσον αφορά τον διαχωρισμό των αποβλήτων στην πηγή από τα νοικοκυριά. Τα αποτελέσματα που επιτυγχάνονται από εκστρατείες ευαισθητοποίησης και από εκπαιδευτικές στρατηγικές πρέπει να υπόκεινται σε συστηματικές μετρήσεις·
 - ii) να εστιάσουν στην εφαρμογή της χωριστής συλλογής, συμπεριλαμβανομένων βιοαποικοδομήσιμων αποβλήτων όταν αυτό είναι οικονομικά αποδοτικό, με στόχο τη μεγιστοποίηση των επιδόσεων των υποδομών διαχείρισης αποβλήτων και την πρόοδο προς την επίτευξη των στόχων της πολιτικής διαχείρισης αποβλήτων της ΕΕ·
 - iii) να καθιερώσουν οικονομικά μέσα στη διαχείριση των αποβλήτων για την προώθηση της πρόληψης και της ανακύκλωσης των αποβλήτων, και συγκεκριμένα μέσω ενός φόρου διάθεσης αποβλήτων, προγραμμάτων πληρωμής κατά την απόρριψη και άλλων κινήτρων στα τέλη που καταβάλλουν τα νοικοκυριά.
- β) Η Επιτροπή οφείλει:
- i) να ορίσει ως προϋπόθεση για τη συνεισφορά της ΕΕ την υλοποίηση των ανωτέρω συστάσεων από τα κράτη μέλη·
 - ii) όσον αφορά την αρχή «ο ρυπαίνων πληρώνει», κατά την έγκριση επιχειρησιακών προγραμμάτων, να απαιτεί από τα κράτη μέλη την εφαρμογή μειωμένων ποσοστών ενίσχυσης όταν τα τέλη διαχείρισης αποβλήτων που επιβαρύνουν τα νοικοκυριά δεν καλύπτουν το λειτουργικό κόστος και ένα μεγάλο μέρος του κόστους από τη μείωση της αξίας της διαχείρισης των αστικών αποβλήτων. Η Επιτροπή πρέπει να εφαρμόζει η ίδια την ανωτέρω αρχή κατά την έγκριση μεγάλων έργων.

77. Βελτιώσεις στο κανονιστικό πλαίσιο της ΕΕ και στις κατευθυντήριες οδηγίες της ΕΕ μπορούν να συνεισφέρουν στη μεγιστοποίηση της αποτελεσματικότητας της χρηματοδότησης διαρθρωτικών μέτρων για υποδομές διαχείρισης αστικών αποβλήτων. Το Συνέδριο διαπίστωσε:

- α) ότι οι επιμέρους στόχοι των οδηγιών της ΕΕ δεν επικεντρώνονται στην πρόληψη των αποβλήτων, μολονότι η πρόληψη είναι η πρώτη επιλογή διαχείρισης σύμφωνα με την οδηγία περί αποβλήτων (βλέπε σημεία 62 έως 63).
- β) ότι η έννοια της επεξεργασίας πριν από τη διάθεση δεν είναι σαφής, με αποτέλεσμα την ύπαρξη διαφορετικών στρατηγικών σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο (βλέπε σημεία 64 έως 65).
- γ) έλλειψη προτύπων ποιότητας για τα προϊόντα λιπασματοποίησης σε επίπεδο ΕΕ, παρά την απουσία ή ασυνέπεια των προτύπων που διατίθενται σε επίπεδο κρατών μελών, η οποία παρεμπόδισε την ανάπτυξη μιας αγοράς για τα προϊόντα λιπασματοποίησης (βλέπε σημεία 66 και 67).
- δ) έλλειψη καθοδήγησης σχετικά με τη μεθοδολογία που πρέπει να χρησιμοποιείται για την αξιολόγηση του κόστους παύσης λειτουργίας και μετέπειτα μέριμνας των χώρων υγειονομικής ταφής (σημείο 68).

ΣΥΣΤΑΣΗ 4

Η Επιτροπή οφείλει:

- α) να προτείνει επιμέρους στόχους πρόληψης των αποβλήτων σύμφωνα με την πυραμίδα ιεράρχησης των αποβλήτων της ΕΕ.
- β) να αποσαφηνίσει την έννοια της επεξεργασίας πριν από τη διάθεση που περιλαμβάνεται στην οδηγία περί υγειονομικής ταφής, προκειμένου να διασφαλιστεί μια συνεκτική προσέγγιση από τα κράτη μέλη.
- γ) να εξετάσει τη δυνατότητα ανάπτυξης προτύπων ποιότητας για τα προϊόντα λιπασματοποίησης σε επίπεδο ΕΕ από κοινού με τα κράτη μέλη για την ενθάρρυνση της ανάπτυξης αγοράς προϊόντων λιπασματοποίησης.
- δ) να παράσχει κατάλληλη καθοδήγηση και να διαδώσει τις βέλτιστες πρακτικές σχετικά με τη μεθοδολογία που πρέπει να χρησιμοποιείται για την εκτίμηση του κόστους παύσης λειτουργίας και μετέπειτα μέριμνας των χώρων υγειονομικής ταφής που πρέπει να καλύπτεται από τη χρηματοοικονομική εγγύηση.

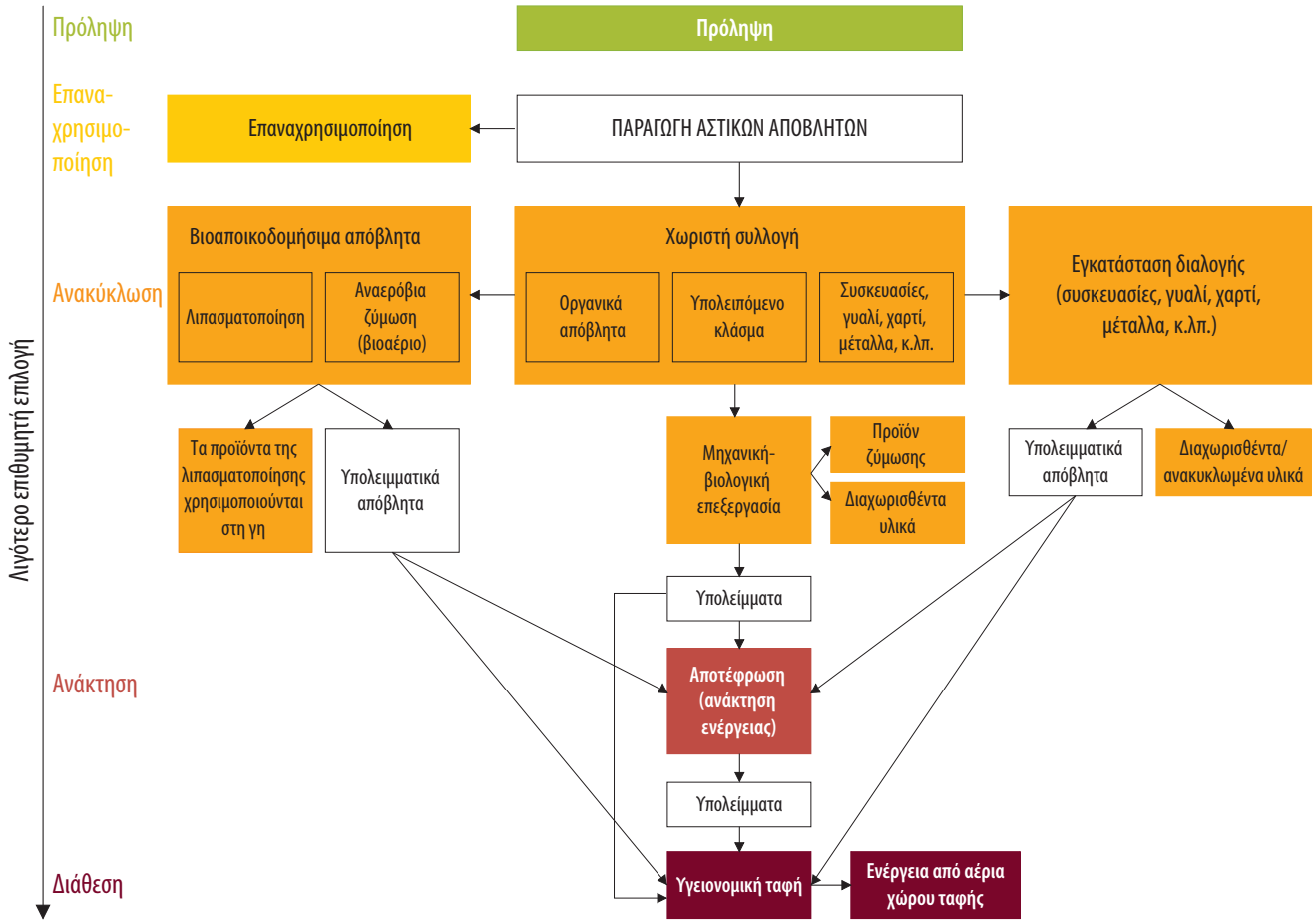
Η παρούσα έκθεση εγκρίθηκε από το Τμήμα ΙΙ, του οποίου προεδρεύει ο κύριος Harald NOACK, Μέλος του Ελεγκτικού Συνεδρίου, στο Λουξεμβούργο, κατά τη συνεδρίασή του της 24ης Οκτωβρίου 2012.

Για το Ελεγκτικό Συνέδριο

Vítor Manuel da SILVA CALDEIRA
Πρόεδρος

ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΗΓΗ ΤΩΝ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ ΕΩΣ ΤΗΝ ΤΕΛΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ

Συμπληρωματικές σημειώσεις για το γράφημα

Σύμφωνα με την οδηγία περί αποβλήτων,

Πρόληψη: μέτρα τα οποία λαμβάνονται προτού μία ουσία, ένα υλικό ή ένα προϊόν καταστούν απόβλητα, και τα οποία μειώνουν: την ποσότητα των αποβλήτων, τις αρνητικές επιπτώσεις των παραγόμενων αποβλήτων στο περιβάλλον και την ανθρώπινη υγεία ή την περιεκτικότητα των υλικών και προϊόντων σε επικίνδυνες ουσίες.

Επαναχρησιμοποίηση: κάθε εργασία με την οποία προϊόντα ή συστατικά στοιχεία που δεν είναι απόβλητα χρησιμοποιούνται εκ νέου για τον ίδιο σκοπό για τον οποίο σχεδιάστηκαν.

Ανακύκλωση: οιαδήποτε εργασία ανάκτησης με την οποία τα απόβλητα μετατρέπονται εκ νέου σε προϊόντα, υλικά ή ουσίες που προορίζονται είτε να εξυπηρετήσουν και πάλι τον αρχικό τους σκοπό είτε άλλους σκοπούς. Περιλαμβάνει την επανεπεξεργασία οργανικών υλικών αλλά όχι την ανάκτηση ενέργειας και την επανεπεξεργασία σε υλικά που πρόκειται να χρησιμοποιηθούν ως καύσιμα ή σε εργασίες επίχωσης.

Ανάκτηση: οιαδήποτε εργασία της οποίας το κύριο αποτέλεσμα είναι ότι απόβλητα εξυπηρετούν έναν χρήσιμο σκοπό αντικαθιστώντας άλλα υλικά τα οποία, υπό άλλες συνθήκες, θα έπρεπε να χρησιμοποιηθούν για την πραγματοποίηση συγκεκριμένης λειτουργίας, ή ότι απόβλητα υφίστανται προετοιμασία για την πραγματοποίηση αυτής της λειτουργίας, είτε στην εγκατάσταση είτε στο γενικότερο πλαίσιο της οικονομίας.

Διάθεση: οιαδήποτε εργασία η οποία δεν συνιστά ανάκτηση, ακόμη και στην περίπτωση που η εργασία έχει ως δευτερογενή συνέπεια την ανάκτηση ουσιών ή ενέργειας.

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΩΝ ΜΕΤΡΩΝ ΠΡΟΟΡΙΖΟΜΕΝΗ ΓΙΑ ΕΡΓΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ 2000-2006					
Κράτος μέλος	ΤΣ (αστικά και βιομηχανικά απόβλητα)	ΤΣ (περιβάλλον σε σχέση με τα απόβλητα)	ΕΤΠΑ	ΣΥΝΟΛΟ	% επί του συνόλου
Ισπανία	1 393 087 080	75 120 816	220 099 852	1 688 307 748	36,78
Ελλάδα	365 649 728	0	297 647 168	663 296 896	14,45
Πορτογαλία	385 910 757	8 908 090	51 652 744	446 471 591	9,73
Ιταλία	0	0	313 677 576	313 677 576	6,83
Ουγγαρία	176 848 871	27 958 830	15 167 782	219 975 483	4,79
Γερμανία	0	0	197 557 502	197 557 502	4,30
Πολωνία	74 031 202	29 438 760	91 424 570	194 894 532	4,25
Λιθουανία	90 372 374	16 563 950	1 446 008	108 382 332	2,36
Ρουμανία	0	107 489 325	0	107 489 325	2,34
Γαλλία	0	0	103 931 777	103 931 777	2,26
Ιρλανδία	6 903 275	0	80 617 000	87 520 275	1,91
Σλοβενία	62 572 651	20 331 730	0	82 904 381	1,81
Τσεχική Δημοκρατία	47 345 000	0	16 328 485	63 673 485	1,39
Λετονία	32 405 111	22 928 732	7 538 163	62 872 006	1,37
Διασυνοριακή συνεργασία της ΕΕ	0	0	56 691 788	56 691 788	1,24
Βουλγαρία	0	51 800 193	0	51 800 193	1,13
Κύπρος	0	28 722 415	0	28 722 415	0,63
Εσθονία	23 096 673	0	2 389 009	25 485 682	0,56
Σλοβακία	0	0	22 870 561	22 870 561	0,50
Ηνωμένο Βασίλειο	0	0	16 864 095	16 864 095	0,37
Μάλτα	11 723 250	0	3 166 065	14 889 315	0,32
Διαπεριφερειακή συνεργασία της ΕΕ	0	0	13 985 683	13 985 683	0,30
Φινλανδία	0	0	6 222 300	6 222 300	0,14
Βέλγιο	0	0	5 706 707	5 706 707	0,12
Κάτω Χώρες	0	0	5 680 360	5 680 360	0,12
Δανία	0	0	0	0	0
Λουξεμβούργο	0	0	0	0	0
Αυστρία	0	0	0	0	0
Σουηδία	0	0	0	0	0
ΣΥΝΟΛΟ ΕΕ	2 669 945 972	389 262 841	1 530 665 195	4 589 874 008	100,00

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ 2007-2013		
Κράτος μέλος	Προβλεπόμενο ποσό από την ΕΕ	% επί του συνόλου
Πολωνία	1 311 253 636	21,01
Ρουμανία	792 840 872	12,71
Τσεχική Δημοκρατία	520 258 572	8,34
Ισπανία	462 015 554	7,40
Ελλάδα	432 176 450	6,93
Σλοβακία	368 600 000	5,91
Ουγγαρία	366 500 000	5,87
Ιταλία	338 072 531	5,42
Βουλγαρία	300 521 138	4,82
Λιθουανία	278 995 046	4,47
Πορτογαλία	224 088 076	3,59
Σλοβενία	205 568 426	3,29
Γαλλία	134 470 000	2,16
Λετονία	129 500 000	2,08
Κύπρος	125 495 000	2,01
Εσθονία	70 302 813	1,13
Μάλτα	55 250 000	0,89
Γερμανία	47 745 110	0,77
Διασυνοριακή συνεργασία της ΕΕ	47 890 793	0,77
Ηνωμένο Βασίλειο	20 230 668	0,32
Ιρλανδία	3 000 000	0,05
Βέλγιο	2 382 219	0,04
Κάτω Χώρες	2 667 500	0,04
ΣΥΝΟΛΟ	6 239 824 404	100,00

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΩΝ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΠΟΥ ΕΠΕΛΕΓΗΣΑΝ ΓΙΑ ΕΛΕΓΧΟ

Περιφέρεια (Κράτος μέλος)	Τίτλος έργου	Είδος υποδομής διαχείρισης αποβλήτων	Ταμείο ΕΕ
Καταλονία (Ισπανία)	Εγκατάσταση μηχανικής-βιολογικής επεξεργασίας (Sant Adrià de Besòs)	Μηχανική-βιολογική επεξεργασία	Ταμείο Συνοχής
Καταλονία (Ισπανία)	Κατασκευή και προσαρμογή υποδομών διαχείρισης αστικών αποβλήτων στην Καταλονία (Έργο 17 — Διεύρυνση και προσαρμογή του χώρου υγειονομικής ταφής στο Alt Empordà)	Χώρος υγειονομικής ταφής	Ταμείο Συνοχής
Καταλονία (Ισπανία)	Κατασκευή και προσαρμογή υποδομών διαχείρισης αστικών αποβλήτων στην Καταλονία (Έργο 18 — Εγκατάσταση λιπασματοποίησης Gironés)	Εγκατάσταση λιπασματοποίησης	Ταμείο Συνοχής
Σαρδηνία (Ιταλία)	Εγκατάσταση παραγωγής ποιοτικών προϊόντων λιπασματοποίησης (Serramanza)	Εγκατάσταση λιπασματοποίησης	ΕΤΠΑ (ΕΠ Σαρδηνία)
Σαρδηνία (Ιταλία)	Εγκατάσταση αναερόβιας ζύμωσης (Villacidro)	Μηχανική-βιολογική επεξεργασία	ΕΤΠΑ (ΕΠ Σαρδηνία)
Σαρδηνία (Ιταλία)	Εγκατάσταση επιλογής, σταθεροποίησης και παραγωγής καυσίμων προερχόμενων από απορρίμματα (Olbia)	Μηχανική-βιολογική επεξεργασία	ΕΤΠΑ (ΕΠ Σαρδηνία)
Απουλία (Ιταλία)	Εγκατάσταση βιοσταθεροποίησης και λιπασματοποίησης στη Cerignola	Μηχανική-βιολογική επεξεργασία	ΕΤΠΑ (ΕΠ Απουλία)
Απουλία (Ιταλία)	Χώρος υγειονομικής ταφής (Cavallino)	Χώρος υγειονομικής ταφής	ΕΤΠΑ (ΕΠ Απουλία)
Απουλία (Ιταλία)	Εγκατάσταση βιοσταθεροποίησης (Cavallino)	Μηχανική-βιολογική επεξεργασία	ΕΤΠΑ (ΕΠ Απουλία)
Απουλία (Ιταλία)	Προστασία και αποκατάσταση του περιβάλλοντος μέσω της ανάπτυξης του κύκλου διαχείρισης αστικών αποβλήτων (Brindisi)	Δεν βρισκόταν σε λειτουργία κατά την περίοδο του ελέγχου	ΕΤΠΑ (ΕΠ Απουλία)
Ανδαλουσία (Ισπανία)	Εγκατάσταση ανάκτησης συσκευασιών και απορριμμάτων συσκευασίας στο ενοποιημένο κέντρο επεξεργασίας στερεών αστικών αποβλήτων Monte Marta-Cónica (Sevilla)	Εγκατάσταση διαλογής	Ταμείο Συνοχής
Ανδαλουσία (Ισπανία)	Εγκατάσταση ανάκτησης και λιπασματοποίησης (Linares)	Μηχανική-βιολογική επεξεργασία	Ταμείο Συνοχής
Ανδαλουσία (Ισπανία)	Διαμόρφωση, παύση λειτουργίας και κατασκευή νέας μονάδας σε χώρο υγειονομικής ταφής για τη διάθεση στερεών αστικών αποβλήτων, Guadiel (Linares)	Χώρος υγειονομικής ταφής	Ταμείο Συνοχής
LVT (Πορτογαλία)	Εγκατάσταση διαλογής, Resitejo	Εγκατάσταση διαλογής	ΕΤΠΑ (ΕΠ LVT)
LVT (Πορτογαλία)	Κατασκευή εγκατάστασης ανάκτησης οργανικής ύλης (Varolsul)	Εγκατάσταση αναερόβιας ζύμωσης	Ταμείο Συνοχής
Norte (Πορτογαλία)	Σύστημα πολλαπλών δήμων για την ανάκτηση και επεξεργασία στερεών αστικών αποβλήτων (Vale do Douro Sul, Residouro)	Εγκατάσταση διαλογής	ΕΤΠΑ (ΕΠ Norte)
Norte (Πορτογαλία)	Σύστημα πολλαπλών δήμων για την ανάκτηση και επεξεργασία στερεών αστικών αποβλήτων (Vale do Douro Sul, Residouro)	Χώρος υγειονομικής ταφής	ΕΤΠΑ (ΕΠ Norte)
Norte (Πορτογαλία)	Περιβαλλοντική αποκατάσταση της εγκατάστασης για την επεξεργασία των στερεών αστικών αποβλήτων (Vale do Ave)	Εγκατάσταση λιπασματοποίησης	ΕΤΠΑ (ΕΠ Norte)

Περιφέρεια (Κράτος μέλος)	Τίτλος έργου	Είδος υποδομής διαχείρισης αποβλήτων	Ταμείο ΕΕ
Norte (Πορτογαλία)	Ολοκληρωμένη διαχείριση στερεών αποβλήτων από LIPOR — Εγκατάσταση ανάκτησης οργανικής ύλης	Εγκατάσταση λιπασματοποίησης	Ταμείο Συνοχής
Norte (Πορτογαλία)	Σύστημα πολλαπλών δήμων για την ανάκτηση και επεξεργασία στερεών αστικών αποβλήτων (Baixo Tâmega)	Εγκατάσταση διαλογής	Ταμείο Συνοχής
Norte (Πορτογαλία)	Σύστημα πολλαπλών δήμων για την ανάκτηση και επεξεργασία στερεών αστικών αποβλήτων (Baixo Tâmega)	Χώρος υγειονομικής ταφής	Ταμείο Συνοχής
Nord-Est (Ρουμανία)	Πρόγραμμα διαχείρισης αποβλήτων Piatra Neamt	Εγκατάσταση λιπασματοποίησης	Ταμείο Συνοχής (πρώην ISPA)
Nord-Est (Ρουμανία)	Πρόγραμμα διαχείρισης αποβλήτων Piatra Neamt	Εγκατάσταση διαλογής	Ταμείο Συνοχής (πρώην ISPA)
Nord-Est (Ρουμανία)	Πρόγραμμα διαχείρισης αποβλήτων Piatra Neamt	Χώρος υγειονομικής ταφής	Ταμείο Συνοχής (πρώην ISPA)
Sud-Vest (Ρουμανία)	Ολοκληρωμένο σύστημα διαχείρισης αστικών αποβλήτων (Râmnicu Vâlcea)	Εγκατάσταση λιπασματοποίησης	Ταμείο Συνοχής (πρώην ISPA)
Sud-Vest (Ρουμανία)	Ολοκληρωμένο σύστημα διαχείρισης αστικών αποβλήτων (Râmnicu Vâlcea)	Χώρος υγειονομικής ταφής	Ταμείο Συνοχής (πρώην ISPA)
Συμπληρωματικά επιχειρησιακά προγράμματα του ΕΤΠΑ για τα οποία δεν ελέγχθηκαν υποδομές			
Καταλονία (Ισπανία)	Ενιαίο έγγραφο προγραμματισμού Καταλονία 2000-2006		
Ανδαλουσία (Ισπανία)	Επιχειρησιακό πρόγραμμα Ανδαλουσία 2000-2006		
Καστίλη-Λα Μάντσα (Ισπανία)	Επιχειρησιακό πρόγραμμα Castilla-la Mancha 2000-2006		
Κοινότητα Μαδρίτης (Ισπανία)	Ενιαίο έγγραφο προγραμματισμού Comunidad de Madrid 2000-2006		
Μαδέρα (Πορτογαλία)	Επιχειρησιακό πρόγραμμα Madeira 2000-2006		
Σικελία (Ιταλία)	Επιχειρησιακό πρόγραμμα Sicilia 2000-2006		

Πηγή: Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο.

ΠΟΣΟΣΤΑ ΧΟΡΗΓΗΘΕΙΣΑΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΣΕ ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΜΕ ΤΑ ΠΟΣΟΣΤΑ ΠΟΥ ΛΑΜΒΑΝΟΥΝ ΥΠΟΨΗ ΤΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΚΑΛΥΨΗΣ ΤΩΝ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ ΤΩΝ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΩΝ

Υποδομή	Συνολική κάλυψη κόστους από τέλη	Κάλυψη λειτουργικού κόστους από τέλη	Εφαρμοσθέν ποσοστό ενίσχυσης	Προτεινόμενα ποσοστά ενίσχυσης που πρέπει να εφαρμόζονται ³	Έτος αναφοράς
ES-CA1	40 %	42 %	80 %	50 %	2010
ES-CA2	56 %	59 %	80 %	50 %	2010
ES-CA3	76 %	80 %	80 %	50 %	2010
IT-SA1	78 %	84 %	50 %	40 %	2009
IT-SA2	77 %	83 %	50 %	40 %	2009
IT-SA3	78 %	84 %	50 %	40 %	2009
IT-PU1	96 %	100 %	50 %	40 %	2009
IT-PU2 και 3	85 %	91 %	50 %	40 %	2009
IT-PU4	ά.α.: Το έργο δεν βρισκόταν σε λειτουργία κατά την περίοδο της επίσκεψης ελέγχου.				
ES-AN1	ά.α.: Το λειτουργικό κόστος και το κόστος από τη μείωση της αξίας της εγκατάστασης διαλογής καλύπτονται από εταιρείες που έχουν εισαγάγει τη συσκευασία στην αγορά.				
ES-AN2 και 3	83 %	88 %	80 %	50 %	2009
PT-LVT1	55 %	66 %	75 %	50 %	2010
PT-LVT2 ¹	0 %	0 %	50 %	50 %	2010
PT-NO1 και 2	27 %	33 %	75 %	50 %	2010
PT-NO3	73 %	88 %	75 %	50 %	2010
PT-NO4	68 %	82 %	50 %	50 %	2010
PT-NO5 και 6	24 %	29 %	85 %	50 %	2010
RO-PN1, 2 και 3	Δεν υπάρχουν πληροφορίες	73 %	75 %	50 %	2010
RO-RV1 και 2	Δεν υπάρχουν πληροφορίες	89 % ²	75 %	50 %	2010

¹ Πληροφορίες διατέθηκαν στο Συνέδριο μόνο για δύο από τους τρεις δήμους για τους οποίους ζητήθηκαν.

² Δεν συμπεριλαμβάνεται το λειτουργικό κόστος του χώρου υγειονομικής ταφής και της εγκατάστασης λιπασματοποίησης.

³ Βάσει του τεχνικού εγγράφου 1 — Εφαρμογή της αρχής «ο ρυπαίνων πληρώνει» — Διαφοροποίηση των ποσοστών κοινοτικής ενίσχυσης για τα διαρθρωτικά ταμεία, το Ταμείο Συνοχής και τις υπηρεσίες υποδομών ISPA (6.12.1999). Το εν λόγω τεχνικό έγγραφο προτείνει ποσοστά ενίσχυσης που πρέπει να εφαρμόζονται.

Πηγή: Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο, βάσει δεδομένων που διατίθενται από την Επιτροπή και σε επίπεδο κρατών μελών.

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

ΣΥΝΟΨΗ

III.

Στο πλαίσιο έργων που συγχρηματοδοτούνται από την πολιτική συνοχής, η Επιτροπή δεν διέθετε την εξουσία να ελέγχει την καταλληλότητα και να αξιολογεί ουσιαστικά τα προγράμματα διαχείρισης αποβλήτων ή να επιβάλλει την εφαρμογή συνοδευτικών μέτρων.

Όταν εγκρίθηκαν τα έργα και κατά τη διάρκεια της εφαρμογής τους, η χωριστή συλλογή δεν αποτελούσε νομική απαίτηση της ΕΕ.

Η Επιτροπή έχει προτείνει εκ των προτέρων όρους για την πολιτική συνοχής της περιόδου 2014-2020.

III. α)

Η Επιτροπή αναγνωρίζει ότι τα θέματα που αφορούν την έννοια των δαπανών επεξεργασίας και παύσης λειτουργίας και μετέπειτα μέριμνας είναι συστημικά ζητήματα που απαιτούν μια σφαιρική προσέγγιση, για τα οποία θα αναπτυχθεί περαιτέρω η νομολογία και θα υπάρξουν αντίστοιχα συζητήσεις τεχνικού χαρακτήρα.

Σύμφωνα με τον Χάρτη Πορείας για μια αποδοτική, από πλευράς πόρων, Ευρώπη (COM(2011) 571 τελικό), η Επιτροπή θα επεξεργαστεί πολιτική που αποσκοπεί στην ελαχιστοποίηση της υγειονομικής ταφής αποβλήτων, με παράλληλη αύξηση των ποσοστών ανακύκλωσης. Για τον σκοπό αυτό, καθοριστική σημασία για την επιτυχία θεωρείται ότι θα έχει η εφαρμογή οικονομικών μέτρων, όπως ο φόρος υγειονομικής ταφής, τα προγράμματα πληρωμής κατά την απόρριψη σε σχέση με τη χωριστή συλλογή αποβλήτων.

III. β)

Το διάστημα μετά τη διενέργεια του ελέγχου του Συνεδρίου υπήρξαν βελτιώσεις στη συλλογή και αξιολόγηση των δεδομένων για τα απόβλητα.

Όσον αφορά τα αστικά απόβλητα, η Επιτροπή έχει θεσπίσει από το 1995 σύστημα συλλογής και επεξεργασίας δεδομένων σε εθνικό επίπεδο σε εθελοντική βάση και εφαρμόζει ποιοτικό πλαίσιο για τις επίσημες στατιστικές. Η Επιτροπή έχει θέσει σε εφαρμογή ένα εθελοντικό σύστημα για την παραγωγή στατιστικών σε περιφερειακό επίπεδο από το 2010.

Κατά την εξετασθείσα από το Συνέδριο περίοδο (2000-2009), η κατά κεφαλή παραγωγή αστικών αποβλήτων αυξήθηκε σε 16 κράτη μέλη, μειώθηκε σε 9 και παρέμεινε αμετάβλητη σε 2 κράτη μέλη.

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

III. γ)

Όσον αφορά τη διαχείριση αποβλήτων, ένα κριτήριο των εκ των προτέρων όρων που προτάθηκαν για την περίοδο 2014-2020 επιβάλλει στα κράτη μέλη να υποβάλουν προγράμματα διαχείρισης αποβλήτων σύμφωνα με τις απαιτήσεις της οδηγίας-πλαisiού για τα απόβλητα του 2008, έτσι ώστε τα κράτη μέλη να μην μπορούν πλέον να υποβάλουν ατελείς εκθέσεις και ταυτόχρονα να επωφελούνται από διαρθρωτικά μέτρα.

IV. α)

Ο προταθείς από την Επιτροπή κανονισμός με τις κοινές διατάξεις για την περίοδο προγραμματισμού 2014-2020 περιέχει εκ των προτέρων όρο που συνδέεται με τις διατάξεις της οδηγίας-πλαisiού για τα απόβλητα¹.

IV. β)

Η Επιτροπή υποστηρίζει αυτή τη σύσταση και ενθαρρύνει τα κράτη μέλη να δημιουργήσουν δημόσιες βάσεις δεδομένων για τη διαχείριση αποβλήτων. Η πρόταση της Επιτροπής για ένα ενιαίο σύστημα πληροφοριών για το περιβάλλον (ΕΣΣΠ)² παρέχει το σχετικό πλαίσιο.

IV. γ)

Η χωριστή συλλογή θα αποτελέσει νομική υποχρέωση για ορισμένες ροές αποβλήτων (με εξαίρεση τα βιοαποδομήσιμα απόβλητα), από το 2015 και μετά.

Σύμφωνα με τον Χάρτη Πορείας για μια αποδοτική, από πλευράς πόρων, Ευρώπη (COM(2011) 571 τελικό), η Επιτροπή θα επεξεργαστεί πολιτική που αποσκοπεί στην ελαχιστοποίηση της υγειονομικής ταφής αποβλήτων με παράλληλη αύξηση των ποσοστών ανακύκλωσης. Για τον σκοπό αυτό, καθοριστική σημασία για την επιτυχία θεωρείται ότι θα έχει η εφαρμογή οικονομικών μέτρων, όπως ο φόρος υγειονομικής ταφής, τα προγράμματα πληρωμής κατά την απόρριψη σε σχέση με τη χωριστή συλλογή αποβλήτων.

Η Επιτροπή έχει προτείνει εκ των προτέρων όρο για την πολιτική συνοχής της περιόδου 2014-2020. Όσον αφορά τη διαχείριση αποβλήτων, ένα κριτήριο των εκ των προτέρων όρων για τα απόβλητα επιβάλλει στα κράτη μέλη να θεσπίσουν προγράμματα πρόληψης αποβλήτων, όπως απαιτεί το άρθρο 29 της οδηγίας-πλαisiού για τα απόβλητα του 2008.

¹ COM(2011) 615 τελικό/2 της 6ης Δεκεμβρίου 2011, όπως τροποποιήθηκε τη 14η Μαρτίου 2012 και την 11η Σεπτεμβρίου 2012.

² <http://ec.europa.eu/environment/seis/>

Όσον αφορά τα έργα που παράγουν έσοδα, η Επιτροπή εφαρμόζει την αρχή «ο ρυπαίνων πληρώνει» και μειωμένα ποσοστά ενίσχυσης, εφαρμόζοντας μια σφαιρική προσέγγιση που λαμβάνει υπόψη την προσιτότητα και την αποτελεσματικότητα.

IV. δ)

Η υφιστάμενη οδηγία-πλαίσιο 2008/98/ΕΚ για τα απόβλητα ορίζει νομικά δεσμευτικές απαιτήσεις σε σχέση με την ιεράρχηση της διαχείρισης των αποβλήτων, τη χωριστή συλλογή, τους στόχους ανακύκλωσης, τα προγράμματα διαχείρισης αποβλήτων και προγράμματα πρόληψης αποβλήτων.

Τον Ιούνιο του 2012, η Επιτροπή δημοσίευσε κατευθυντήριες γραμμές για τις βασικές απαιτήσεις της εν λόγω οδηγίας³.

Η προγραμματισθείσα για το 2014 αναθεώρηση της οδηγίας-πλαisiού για τα απόβλητα θα πρέπει να εστιάζεται στους στόχους πρόληψης αποβλήτων για το 2020, καθώς και στην αναθεώρηση των στόχων ανακύκλωσης του 2020. Αυτό θα συνδέεται με την αναθεώρηση των στόχων της εκτροπής βιοαποδομήσιμων αποβλήτων στην οδηγία περί υγειονομικής ταφής, ώστε να αποτραπεί η υγειονομική ταφή ανακυκλώσιμων αποβλήτων, που αποτελεί επίσης απαίτηση για το 2014.

Η Επιτροπή μελετά τη δυνατότητα καθορισμού κριτηρίων για τον αποχαρακτηρισμό βιοαποδομήσιμων αποβλήτων. Αυτό θα πρέπει να στηρίζει την παραγωγή προϊόντων λιπαματοποίησης εγκεκριμένης ποιότητας.

³ http://ec.europa.eu/environment/waste/framework/pdf/guidance_doc.pdf

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

7.

Σε σύγκριση με την οδηγία-πλαίσιο για τα απόβλητα του 1975, η οδηγία-πλαίσιο για τα απόβλητα του 2008 ενισχύει την ιεράρχηση των αποβλήτων και την αρχή «ο ρυπαίνων πληρώνει».

Κοινή απάντηση της Επιτροπής στις παρατηρήσεις 10 και 11

Υπάρχουν δύο κύρια είδη χρηματοδότησης της ΕΕ: κεφάλαια που υπόκεινται σε κεντρική και απευθείας διαχείριση από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, π.χ. για την έρευνα, και κεφάλαια που υπόκεινται σε επιμερισμένη διαχείριση μεταξύ της ΕΕ και των κρατών μελών, π.χ. τα διαρθρωτικά ταμεία και το Ταμείο Συνοχής. Όσον αφορά τα κεφάλαια «επιμερισμένης διαχείρισης», τα κράτη μέλη εφαρμόζουν προγράμματα σε εθνικό επίπεδο. Στη συνέχεια, τα κράτη μέλη κατανέμουν αυτά τα κεφάλαια στους τελικούς αποδέκτες (π.χ. εταιρείες, γεωργοί, δήμοι κλπ.). Το κράτος μέλος έχει την πρωταρχική ευθύνη να θεσπίζει σύστημα διαχείρισης και ελέγχου που τηρεί τις απαιτήσεις των κανονισμών, διασφαλίζοντας την αποτελεσματική λειτουργία του εν λόγω συστήματος και, επίσης, μέσω της πρόληψης, ανίχνευσης και διόρθωσης παρατυπιών. Η Επιτροπή ασκεί εποπτικό ρόλο, ελέγχοντας αν οι ρυθμίσεις που διέπουν το σύστημα διαχείρισης και ελέγχου είναι συμβατές, επαληθεύοντας την αποτελεσματική λειτουργία του εν λόγω συστήματος και επιβάλλοντας δημοσιονομικές διορθώσεις, όταν αυτό είναι απαραίτητο.

Τα κράτη μέλη έχουν στη συνέχεια την πρωταρχική ευθύνη της επιλογής, της εφαρμογής και της παρακολούθησης των έργων του ΕΤΠΑ.

ΕΜΒΕΛΕΙΑ ΚΑΙ ΤΡΟΠΟΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗΣ ΤΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ

17.

Μία από τις χώρες στις οποίες διενεργήθηκε δειγματοληπτικός έλεγχος, η Ρουμανία, δεν ήταν κράτος μέλος της ΕΕ την περίοδο 2000-2006, αλλά είναι από το 2007. Στις υποψήφιες για ένταξη χώρες ίσχυε ο κανονισμός του ISPA.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Κοινή απάντηση στις παρατηρήσεις 20 και 21

Και τα 26 έργα στα οποία διενεργήθηκε δειγματοληπτικός έλεγχος συγχρηματοδοτήθηκαν με πόρους της περιόδου 2000-2006· πέντε από αυτά συγχρηματοδοτήθηκαν από το ISPA, δέκα από το Ταμείο Συνοχής και τα υπόλοιπα από το ΕΤΠΑ, αλλά κανένα από αυτά δεν ήταν μεγάλο έργο. Συνεπώς, δεν υπόκεινταν σε εκ των προτέρων αξιολόγηση από τις υπηρεσίες της Επιτροπής. Για τα έργα αυτά, σύμφωνα με τις αρχές της επιμερισμένης διαχείρισης, οι εθνικές διαχειριστικές αρχές είναι υπεύθυνες να αξιολογούν τις αιτήσεις επιχορήγησης, να λαμβάνουν την απόφαση για το ποσό της επιχορήγησης και να παρακολουθούν την υλοποίηση του έργου.

24.

Η υπερβολική χρησιμοποίηση ορισμένων εγκαταστάσεων διαλογής συνδέεται σε ορισμένες περιπτώσεις και με σημαντικές και απρόβλεπτες μεταβολές της οικονομικής δραστηριότητας και της συμπεριφοράς των ανθρώπων σε σχέση με τη διαλογή αποβλήτων, που δεν θα μπορούσαν να προβλεφθούν εκ των προτέρων.

25. α)

Όπως εξηγείται στην απάντηση στην παρατήρηση 24, είναι δύσκολο να προβλεφθεί η σύνθεση των συλλεγόμενων αποβλήτων. Αυτό με τη σειρά του έχει επιπτώσεις στην απόδοση σε όρους παραγωγής προϊόντων λιπασματοποίησης. Παρ' όλα αυτά, η επίδοση πρέπει να αξιολογείται συνολικά: παραδείγματος χάρη, για ένα έργο, το οικείο κράτος μέλος δήλωσε ότι η μεγαλύτερη βιοαποδομησιμότητα των αποβλήτων είχε επέφερε μείωση της ποσότητας των παραγόμενων προϊόντων λιπασματοποίησης, αλλά είχε ως αποτέλεσμα την παραγωγή βιοαερίου.

25. β)

Η Επιτροπή παραπέμπει στην απάντησή της στην παρατήρηση 24.

Για τα έργα του ISPA/Ταμείου Συνοχής, η τήρηση των στόχων του έργου ελέγχεται βάσει των στόχων (όπως ορίζονται στην απόφαση της Επιτροπής) από τις υπηρεσίες της Επιτροπής κατά τις διαδικασίες περάτωσης των έργων.

Οι υπηρεσίες της Επιτροπής σημειώνουν την παρατήρηση του Συνεδρίου και θα την εξετάσουν κατά τη διαδικασία περάτωσης έργων, όταν επαληθεύσουν τις πληροφορίες που έχουν υποβάλει τα κράτη μέλη.

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

25. γ)

Δεν υπάρχουν νομικές υποχρεώσεις της ΕΕ που να δεσμεύουν τα κράτη μέλη να καθορίσουν πρότυπα λιπασματοποίησης, διότι αυτά δεν έχουν οριστεί από τον νομοθέτη.

Δεν υπάρχουν εναρμονισμένα πρότυπα της ΕΕ για τη λιπασματοποίηση. Παρακαλείστε να ανατρέξετε στην ανακοίνωση της Επιτροπής του 2010 σχετικά με τα επόμενα στάδια όσον αφορά τη διαχείριση των βιολογικών αποβλήτων στην Ευρωπαϊκή Ένωση — COM(2010) 235 τελικό, στη διεύθυνση: <http://ec.europa.eu/environment/waste/compost/developments.htm>. Ειδικότερα, η Επιτροπή μελετά τη δυνατότητα καθορισμού κριτηρίων αποχαρκτηρισμού βιοαποδομήσιμων αποβλήτων⁴.

25. δ)

Όσον αφορά τις δύο εγκαταστάσεις που υπολειτουργούσαν, οι υπηρεσίες της Επιτροπής λαμβάνουν υπόψη την παρατήρηση του Συνεδρίου και θα την εξετάσουν κατά τη διαδικασία περάτωσης του έργου, αφού επαληθεύσουν τα στοιχεία που έχει υποβάλει το κράτος μέλος.

Η υπέρβαση της ικανότητας λειτουργίας είναι εξαιρετικά περιορισμένη στη μία από τις δύο αναφερόμενες περιπτώσεις. Επιπλέον, το κράτος μέλος ενημέρωσε την Επιτροπή ότι τα υφιστάμενα σχέδια προβλέπουν την εγκατάσταση μίας νέας μονάδας λιπασματοποίησης που θα καλύπτει τις ανάγκες της περιοχής. Όσον αφορά τη δεύτερη περίπτωση, παρά την αύξηση της παραγωγικής ικανότητας της μονάδας, έχει αυξηθεί η παραγωγή αποβλήτων.

⁴ Η ανακοίνωση της Επιτροπής συμπεραίνει ότι «θα είναι αναγκαίο να καθιερωθούν πρότυπα για τα προϊόντα λιπασματοποίησης και χώνευσης, ώστε να επιτραπεί ή ελεύθερη κυκλοφορία τους στην εσωτερική αγορά και να δοθούν άδειες για τη χρήση τους δίχως συμπληρωματικούς ελέγχους και παρακολούθηση των εδαφών στα οποία θα χρησιμοποιηθούν» (σ. 7). Η διαδικασία που αποσκοπεί στον καθορισμό του χρονικού σημείου μετά το οποίο ανάλογα υλικά δεν θεωρούνται πλέον απόβλητα βάσει της οδηγίας πλαίσιο για τα απόβλητα, θα μπορούσε να είναι το πλέον αποτελεσματικό μέσο για τη διαμόρφωση των εν λόγω προτύπων. Πρότυπα για τα προϊόντα λιπασματοποίησης εκπονούνται στο πλαίσιο των κριτηρίων σχετικά με το καταληκτικό χρονικό σημείο (εκπονούνται τεχνικά σχέδια για να εκδοθούν, κατά περίπτωση, κατά τη διάρκεια του 2013). Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τις πρόσφατες εξελίξεις, βλ.: <http://susproc.jrc.ec.europa.eu/activities/waste/index.html>

26.

Η βιωσιμότητα της συγχρηματοδοτούμενης από την ΕΕ δράσης αποτελεί καθοριστική αρχή για τη χορήγηση της ενίσχυσης της ΕΕ. Τα κράτη μέλη πρέπει να εγγυώνται ότι τα έργα μπορούν να υλοποιηθούν και είναι λειτουργικά και σύμφωνα με τις πολιτικές της ΕΕ:

- Στο πλαίσιο της περάτωσης προγραμμάτων του ΕΤΠΑ, ζητείται από τα κράτη μέλη να υποβάλουν στην Επιτροπή, μαζί με τα έγγραφα περαίωσης, κατάλογο μη περατωθέντων και μη λειτουργικών έργων και παρέχεται στα κράτη μέλη προθεσμία δύο ετών (31.12.12) να υποβάλουν στοιχεία σχετικά με την ολοκλήρωση αυτών των έργων. Εάν μέχρι τότε, τα έργα δεν έχουν αποπερατωθεί, τότε η Επιτροπή θα εξασφαλίσει ότι τα κράτη μέλη ανακτούν τα αντίστοιχα κεφάλαια ή θα εφαρμόσει δημοσιονομικές διορθώσεις.
- Στην περίπτωση του Ταμείου Συνοχής, η διαδικασία περάτωσης απαιτεί την υποβολή στοιχείων σχετικά με την επένδυση στην τελική έκθεση, η οποία περιλαμβάνει αρχική εκτίμηση αν τα αναμενόμενα αποτελέσματα μπορούν να επιτευχθούν. Για περίοδο τριών ετών μετά την τελική πληρωμή από την Επιτροπή, οι αρμόδιες αρχές των κρατών μελών πρέπει να υποβάλουν όλα τα δικαιολογητικά έγγραφα σχετικά με τις δαπάνες και τους ελέγχους του έργου.

Το έργο που υλοποιείται στην Απουλία περιλαμβάνεται στον κατάλογο των μη περατωθέντων/μη λειτουργικών έργων. Επιπλέον, μετά από αίτηση παροχής πληροφοριών της Επιτροπής, η διαχειριστική αρχή του επιχειρησιακού προγράμματος της Απουλίας της περιόδου 2000-2006 ενημέρωσε τις υπηρεσίες της Επιτροπής, στις 7.3.12, ότι η σύμβαση για την υλοποίηση του έργου IT-PU4 είχε στο μεταξύ ανατεθεί και τέθηκε σε ισχύ στις 20.7.12.

27. β)

Σύμφωνα με τα κράτη μέλη, οι στόχοι του έργου δεν περιελάμβαναν την παραγωγή προϊόντων λιπασματοποίησης, αλλά σταθεροποιημένων αποβλήτων ή προϊόντων λιπασματοποίησης (αποβλήτων) εκτός προδιαγραφών. Λόγω της δομής της εγκατάστασης, δεν ήταν δυνατό να χορηγηθεί άδεια παραγωγής ποιοτικών προϊόντων λιπασματοποίησης (δευτερογενείς πρώτες ύλες) σε βιομηχανική κλίμακα, αλλά μόνο με πειραματική παραγωγική ικανότητα, όπως συνέβαινε κατά τον χρόνο διενέργειας του επιτόπιου ελέγχου του Συνεδρίου. Συνεπώς, τα παραγόμενα απόβλητα δεν αναμένεται να ικανοποιούν τις νομικές απαιτήσεις της Ιταλίας για τα λιπάσματα.

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Πλαίσιο 4 — Πρώτη παράγραφος

Οι υπηρεσίες της Επιτροπής σημειώνουν την παρατήρηση του Συνεδρίου σχετικά με τις τέσσερις εγκαταστάσεις και θα την εξετάσουν κατά τις διαδικασίες περάτωσης, όταν επαληθεύσουν τα στοιχεία που υποβάλλουν τα κράτη μέλη (βλ. επίσης απάντηση στην παρατήρηση 26).

Πλαίσιο 4 — Τρίτη παράγραφος

Αναφορικά με την εγκατάσταση διαλογής και λιπασματοποίησης του Linares στην Ισπανία, το κράτος μέλος απάντησε στην παρατήρηση του Συνεδρίου ότι ο χαμηλός βαθμός επίτευξης των στόχων οφειλόταν, μεταξύ άλλων, σε τεχνικά προβλήματα που προκλήθηκαν από υδραυλικές συνθήκες. Η διεργασία λιπασματοποίησης διακόπηκε για την κατασκευή ορισμένων έργων για τον έλεγχο των υδρολογικών συνθηκών. Το γεγονός αυτό είχε επίσης επίπτωση στην ποσότητα αποβλήτων που έπρεπε να διατεθούν για υγειονομική ταφή. Σύμφωνα με το κράτος μέλος, πραγματοποιήθηκαν έργα για την αντιμετώπιση αυτών των ζητημάτων.

28.

Οι στόχοι εκτροπής για τα βιοαποδομήσιμα απόβλητα υγειονομικής ταφής πρέπει να επιτυγχάνονται σε εθνικό επίπεδο. Ο πρώτος στόχος καθορίστηκε από τον Ιούλιο του 2006. Η Επιτροπή εξετάζει προς το παρόν την πρόοδο της επίτευξης των σημερινών στόχων εκτροπής αποβλήτων υγειονομικής ταφής και έχουν κινηθεί ανεπίσημες πιλοτικές διαδικασίες EU-Pilot⁵.

28. α)

Για έναν χώρο υγειονομικής ταφής χωρίς σύστημα προεπεξεργασίας, μόνο το 31 % των αποβλήτων που διατέθηκαν περιείχε οργανική ύλη. Επιπλέον, η αναλογία του πληθυσμού που δεν είχε πρόσβαση σε χωριστή συλλογή οργανικών αποβλήτων μειώθηκε από 69 % στο 35 % το 2010. Συνεπώς, μειώνεται η ποσότητα οργανικών αποβλήτων υγειονομικής ταφής.

Σε κάθε περίπτωση, οι υπηρεσίες της Επιτροπής λαμβάνουν υπόψη την παρατήρηση του Συνεδρίου και θα την εξετάσουν κατά τη διαδικασία περάτωσης των έργων, όταν επαληθεύσουν τα στοιχεία που υποβάλλουν τα κράτη μέλη (βλ. επίσης απάντηση στην παρατήρηση 26).

28. β)

Για έναν χώρο υγειονομικής ταφής, σύμφωνα με πληροφορίες από το οικείο κράτος μέλος, η επίδοση επηρεάστηκε μεταξύ άλλων από υδρολογικά προβλήματα, αλλά έχουν αρχίσει έργα για την αντιμετώπιση αυτών των προβλημάτων.

Για την άλλη εγκατάσταση, από την απάντηση του κράτους μέλους η Επιτροπή αντιλαμβάνεται ότι η απόδοση επηρεάζεται από τις μεγάλες ποσότητες μη διαχωριζόμενων αποβλήτων που προέρχονται εκτός της περιοχής.

29.

Η Επιτροπή παραπέμπει στην απάντησή της στην παρατήρηση 26 σχετικά με την εγκατάσταση η οποία δεν είχε τεθεί ακόμη σε λειτουργία όταν διενεργήθηκε ο έλεγχος.

Κοινή απάντηση στην παρατήρηση 30 και το Πλαίσιο 5

Λαμβάνοντας υπόψη αυτά τα συμπεράσματα. Εφόσον παραβιάζονται οι σχετικές διατάξεις της οδηγίας για τους χώρους υγειονομικής ταφής σχετικά με τον έλεγχο των αερίων στους χώρους αυτούς, η Επιτροπή θα διερευνήσει το ζήτημα με τα εμπλεκόμενα κράτη μέλη στο πλαίσιο της ανεπίσημης πιλοτικής διαδικασίας EU-Pilot.

Για το ιταλικό έργο που αναφέρεται στο πλαίσιο 5, οι υπηρεσίες της Επιτροπής σημειώνουν την παρατήρηση του Συνεδρίου και θα την εξετάσουν κατά τη διαδικασία περάτωσης του έργου, όταν επαληθεύσουν τα στοιχεία που υπέβαλε το κράτος μέλος (βλ. απάντηση στην παρατήρηση 26).

Όσον αφορά το αναφερόμενο στο πλαίσιο 5 ρουμανικό έργο, η Επιτροπή επισημαίνει ότι, κατά την εξέταση των εγγράφων που υπέβαλαν οι ρουμανικές αρχές με στόχο την τήρηση των ειδικών όρων που ορίζονται στο άρθρο 8 του Μνημονίου Χρηματοδότησης, η περιβαλλοντική άδεια λειτουργίας που εκδόθηκε για το έργο του ISPA από την εθνική αρμόδια αρχή προέβλεπε «εγκαταστάσεις συλλογής και καύσης αερίων χώρου υγειονομικής ταφής» για τη νέα εγκατάσταση υγειονομικής ταφής, καθώς και πρόγραμμα παρακολούθησης για την «ποσότητα και ποιότητα αερίων χώρου υγειονομικής ταφής στα αντιπροσωπευτικά σημεία του χώρου υγειονομικής ταφής».

⁵ Το EU Pilot είναι ένα σύστημα ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ της Επιτροπής και των κρατών μελών που αποσκοπεί στην εξεύρεση λύσεων για πιθανές παραβιάσεις της νομοθεσίας της ΕΕ, χωρίς να απαιτείται η κίνηση διαδικασίας παραβάσεως

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Κοινή απάντηση στις παρατηρήσεις 31 και 32

Η οδηγία για τον χώρο υγειονομικής ταφής δεν προβλέπει ποσοτικούς περιορισμούς που πρέπει να τηρούνται για τις εκπομπές οσμών, αλλά προβλέπει μια γενική απαίτηση⁶ να περιορίζουν στο ελάχιστο οι φορείς εκμετάλλευσης χώρων υγειονομικής ταφής διάφορες οχλήσεις, όπως οι οσμές. Για ένα έργο, προστέθηκε συμπληρωματικός εξοπλισμός (διάφοροι ανεμιστήρες και ένα βιολογικό φίλτρο) για την αποτροπή προβλημάτων οσμών, σύμφωνα με τη σχετική άδεια λειτουργίας σε εθνικό επίπεδο.

Οι υπηρεσίες της Επιτροπής σημειώνουν την παρατήρηση του Συνεδρίου και θα την εξετάσουν κατά τη διαδικασία περάτωσης έργων, όταν επαληθεύσουν τις πληροφορίες που έχουν υποβάλει τα κράτη μέλη (βλ. επίσης απάντηση στην παρατήρηση 26).

Κοινή απάντηση στις παρατηρήσεις 33 και 34

Η Επιτροπή αναγνωρίζει ότι το ζήτημα σχετικά με τις δαπάνες παύσης της λειτουργίας και μετέπειτα μέριμνας είναι ένα συστηματικό πρόβλημα που απαιτεί σφαιρική αντιμετώπιση.

Η Επιτροπή θα αρχίσει συνομιλίες με το κράτος μέλος σε τεχνικό επίπεδο.

Στο πλαίσιο της πολιτικής συνοχής, το έντυπο αίτησης 2007-13 για μεγάλα έργα απαιτεί από τους αιτούντες να αποδεικνύουν ότι οι δαπάνες λειτουργίας και συντήρησης, συμπεριλαμβανομένων των δαπανών αντικατάστασης, θα καλύπτονται κατά τη διάρκεια μιας συγκεκριμένης περιόδου αναφοράς, ώστε να διασφαλίζεται η διατηρησιμότητα του έργου. Η υπολειμματική αξία που μπορεί να καθοριστεί ως θεωρητική αξία εκκαθάρισης πρέπει επίσης να λαμβάνεται υπόψη στην χρηματοοικονομική ανάλυση μεγάλων έργων.

Οι υπηρεσίες της Επιτροπής σημειώνουν την παρατήρηση του Συνεδρίου και θα την εξετάσουν κατά τη διαδικασία περάτωσης έργων, όταν επαληθεύσουν τις πληροφορίες που έχουν υποβάλει τα κράτη μέλη.

Κοινή απάντηση στις παρατηρήσεις 37 και 38

Δεν υφίσταται νομική υποχρέωση υποβολής εκθέσεων σε περιφερειακό επίπεδο: οι οδηγίες και οι απαιτήσεις τους, συμπεριλαμβανομένων των στόχων, απευθύνονται στα κράτη μέλη.

Τα κράτη μέλη οφείλουν να υποβάλλουν εκθέσεις προόδου για την επίτευξη των στόχων ανακύκλωσης και ανάκτησης όσον αφορά τα αστικά απόβλητα βάσει της οδηγίας πλαισίου για τα απόβλητα του 2008 σε εθνικό επίπεδο. Η υποβολή εκθέσεων άρχισε το 2012.

Παρόλα αυτά, η Επιτροπή έχει θέσει σε εφαρμογή σύστημα συλλογής περιφερειακών στατιστικών για τα αστικά απόβλητα σε επίπεδο ΕΕ, ως νέα δραστηριότητα του 2010. Η Επιτροπή εφαρμόζει το ποιοτικό πλαίσιο που έχει θεσπιστεί για την παραγωγή ετήσιων στατιστικών για τα αστικά απόβλητα τα οποία παράγονται από το 1995.

Οι συλλογές δεδομένων για τα αστικά απόβλητα υποβάλλονται από τα κράτη μέλη σε εθελοντική βάση στο πλαίσιο του ετήσιου στατιστικού προγράμματος εργασίας της Επιτροπής.

Τα κράτη μέλη πρέπει να υποβάλλουν περιοδικές εκθέσεις σχετικά με την επίτευξη των στόχων που ορίζονται στις ειδικές οδηγίες της ΕΕ για τις ροές αποβλήτων.

Η Επιτροπή εργάζεται ανελλιπώς για τη βελτίωση της ποιότητας των δεδομένων, εκδίδοντας έγγραφα με οδηγίες και εκπαιδευτικό υλικό και μέσω της διοργάνωσης εργαστηρίων με παραγωγούς δεδομένων από τα κράτη μέλη.

Στατιστικές για τα απόβλητα και συνακόλουθοι δείκτες δημοσιεύονται στον διαδικτυακό τόπο της Επιτροπής: <http://ec.europa.eu/eurostat/waste>

⁶ Στο παράρτημα Ι, σημείο 5.

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Κοινή απάντηση στις παρατηρήσεις 40 και 41

Η νομοθεσία της ΕΕ που ίσχυε κατά την περίοδο διενέργειας των ελέγχων δεν περιέχει νομική απαίτηση για χωριστή συλλογή. Η οδηγία πλαίσιο για τα απόβλητα του 2008 απαιτεί από τα κράτη μέλη να θέσουν σε εφαρμογή χωριστή συλλογή τουλάχιστον για το χαρτί, το γυαλί, τα μέταλλα και τις πλαστικές ύλες έως το 2015. Η νομικά δεσμευτική ιεράρχηση αποβλήτων ορίζει την υγειονομική ταφή ως τελευταία επιλογή επεξεργασίας αστικών αποβλήτων. Σύμφωνα με τον χάρτη πορείας για μια αποδοτική, από πλευράς πόρων, Ευρώπη (COM (2011)571 τελικό), η μέθοδος της υγειονομικής ταφής πρέπει να περιοριστεί έως το 2020 μόνο σε απόβλητα που δεν είναι δυνατόν να επαναχρησιμοποιηθούν και να ανακυκλωθούν. Τέλος, οι στόχοι για την υγειονομική ταφή καθορίζονται σε εθνικό επίπεδο και όχι σε περιφερειακό επίπεδο.

42.

Όπως εξηγείται στην υποσημείωση του Συνεδρίου, οι σχετικοί στόχοι που ορίζονται στη νομοθεσία της ΕΕ περί αποβλήτων βασίζονται σε εθνικό επίπεδο.

43. β)

Η Επιτροπή έχει κινηήσει διαδικασίες παραβάσεως μεταξύ άλλων και κατά των τεσσάρων κρατών μελών που ελέγχονται για ύπαρξη παράνομων χώρων υγειονομικής ταφής στο έδαφός τους.

44.

Η Επιτροπή κινεί διαδικασίες παραβάσεως όποτε διαπιστώνονται τέτοιες παράνομες πρακτικές.

44. α)

Την περίοδο που υλοποιούνταν τα έργα, δεν υπήρχε νομική απαίτηση της ΕΕ για χωριστή συλλογή βιοαποδομήσιμων αποβλήτων.

Το άρθρο 22 της οδηγίας-πλαίσιου για τα απόβλητα του 2008 ενθαρρύνει τα κράτη μέλη να εφαρμόζουν τη χωριστή συλλογή βιολογικών αποβλήτων. Αυτό, ωστόσο, δεν συνιστά νομική υποχρέωση.

47.

Τα μέτρα δημοσιότητας, συμπεριλαμβανομένων των εκστρατειών ευαισθητοποίησης που προωθούνται άμεσα από τον φορέα εκμετάλλευσης του συστήματος, είναι υποχρεωτικά για όλα τα συγχρηματοδοτούμενα από το Ταμείο Συνοχής ή το ΕΤΠΑ έργα. Για τα έργα του Ταμείου Συνοχής της περιόδου 2000-2006, αυτό επαληθεύτηκε κατά τη διαδικασία περάτωσης στις τελικές εκθέσεις.

48. β)

Υπάγεται στην αρμοδιότητα των εθνικών/περιφερειακών/τοπικών αρμόδιων αρχών να διασφαλίζουν την πραγματοποίηση ενημερωτικών εκστρατειών για την ευαισθητοποίηση του κοινού σε σχέση με τις πρακτικές διαχείρισης αποβλήτων και τις διαθέσιμες υποδομές. Εντούτοις, αναγνωρίζεται ότι απαιτούνται συνεχείς προσπάθειες για να εξασφαλιστεί η πλήρης συμμετοχή του πληθυσμού, ώστε να εξασφαλιστεί η επιτυχία της συλλογής αποβλήτων και της συνολικής διαχείρισης των αποβλήτων.

Επιπλέον, παραχωρήθηκε στη Ρουμανία τετραετής παρέκκλιση όσον αφορά την επίτευξη των στόχων εκτροπής βιοαποδομήσιμων αποβλήτων και, ως εκ τούτου, η εν λόγω χώρα πρέπει να τηρήσει τους στόχους έως το 2020.

50.

Η Επιτροπή παραπέμπει στην απάντησή της στην παρατήρηση 44, στοιχείο α).

52.

Η Επιτροπή παραπέμπει στην απάντησή της στην παρατήρηση 44, στοιχείο α).

Η νομοθεσία περί αποβλήτων της ΕΕ δεν περιέχει καμία νομική απαίτηση για τον καθορισμό προτύπων όσον αφορά τη λιπασματοποίηση.

Επιπλέον, τα κριτήρια αποχαρκτηρισμού αποβλήτων για τα βιοαποδομήσιμα απόβλητα εξετάζονται από την Επιτροπή.

Κοινή απάντηση στην παρατήρηση 53, στοιχεία α) και β)

Η Επιτροπή συμφωνεί ότι η χρήση οικονομικών μέτρων θα βοηθήσει τα κράτη μέλη να εφαρμόσουν την αρχή «ο ρυπαίνων πληρώνει» που ορίζεται στη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης⁷.

Αυτά τα οικονομικά μέσα θα βοηθήσουν τα κράτη μέλη να επιτύχουν τους στόχους που ορίζονται στον χάρτη πορείας για μια αποδοτική, από πλευράς πόρων, Ευρώπη (COM (2011) 571 τελικό). Η πείρα των κρατών μελών με τις καλύτερες επιδόσεις έδειξε ότι τα κατάλληλα οικονομικά μέσα έχουν καθοριστική σημασία για τη βελτίωση των επιδόσεών τους στη διαχείριση αποβλήτων. Η συνταγή τους για τη διαχείριση αποβλήτων είναι απλή: να καταστούν τα πρώτα στάδια της ιεράρχησης των αποβλήτων οικονομικά ελκυστικότερα για επιχειρηματίες και αποδοτικότερα για τους πολίτες, π.χ. προγράμματα πληρωμής κατά την απόρριψη.

⁷ Πρόσφατη μελέτη (http://ec.europa.eu/environment/waste/pdf/final_report_10042012.pdf) που διενεργήθηκε για λογαριασμό της Επιτροπής δείχνει ότι τα οικονομικά μέσα (π.χ. φόροι για υγειονομική ταφή· επέκταση ευθύνης παραγωγού και προγράμματα πληρωμής κατά την απόρριψη) έχουν καθοριστική σημασία και είναι αποτελεσματικά για την επίτευξη των στόχων της ανακύκλωσης.

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

55.

Σύμφωνα με το κανονιστικό πλαίσιο για τα διαρθρωτικά ταμεία, δεν υφίσταται υποχρέωση των κρατών μελών να παρέχουν στοιχεία για τα εν λόγω μέσα.

Κατά τις περιόδους 2000-2006 και 2007-2013, ο νομοθέτης δεν είχε προβλέψει κανένα νομικό μέσο επιβολής της εφαρμογής μηχανισμού εκ των προτέρων όρων (όπως προβλέπεται σήμερα για την περίοδο 2014-2020), που θα επέτρεπε την απόρριψη ενός έργου με την αιτιολογία της ανεπάρκειας συνοδευτικών μέτρων, όπως τα χρηματοδοτικά μέτρα.

55. α)

Συγκεκριμένα, η οδηγία πλαίσιο για τα απόβλητα του 1975 δεν προέβλεπε καμία απαίτηση σχετικά με τη χρήση οικονομικών μέσων. Εντούτοις, η οδηγία πλαίσιο για τα απόβλητα του 2008 προβλέπει ότι τα κράτη μέλη μπορούν να προβλέψουν τη χρήση οικονομικών μέσων στα σχέδια διαχείρισης αποβλήτων τους.

56.

Η νομοθεσία περί αποβλήτων της ΕΕ δεν περιείχε καμία ειδική νομική διάταξη στους κανονισμούς για την πολιτική συνοχής που να συνδέουν τη χρηματοδότηση της ΕΕ με διατάξεις για υποβολή εκθέσεων εφαρμογής.

Η Επιτροπή πρότεινε εκ των προτέρων όρους για την πολιτική συνοχής της περιόδου 2014-2020. Όσον αφορά τη διαχείριση αποβλήτων, βάσει ενός κριτηρίου των όρων για τα απόβλητα, τα κράτη μέλη οφείλουν να υποβάλουν προγράμματα διαχείρισης αποβλήτων σύμφωνα με τις απαιτήσεις της οδηγίας-πλαίσιου για τα απόβλητα του 2008, έτσι ώστε να μην μπορούν πλέον τα κράτη μέλη να υποβάλουν ατελείς εκθέσεις και, ταυτόχρονα, να ωφελούνται από διαρθρωτικά μέτρα.

Κοινή απάντηση στις παρατηρήσεις 57, 58 και 59

Η αρχή «ο ρυπαίνων πληρώνει» λαμβάνεται υπόψη από την Επιτροπή για το Ταμείο Συνοχής και τα μεγάλα έργα, με τον συνυπολογισμό τελών (επιβαρύνσεων των χρηστών) στον υπολογισμό του συντελεστή της ενίσχυσης.

Η εφαρμογή αυτής της αρχής πρέπει να συνεκτιμάται σε συνδυασμό με την αρχή της «προσιτότητας». Όσον αφορά τα έργα που παράγουν εισόδημα, τα ποσοστά της ενίσχυσης βασίζονται σε μια ισορροπημένη προσέγγιση που λαμβάνει υπόψη διάφορα στοιχεία, όπως η αρχή «ο ρυπαίνων πληρώνει», οι προσιτές τιμές και η αποτελεσματικότητα, ως στοιχείων της ανάλυσης του γενικότερου κόστους-οφέλους, όπως περιγράφεται στον οδηγό ανάλυσης κόστους-οφέλους (CBA) που δημοσίευσε η Επιτροπή το 2002 και επικαιροποιήθηκε το 2008.

Το τεχνικό έγγραφο 1 σχετικά με την εφαρμογή της αρχής «ο ρυπαίνων πληρώνει», που εκδόθηκε το 1999, ενθαρρύνει την ευρύτερη εφαρμογή της εν λόγω αρχής μέσω της διαφοροποίησης των συντελεστών της κοινοτικής ενίσχυσης, αποφεύγοντας παράλληλα τον καθορισμό χαμηλότερων συντελεστών ενίσχυσης για τα κράτη μέλη που ενσωματώνουν την αρχή «ο ρυπαίνων πληρώνει» στις χρηματοδοτούμενες δράσεις σε σύγκριση με τα κράτη μέλη που δεν το πράττουν. Το έγγραφο αυτό παρείχε μόνο ενδεικτική καθοδήγηση. Αναφέρει ότι η εφαρμογή της εν λόγω αρχής «πρέπει να είναι συμβατή με τους στόχους της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής», ότι «η εφαρμογή της θα πρέπει να είναι σταδιακή» και ότι «θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη την κοινωνική αποδοχή των βαρών». Επισημαίνεται επίσης ρητά ότι «είναι, συνεπώς, σημαντικό να μην εξετάζεται η εφαρμογή της αρχής «ο ρυπαίνων πληρώνει» μεμονωμένα». Αφήνει, συνεπώς, περιθώριο για προσαρμογή του προτεινόμενου συντελεστή ενίσχυσης βάσει ειδικών όρων για κάθε έργο.

60.

Το άρθρο 14 της οδηγίας πλαισίου για τα απόβλητα επιβάλλει το κόστος της διαχείρισης αποβλήτων να βαρύνει τον αρχικό παραγωγό των αποβλήτων, που πρέπει να ορίζεται σε εθνικό επίπεδο.

63.

Ζητείται από τα κράτη μέλη να εκδώσουν πρόγραμμα πρόληψης αποβλήτων έως τις 12 Δεκεμβρίου 2013. Επιπλέον, η πρόληψη αποβλήτων θα εξεταστεί από την Επιτροπή σύμφωνα με το άρθρο 9 της οδηγίας-πλαίσιου για τα απόβλητα, το οποίο προβλέπει ότι η Επιτροπή οφείλει να υποβάλει, έως τα τέλη του 2014, στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο εκθέσεις συνοδευόμενες, κατά περίπτωση, με νομοθετικές προτάσεις, μεταξύ άλλων για την πρόληψη αποβλήτων και αποσύνδεση των στόχων για το 2020.

Κοινή απάντηση στις παρατηρήσεις 64 και 65

Η επεξεργασία αποβλήτων πρέπει να περιορίζει στο μέγιστο βαθμό τις αρνητικές επιπτώσεις των αποβλήτων στο περιβάλλον και την υγεία του ανθρώπου και να είναι σύμφωνη με τις αρχές της αποδοτικότητας των πόρων. Η Επιτροπή αναγνωρίζει ότι το ζήτημα αναφορικά με την έννοια της επεξεργασίας αποτελεί συστηματικό πρόβλημα που απαιτεί σφαιρική προσέγγιση.

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ

Η Επιτροπή έχει κινήσει διαδικασία παραβάσεως κατά της Ιταλίας για απόρριψη αποβλήτων χωρίς επεξεργασία σε χώρο υγειονομικής ταφής (που δεν αποτελεί μέρος του δείγματος του Συνεδρίου), η οποία βρίσκεται στο στάδιο της αιτιολογημένης γνώμης. Η εν λόγω υπόθεση παραβάσεως ενδέχεται να εξεταστεί από το Δικαστήριο της ΕΕ και, σε αυτή την περίπτωση, η Επιτροπή θα ανέμενε από το Δικαστήριο να διευκρινίσει στην απόφασή του την έννοια της «επεξεργασίας», όπως ορίζεται στην οδηγία για την υγειονομική ταφή.

Σε περίπτωση που η υπόθεση δεν παραπεμφθεί στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο, η Επιτροπή έχει την πρόθεση να αντιμετωπίσει το ζήτημα σε τεχνικό επίπεδο από κοινού με τα κράτη μέλη σε ένα πρώτο στάδιο.

Κοινή απάντηση στις παρατηρήσεις 66 και 67

Δεν υπάρχουν νομικές υποχρεώσεις της ΕΕ που να δεσμεύουν τα κράτη μέλη να καθορίσουν πρότυπα λιπασματοποίησης, διότι αυτά δεν έχουν οριστεί από τον νομοθέτη.

Η ανακοίνωση της Επιτροπής του 2010 ορίζει τα μελλοντικά στάδια για τη διαχείριση των βιολογικών αποβλήτων στην Ευρωπαϊκή Ένωση (COM(2010) 235 τελικό)⁸.

68.

Η Επιτροπή αναγνωρίζει ότι το ζήτημα σχετικά με τις δαπάνες παύσης της λειτουργίας και μετέπειτα μέριμνας είναι ένα συστημικό πρόβλημα που απαιτεί σφαιρική αντιμετώπιση. Η Επιτροπή θα αρχίσει συνομιλίες με το κράτος μέλος σε τεχνικό επίπεδο.

⁸ Η ανακοίνωση της Επιτροπής συμπεραίνει ότι «θα είναι αναγκαίο να καθιερωθούν πρότυπα για τα προϊόντα λιπασματοποίησης και χώνευσης, ώστε να επιτραπεί ή ελεύθερη κυκλοφορία τους στην εσωτερική αγορά και να δοθούν άδειες για τη χρήση τους δίχως συμπληρωματικούς ελέγχους και παρακολούθηση των εδαφών στα οποία θα χρησιμοποιηθούν» (σ. 7). <http://ec.europa.eu/environment/waste/compost/developments.htm> Η διαδικασία που αποσκοπεί στον καθορισμό του χρονικού σημείου μετά τα οποία ανάλογα υλικά δεν θεωρούνται πλέον απόβλητα βάσει της οδηγίας πλαίσιο για τα απόβλητα, θα μπορούσε να είναι το πλέον αποτελεσματικό μέσο για τη διαμόρφωση των εν λόγω προτύπων. Πρότυπα για τα προϊόντα λιπασματοποίησης εκπονούνται στο πλαίσιο των κριτηρίων σχετικά με το καταληκτικό χρονικό σημείο (εκπονούνται τεχνικά σχέδια για να εκδοθούν, κατά περίπτωση, κατά τη διάρκεια του 2013). Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τις πρόσφατες εξελίξεις, βλ.: <http://susproc.jrc.ec.europa.eu/activities/waste/index.html>

69.

Στο πλαίσιο έργων που συγχρηματοδοτούνται από την πολιτική συνοχής, η Επιτροπή δεν δεσμεύεται από νομική υποχρέωση να ελέγχει την καταλληλότητα και να διενεργεί ουσιαστική αξιολόγηση των σχεδίων διαχείρισης αποβλήτων ούτε να επιβάλλει την προσθήκη συνοδευτικών μέτρων κατά την αξιολόγηση επιχειρησιακών προγραμμάτων.

Όταν εγκρίθηκαν τα έργα και κατά τη διάρκεια της εφαρμογής τους, η χωριστή συλλογή δεν αποτελούσε νομική απαίτηση της ΕΕ.

Η Επιτροπή έχει προτείνει εκ των προτέρων όρους για την πολιτική συνοχής της περιόδου 2014-2020. Όσον αφορά τη διαχείριση αποβλήτων, ένα κριτήριο των εκ των προτέρων όρων για τα απόβλητα επιβάλλει στα κράτη μέλη να θεσπίσουν προγράμματα πρόληψης αποβλήτων σύμφωνα με τις απαιτήσεις της οδηγίας-πλαίσιου για τα απόβλητα του 2008, έτσι ώστε τα κράτη μέλη να μην μπορούν πλέον να υποβάλουν ατελείς εκθέσεις και ταυτόχρονα να επωφελούνται από διαρθρωτικά μέτρα.

Σύμφωνα με τον Χάρτη Πορείας για μια αποδοτική, από πλευράς πόρων, Ευρώπη (COM(2011) 571 τελικό), η Επιτροπή θα επεξεργαστεί πολιτική που αποσκοπεί στην ελαχιστοποίηση της υγειονομικής ταφής αποβλήτων, με παράλληλη αύξηση των ποσοστών ανακύκλωσης. Για τον σκοπό αυτό, καθοριστική σημασία για την επιτυχία θεωρείται ότι θα έχει η εφαρμογή οικονομικών μέτρων, όπως ο φόρος υγειονομικής ταφής, τα προγράμματα πληρωμής κατά την απόρριψη σε σχέση με τη χωριστή συλλογή αποβλήτων.

Κοινή απάντηση στις παρατηρήσεις 70 στοιχεία β) και γ)

Η υιοθέτηση ολοκληρωμένων εθνικών/περιφερειακών προσεγγίσεων στον τομέα της διαχείρισης αποβλήτων έχει καθοριστική σημασία για την αύξηση της αποδοτικότητας των εγκαταστάσεων διαχείρισης αποβλήτων.

71.

Η Επιτροπή εξετάζει προς το παρόν την πρόοδο της επίτευξης των σημερινών στόχων εκτροπής αποβλήτων υγειονομικής ταφής και έχουν κινηθεί ανεπίσημες πιλοτικές διαδικασίες EU-Pilot.

72.

Η Επιτροπή αναγνωρίζει ότι το ζήτημα σχετικά με τις δαπάνες παύσης της λειτουργίας και μετέπειτα μέριμνας είναι ένα συστημικό πρόβλημα που απαιτεί σφαιρική αντιμετώπιση.

Η Επιτροπή θα αρχίσει συνομιλίες με το κράτος μέλος σε τεχνικό επίπεδο.

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Σύσταση 1. β)

Ο προταθείς από την Επιτροπή κανονισμός με τις κοινές διατάξεις⁹ για την περίοδο προγραμματισμού 2014-2020 περιέχει εκ των προτέρων όρο που συνδέεται με τις διατάξεις της οδηγίας-πλαίσιου για τα απόβλητα.

73.

Δεν υφίσταται νομική υποχρέωση υποβολής εκθέσεων σε περιφερειακό επίπεδο.

Η Επιτροπή έχει θέσει σε εφαρμογή σύστημα συλλογής περιφερειακών στατιστικών για τα αστικά απόβλητα σε επίπεδο ΕΕ, ως νέα δραστηριότητα του 2010.

Η Επιτροπή εφαρμόζει το ποιοτικό πλαίσιο που έχει θεσπιστεί για την παραγωγή ετήσιων στατιστικών για τα αστικά απόβλητα τα οποία παράγονται από το 1995¹⁰.

74. α)

Κατά τον χρόνο διενέργειας του ελέγχου, δεν ήταν ακόμη νομικά δεσμευτική η ιεράρχηση της διαχείρισης αποβλήτων της ΕΕ, ενισχυόμενη από την αναθεωρημένη οδηγία-πλαίσιο για τα απόβλητα 2008/98/ΕΚ σχετικά με την πρόωξη της πρόληψης ως της βέλτιστης επιλογής διαχείρισης αποβλήτων.

Κατά την εξετασθείσα από το Συνέδριο περίοδο (2000-2009), η κατά κεφαλή παραγωγή αστικών αποβλήτων αυξήθηκε σε 16 κράτη μέλη, μειώθηκε σε 9 και παρέμεινε αμετάβλητη σε 2 κράτη μέλη.

74. β)

Η νομοθεσία της ΕΕ που ίσχυε κατά την περίοδο διενέργειας των ελέγχων δεν περιέχει νομική απαίτηση για χωριστή συλλογή. Η οδηγία πλαίσιο για τα απόβλητα του 2008 απαιτεί από τα κράτη μέλη να θέσουν σε εφαρμογή χωριστή συλλογή τουλάχιστον για το χαρτί, το γυαλί, τα μέταλλα και τις πλαστικές ύλες έως το 2015. Η νομικά δεσμευτική ιεράρχηση αποβλήτων ορίζει την υγειονομική ταφή ως τελευταία επιλογή επεξεργασίας αστικών αποβλήτων. Σύμφωνα με τον χάρτη πορείας για μια αποδοτική, από πλευράς πόρων, Ευρώπη (COM(2011) 571 τελικό), η μέθοδος της υγειονομικής ταφής πρέπει να περιοριστεί έως το 2020 μόνο σε απόβλητα που δεν είναι δυνατόν να επαναχρησιμοποιηθούν και να ανακυκλωθούν. Τέλος, οι στόχοι για την υγειονομική ταφή καθορίζονται σε εθνικό επίπεδο και όχι σε περιφερειακό επίπεδο.

74. γ)

Η Επιτροπή κινεί διαδικασίες παραβάσεως όποτε διαπιστώνονται τέτοιες παράνομες πρακτικές.

Σύσταση 2. α)

Η Επιτροπή υποστηρίζει αυτή τη σύσταση και ενθαρρύνει τα κράτη μέλη να δημιουργήσουν δημόσιες βάσεις δεδομένων για τη διαχείριση αποβλήτων. Η πρόταση της Επιτροπής για ένα ενιαίο σύστημα πληροφοριών για το περιβάλλον (ΕΣΣΠ)¹¹ παρέχει το σχετικό πλαίσιο. Στατιστικές για τα απόβλητα και συναφείς δείκτες δημοσιεύονται στον διαδικτυακό τόπο της Επιτροπής¹².

Σύσταση 2. β)

Όσον αφορά τα αστικά απόβλητα, η Επιτροπή έχει θεσπίσει από το 1995 σύστημα συλλογής και επεξεργασίας δεδομένων σε εθνικό επίπεδο σε εθελοντική βάση και εφαρμόζει το ποιοτικό πλαίσιο για τις επίσημες στατιστικές. Η Επιτροπή έχει θέσει σε εφαρμογή εθελοντικό σύστημα για την παραγωγή στατιστικών σε περιφερειακό επίπεδο από το 2010.

Σύσταση 2. γ)

Η Επιτροπή έχει προτείνει εκ των προτέρων όρο για την πολιτική συνοχής της περιόδου 2014-2020. Όσον αφορά τη διαχείριση αποβλήτων, ένα κριτήριο των εκ των προτέρων όρων για τα απόβλητα επιβάλλει στα κράτη μέλη να θεσπίσουν προγράμματα πρόληψης αποβλήτων, όπως απαιτεί η οδηγία-πλαίσιο για τα απόβλητα.

75.

Η Επιτροπή συμφωνεί με το Συνέδριο ότι τα συνοδευτικά μέτρα συμβάλλουν στη μεγιστοποίηση της αποτελεσματικότητας της χρηματοδότησης της ΕΕ. Κατά τις περιόδους 2000-2006 και 2007-2013, δεν είχε θεσπιστεί κανένα νομικό μέσο στην πολιτική συνοχής για την εφαρμογή μηχανισμού εκ των προτέρων όρων που θα επέτρεπε την απόρριψη ενός έργου με την αιτιολογία της ανεπάρκειας συνοδευτικών μέτρων.

76.

Η Επιτροπή δεν είχε καμία νομική υποχρέωση για την περίοδο 2000-06 να επιβάλει την προσθήκη συνοδευτικών μέτρων.

⁹ COM(2011) 615 τελικό/2 της 6ης Δεκεμβρίου 2011, όπως τροποποιήθηκε τη 14η Μαρτίου 2012 και την 11η Σεπτεμβρίου 2012.

¹⁰ <http://ec.europa.eu/eurostat/waste>

¹¹ <http://ec.europa.eu/environment/seis/>

¹² <http://ec.europa.eu/eurostat/waste>

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

76. β)

Οι στόχοι όσον αφορά την εκτροπή βιοαποδομήσιμων αποβλήτων που ορίζει η οδηγία για την υγειονομική ταφή εφαρμόζονται σε εθνικό επίπεδο και όχι σε περιφερειακό επίπεδο.

76. γ)

Δεν υφίστανται νομικές υποχρεώσεις στο επίπεδο της ΕΕ για τον καθορισμό προτύπων λιπασματοποίησης σε εθνικό επίπεδο.

Κοινή απάντηση στις παρατηρήσεις 76, στοιχεία δ) και ε)

Η Επιτροπή συμφωνεί ότι η χρήση οικονομικών μέτρων θα βοηθήσει τα κράτη μέλη να εφαρμόσουν την αρχή «ο ρυπαίνων πληρώνει» που ορίζεται στη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης¹³.

Η αρχή «ο ρυπαίνων πληρώνει» εφαρμόζεται σε συνδυασμό με την αρχή της «προσιτότητας». Τα ποσοστά συγχρηματοδότησης βασίζονται σε μια ισορροπημένη προσέγγιση που λαμβάνει υπόψη και τις δύο αρχές, η οποία μπορεί να οδηγήσει σε διαφοροποιημένα ποσοστά ενίσχυσης.

Σύσταση 3. α) ii)

Η χωριστή συλλογή θα αποτελέσει νομική υποχρέωση για ορισμένες ροές αποβλήτων (με εξαίρεση τα βιοαποικοδομήσιμα απόβλητα), από το 2015 και μετά.

Σύσταση 3. α) iii)

Σύμφωνα με τον Χάρτη Πορείας για μια αποδοτική, από πλευράς πόρων, Ευρώπη (COM(2011) 571 τελικό), η Επιτροπή θα επεξεργαστεί πολιτική που αποσκοπεί στην ελαχιστοποίηση της υγειονομικής ταφής αποβλήτων με παράλληλη αύξηση των ποσοστών ανακύκλωσης. Για τον σκοπό αυτό, καθοριστική σημασία για την επιτυχία θεωρείται ότι θα έχει η εφαρμογή οικονομικών μέτρων, όπως ο φόρος υγειονομικής ταφής, τα προγράμματα πληρωμής κατά την απόρριψη σε σχέση με τη χωριστή συλλογή αποβλήτων.

Σύσταση 3. β) i)

Η Επιτροπή έχει προτείνει εκ των προτέρων όρο για την πολιτική συνοχής της περιόδου 2014-2020. Όσον αφορά τη διαχείριση αποβλήτων, ένα κριτήριο των εκ των προτέρων όρων για τα απόβλητα επιβάλλει στα κράτη μέλη να θεσπίσουν προγράμματα πρόληψης αποβλήτων, όπως απαιτεί το άρθρο 29 της οδηγίας-πλακίου για τα απόβλητα του 2008.

¹³ Πρόσφατη μελέτη (http://ec.europa.eu/environment/waste/pdf/final_report_10042012.pdf) που διενεργήθηκε για λογαριασμό της Επιτροπής δείχνει ότι τα οικονομικά μέσα (π.χ. φόροι για υγειονομική ταφή- επέκταση ευθύνης παραγωγού και προγράμματα πληρωμής κατά την απόρριψη) έχουν καθοριστική σημασία και είναι αποτελεσματικά για την επίτευξη των στόχων της ανακύκλωσης.

Σύσταση 3. β) ii)

Η Επιτροπή εφαρμόζει την αρχή «ο ρυπαίνων πληρώνει» και μειωμένα ποσοστά ενίσχυσης, ακολουθώντας μια σφαιρική προσέγγιση που λαμβάνει υπόψη την προσιτότητα και την αποτελεσματικότητα.

77. α)

Η νομοθεσία της ΕΕ περί αποβλήτων δεν καθορίζει κανένα στόχο όσον αφορά την πρόληψη αποβλήτων. Έως τις 12 Δεκεμβρίου 2013, τα κράτη μέλη πρέπει να συντάξουν προγράμματα πρόληψης αποβλήτων που περιέχουν μέτρα πρόληψης αποβλήτων, παραδείγματα των οποίων παρατίθενται στο παράρτημα IV της οδηγίας-πλακίου για τα απόβλητα του 2008.

77. γ)

Δεν υπάρχουν νομικές υποχρεώσεις της ΕΕ που να δεσμεύουν τα κράτη μέλη να καθορίσουν πρότυπα λιπασματοποίησης, διότι αυτά δεν έχουν οριστεί από τον νομοθέτη¹⁴.

Επιπλέον, η Επιτροπή μελετά τη δυνατότητα καθορισμού κριτηρίων για τον αποχαρακτηρισμό βιοαποδομήσιμων αποβλήτων.

77. δ)

Η Επιτροπή αναγνωρίζει ότι το ζήτημα αναφορικά με τη σύσταση χρηματοοικονομικών εγγυήσεων για την κάλυψη δαπανών παύσης λειτουργίας και μετέπειτα μέριμνας είναι ένα συστημικό πρόβλημα που απαιτεί σφαιρική προσέγγιση.

Η Επιτροπή θα ξεκινήσει τις συζητήσεις με τα κράτη μέλη σε τεχνικό επίπεδο.

¹⁴ Παρακαλείστε να ανατρέξετε στην ανακοίνωση της Επιτροπής του 2010 σχετικά με τα επόμενα στάδια όσον αφορά τη διαχείριση των βιολογικών αποβλήτων στην Ευρωπαϊκή Ένωση — COM(2010) 235 τελικό, στη διεύθυνση: <http://ec.europa.eu/environment/waste/compost/developments.htm> Η Επιτροπή έχει συντάξει κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με την εφαρμογή της διαχείρισης βιολογικών αποβλήτων με γνώμονα τον κύκλο ζωής, βλ.: <http://ict.jrc.ec.europa.eu/pdf-directory/D4A-Guidance-on-LCT-LCA-applied-to-BIO-WASTE-Management-Final-ONLINE.pdf>

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Σύσταση 4. α)

Η Επιτροπή θα υποβάλει έως το τέλος του 2014 στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο¹⁵ εκθέσεις συνοδευόμενες, κατά περίπτωση, με νομοθετικές προτάσεις, μεταξύ άλλων για την πρόληψη αποβλήτων και αποσύνδεση των στόχων για το 2020. Η Επιτροπή πρότεινε στόχους πρόληψης των αποβλήτων για την αναθεώρηση του 2008 της οδηγίας πλαισίου για τα απόβλητα, αλλά δεν επιτεύχθηκε συμφωνία κατά τη διαδικασία συναπόφασης.

Σύσταση 4. β)

Η Επιτροπή έχει κινήσει διαδικασία παραβάσεως κατά της Ιταλίας για απόρριψη αποβλήτων χωρίς επεξεργασία σε χώρο υγειονομικής ταφής (που δεν αποτελεί μέρος του δείγματος του Συνεδρίου), η οποία βρίσκεται στο στάδιο της αιτιολογημένης γνώμης. Η εν λόγω υπόθεση παραβάσεως ενδέχεται να εξεταστεί από το Δικαστήριο της ΕΕ και, σε αυτή την περίπτωση, η Επιτροπή θα ανέμενε από το Δικαστήριο να διευκρινίσει στην απόφασή του την έννοια της «επεξεργασίας», όπως ορίζεται στην οδηγία για την υγειονομική ταφή.

Σε περίπτωση που η υπόθεση δεν παραπεμφθεί στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο, η Επιτροπή έχει την πρόθεση να αντιμετωπίσει το ζήτημα σε τεχνικό επίπεδο από κοινού με τα κράτη μέλη σε ένα πρώτο στάδιο.

Σύσταση 4. γ)

Η Επιτροπή μελετά τη δυνατότητα καθορισμού κριτηρίων για τον αποχαρακτηρισμό βιοαποδομήσιμων αποβλήτων.

Σύσταση 4. δ)

Η Επιτροπή αναγνωρίζει ότι το ζήτημα σχετικά με τις δαπάνες παύσης της λειτουργίας και μετέπειτα μέριμνας είναι ένα συστημικό πρόβλημα που απαιτεί σφαιρική αντιμετώπιση.

Η Επιτροπή θα αρχίσει συνομιλίες με το κράτος μέλος σε τεχνικό επίπεδο.

¹⁵ Σύμφωνα με το άρθρο 9 της οδηγίας-πλαισίου για τα απόβλητα.

Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο

Ειδική έκθεση αριθ. 20/2012

Είναι αποτελεσματική η χρηματοδότηση έργων υποδομών διαχείρισης αστικών αποβλήτων μέσω διαρθρωτικών μέτρων ως τρόπος βοήθειας προς τα κράτη μέλη ώστε να επιτύχουν τους στόχους της πολιτικής διαχείρισης αποβλήτων της ΕΕ;

Λουξεμβούργο: Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης

2012 — 66 σ. — 21 × 29,7 cm

ISBN 978-92-9241-004-9

doi:10.2865/40428

ΠΩΣ ΘΑ ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΕΙΤΕ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΕ

Δωρεάν εκδόσεις:

- από το EU Bookshop (<http://bookshop.europa.eu>).
- από τα γραφεία εκπροσώπησης ή τις αντιπροσωπείες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Στοιχεία επικοινωνίας θα βρείτε στο διαδίκτυο (<http://ec.europa.eu>) ή θα τα ζητήσετε με φαξ στον αριθμό +352 2929-42758.

Εκδόσεις επί πληρωμή:

- από το EU Bookshop (<http://bookshop.europa.eu>).

Συνδρομές επί πληρωμή (π.χ. ετήσιες σειρές της *Επίσημης Εφημερίδας της Ευρωπαϊκής Ένωσης*, συλλογές της νομολογίας του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης):

- μέσω των εμπορικών αντιπροσώπων της Υπηρεσίας Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (http://publications.europa.eu/others/agents/index_el.htm).

ΤΑ ΑΣΤΙΚΑ ΑΠΟΒΛΗΤΑ, ΕΑΝ ΔΕΝ ΣΥΛΛΕΓΟΥΝ, ΥΠΟΒΛΗΘΟΥΝ ΣΕ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΚΑΙ ΔΙΑΤΕΘΟΥΝ ΚΑΤΑΛΛΗΛΑ, ΜΠΟΡΟΥΝ ΝΑ ΠΡΟΚΑΛΕΣΟΥΝ ΑΡΝΗΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ. ΩΣ ΕΚ ΤΟΥΤΟΥ, Η ΕΕ ΕΧΕΙ ΚΑΘΙΕΡΩΣΕΙ ΚΟΙΝΑ ΠΡΟΤΥΠΑ ΚΑΙ ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΣΤΟΧΟΥΣ ΥΠΟ ΤΗ ΜΟΡΦΗ ΟΔΗΓΙΩΝ, ΚΑΙ ΣΥΓΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΕΙ ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ ΣΕ ΣΥΓΚΕΚΡΙΜΕΝΕΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ. ΣΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΕΚΘΕΣΗ, ΤΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΕΞΕΤΑΣΕ ΚΑΤΑ ΠΟΣΟΝ ΟΙ ΕΝ ΛΟΓΩ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΣΕ ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΒΟΗΘΗΣΑΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΑ ΣΤΗΝ ΕΠΙΤΕΥΞΗ ΤΩΝ ΣΤΟΧΩΝ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ ΤΗΣ ΕΕ.

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ

Υπηρεσία Εκδόσεων

ISBN 978-92-9241-004-9

9 789292 410049